

SZÉCHENYI 2020

NEMZETGAZDASÁGI
MINISZTERIUM

A Helyi Akciócsoport neve

KÖRMENDI HELYI KÖZÖSSÉG

HELYI KÖZÖSSÉGI FEJLESZTÉSI STRATÉGIA

2014-2020

2020. május.

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Strukturális
és Beruházási Alapok

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalom

Vezetői összefoglaló	3
1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata	4
2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása	9
3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése	10
3.1 Helyzetfeltárás.....	10
<i>A Körmendi Kulturális Központ 2010-2016 közötti művelődés, kultúra és közösségszervezési tevékenységének elemzése.....</i>	26
3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások	31
3.3 SWOT.....	38
3.4. Fejlesztési szükségletek azonosítása	42
4. A stratégia jövőképe.....	40
5. A stratégia célhierarchiája.....	40
6. Cselekvési terv	48
6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása	48
6.2 Együttműködések.....	58
6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei.....	60
6.4 Kommunikációs terv	65
6.4 Monitoring és értékelési terv	66
<i>Az indikátorok adatforrásai, a begyűjtés módja és gyakorisága: .....</i>	66
6.6.1 Esélyegyenlőség.....	67
6.6.2 Fenntarthatóság	69
6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása.....	70
7. Indikatív pénzügyi terv	72
A HKFS teljes költségvetése.....	73
1. számú HKFS melléklet.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik. 73

Vezetői összefoglaló

Körmend város közössége 2015-ben megkezdte a kultúra, a kulturális- és örökségturizmus, a helyi gazdaság és a körmendi helyi közösség fejlődését szolgáló stratégiai munkafolyamatot, amelynek egyeztetett, megvalósításra kész dokumentuma a jelen stratégia.

Harminchárom körmendi szervezet sok körmendi embert, szervezetet és közösséget vont be a stratégia nyitott elkészítésébe. Kiemelten a fiatalokat és az időseket, valamint a város közösségi és gazdasági életének valamelyik területén aktív, érdeklődő polgárait – köztük a művelődés, a sport, a rekreáció, a turizmus, a köznevelés, a szociális élet, a városfejlesztés és az örökségvédelmi területekről. A résztvevők gondolataikat, javaslataikat szentelték a közös munkára, és elkötelezetten várják a megvalósítás lehetőségét.

Körmend különleges helyzetben van. Egykor az országrésznyi Batthyány uradalom birtokigazgatási központjaként kulturális nagyhatalom is volt, azután a Vasfüggöny árnyékában évtizedekig a legnagyobb erőfeszítéssel és belső közösség-szervezéssel őrizte, átmentette a város különleges adottságait, és most jött el az idő, hogy erre a gazdag örökségre – értékes jövőt alapozzunk! Célunk, hogy Körmend a magyar-osztrák-szlovénhármashatár térség még meghatározóbb városává váljon. A következő évek legfőbb kihívása, hogy megtörténhessen ennek az újra magára találó, sőt mostanrakifejezetten fellendülő városi kulturális és közösségi életnek egy új, magasabb szintű konszolidációja. Hogy kultúra hassa át a helyi gazdasági és közösségi élet fejlődését!

A tervezés során megbizonyosodtunk, hogy ehhez erősítendő a városi kulturális élet és identitás; valamint szükséges a város öntevékeny, közösségi kulturális, művészeti és sport szervezetei innovatív tevékenységeinek támogatása, annak érdekében, hogy Körmend társadalmi és gazdasági megtartó ereje növekedjék. Szükséges a veszélyeztetett csoportok, különösen a gyermek- és ifjúsági réteg, a fogyatékkal élők, és az idősek városon belüli helyzetének javítása. A helyi gazdasági és társadalmi élet szervezeti kapacitásait és az ezt szolgáló helyi kompetenciákat is erősíteniünk kell, hogy a szolgáltatások, a munkaerő és a fiatalok ne áramoljanak el Körmendről. Mindehhez javulnia kell az érintett közösségek és tevékenységek tárgyi és infrastrukturális feltételeinek. Az infrastrukturális fejlesztések középpontjába állítjuk a történelmi belvárosban található Körmendi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár, Berzsenyi Dániel utcába található székhelyének fejlesztését, ahol számos tevékenység és rendezvény otthonra találhat. Ezzel egy átalakult, új találkozási tér jön létre a város közösségi életében! Emellett, további fedett és szabadtéri nyitott közösségi terek kerülnek kialakításra, különösen Körmend perifériális és elmaradott területein (pl. a Kis-Amerika területén, Felsőberkiben és Horvátnádálja városrészen és a Rába mentén). Mindez az egész város kohézióját erősítheti.

A fejlesztések jóváhagyásakor bírálati szempontunk lesz a veszélyeztetett csoportok támogatása, az elmaradott és periférikus városrészek közösségeinek fejlődése, az innovációt hordozó- és a több szervezet, városrész, vagy generáció együttműködésével megvalósuló kezdeményezések előnyben részesítése. Az egyes pályázati kiírásokban még további szempontok is érvényesülnek.

A stratégia megírásakor törekedtünk a tömörségre, a súlypontosásra, a lényegre törő és közérthető megfogalmazásra.

A helyi akciócsoport rövid idő alatt, intenzív tevékenységével stabil szervezeti kereteket hozott létre. Emellett, felkérte és kijelölte a helyi közösségfejlesztési program adminisztratív végrehajtásáért felelős munkaszervezetet, a Vasi Hegyhát-Rábamente Turisztikai Egyesületet, amelynek keretében a CLLD program, a Turisztikai desztinációs menedzsment és a Leader vidékfejlesztési program végrehajtása, három önálló szervezeti egységben, mégis egymással szoros együttműködésben, példaértékű integrációban valósulhat meg.

A stratégia-alkotásban résztvevő és az azt elfogadó szervezetek, a Körmenyi Helyi Közösségek közös akarata az, hogy a körmenyi közművelődés kereteit, a helyi gazdasági fejlődési feltételeit és a közösségi élet folyamatát a város polgáraival közösen alakítsák tovább az elkövetkező években.

1. A stratégia elkészítésének módja, az érintettek bevonásának folyamata

A helyi tervezési folyamatban érvényesül a nyitottság, a befogadó hozzáállás és az ágazatközi elve. A tervezési folyamat gazdája a Körmenyi helyi akciócsoport. A város méretéhez képest magas létszáma lehetővé teszi, hogy mind gazdasági, mind közigazgatási és közszolgáltatási, mind pedig civil részről reprezentatív és hatásos képviselő legyen a legfontosabb tervezési szempontoknak. A fenntarthatóság, az esélyegyenlőség, a veszélyeztetett rétegek és az elmaradott városrészek szempontjai, a helyi gazdasági élet és kulturális turizmus szempontjai éppúgy meg tudnak jelenni, mint a városfejlesztés és a településmegtartóerejének szempontjai.

A város honlapján CLLD Körmenyi Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia alhonlapot hoztunk létre, ahol a város lakossága széles körben eléri a stratégiai tervezési folyamat aktuális eseményeit, eredményeit, valamint tájékozódhat a folyamat állomásairól. A stratégiai folyamat legszélesebb nyilvánosságát a Körmenyi Híradóban megjelent tudósítások és összefoglalások jelentik.

A HACS elsődlegesen stratégiai iránymutató, döntéshozói és folyamatirányító szerepe mellé önkéntes jelentkezéssel **három tematikus munkacsoport** jött létre, amelyek a szakmai és tématerületi konzultációs és véleménybecsatornázó szerepet töltenek be:

- a városfejlesztés és helyi gazdaságfejlesztés területén, 9 fővel,
- a kultúra- és közösség-szervezés területén, 9 fővel, valamint
- a meghatározó kulcsprojekt stratégiai kidolgozása érdekében, 8 fővel.

A három szféra meghatározó 2-2 képviselőjéből megalakult tervezési koordinációs bizottság – a tervezés operatív szintje. Rendszeres találkozóik adták meg a hatékony stratégiakészítés finomhangolását, ráirányították a figyelmet az azonnal elvégzendő feladatokra, a bevonandó személyekre, vagy akár a hiányzó adatok beszerzésének a módjára. A tervezési koordinációs bizottság munkája egyben előkészítette a tematikus munkacsoportok és a HACS munkatalálkozóinak, és üléseinek eredményességét.

A stratégiai folyamat részletekbe menő, az egyes városi célcsoportokat érintő egyeztetései, és széles, vélemény feltáró találkozóinak: **a tematikus- és célcsoport- fókuszcsoporthoz tartozó találkozások és konzultációk voltak.** A közösségi részvétel egy módjaként, a fókuszcsoporthoz tartozó meg szervezését és álláspontjaik becslését a HACS egy-egy önkéntesen jelentkező tagja vállalta és teljesítette.

Ezek a fókuszcsoporthoz tartozó találkozók voltak egyben a nehezen elérhető célcsoportok bevonásának az eszközei is pl. az idősek, a fiatalok, a fogyatékkal élők vagy a perifériális városrészekben élők köreiben.

A tervezésben elsődlegesen a következő személyek végzik az operatív feladatokat:

- **A tervezési koordinációs bizottság tagjaiként:**

H. Vörös Márta – a Körmenyi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár igazgatója. Számos program és rendezvénysorozat kezdeményezője és koordinátora, felelőse a folyamatban lévő és tervezett önkormányzati kulturális, közművelődési, közgyűjtmenyi és közösség-szervezési pályázatok tartalmi és fejlesztési összehangolásáért és végrehajtásáért. Képesítései mutatják alkalmasságát: többek között – Okleveles művelődésszervező, PR-menedzser, Diplomáciai értársasági protokoll szakértő, Okleveles EU projektmenedzser, Közművelődési minőségfejlesztő és auditor, Helyi Esélyegyenlőségi Programok elkészítésére felkészítő tanfolyam I-II, Közművelődési szakértő. Ismeri és képes a tervezésben napi szinten is felhasználni a művelődési ház égisze alatt működő civil és öntevékeny

csoporthoz tartozó szempontjait. Ezen kívül ellátja az önkormányzat esélyegyenlőséggel kapcsolatos referenci feladatait.

Farkas Tiborné – a KLIK Körmentői Tankerület vezetőjeként, korábban évekig volt felelős Körmentői város kulturális és közoktatási igazgatásáért. Ennek eredményeként rálátással bír a körmentői köznevelési, kulturális és szociális közszolgáltatások rendszerére. Elsődleges feladata, hogy a létező közszolgáltatások és a CLLD programban tervezett beavatkozások közötti összhangot megteremtse a megfelelő szinergiák érdekében, és a párhuzamosságok elkerüléséért.

Haholt Zoltán és Mándli Tibor – vállalkozók, érvényesítik Körmentői kereskedő és iparos vállalkozásainak hosszú távú stratégiai érdekeit valamint azt, hogy a tervezett beavatkozások erősítsék a helyi gazdaság-szervezési kompetenciákat, a körmentői fiatalok helyi vállalkozásindítási esélyeit és a városi közösségi élet vitalitását.

Legáth Tibor – a Batthyány Lovas Bandérium Hagyományőrző Közhasznú Egyesület elnöke és a bandérium zászlótartója. Közhasznú szervezetként számos pályázatban vettek már részt. 35 éve karbantartó csoportvezető a körmentői Egis Zrt.-ben. Ő az élménydúshonismeret és élő helytörténet egyik motorja. A bizottságban a nagy létszámú, sok körmentőt mozgósító civil szervezeteket is képviseli.

Dr. Szabó Barna – állatorvos, a Kölcsey Gimnázium Öregdiák Egyesületének az elnöke. Ismeri a város és várostérség jellegzetességeit, az emberek és a körmentői veszélyeztetett rétegek mindennapjait. 12 éven át képviselőtestületi tag volt, a társadalmi bizottság elnöke. A tervezési bizottságban elsődleges feladata, hogy a stratégia a hétköznapi emberek számára közérthető módon, praktikus közelítéssel meg a kérdéseket valamint, hogy a városi civil, öntevékeny közösségek és a körmentői lokálpatriotizmus érvényesülhessen a stratégiai folyamatban.

A tervezési koordinációs bizottság munkáját segítik az operatív tervezésben kulcsszerepet vállaló következő munkatársak:

Bebes István – évtizedes várospolitikai tapasztalatokkal, Körmentői város polgármestereként Körmentői Város Önkormányzata és a város közössége képviseletében. Elsődleges stratégiai felelőssége a hosszútávú, város- és gazdaságfejlesztési szempontok érvényesítése; valamint a város és térsége fejlődési érdekeinek összehangolása.

Zágorhidi Czigány Ákos – a Turisztikai Desztinációs Menedzsment szervezet, a térségi LEADER munkaszervezet valamint a CLLD munkaszervezetnek jelölt Vasi Hegyhát–Rábamente Egyesület elnöke. Elsődleges feladatai körébe tartozik a város turisztikai életének és a kulturális-turisztikai kínálatának közvetítése, a körmentői helyi termék-fejlesztés és s-előállítás szempontjainak a képviselete, valamint az egész program végrehajthatóságának erősítése – különös tekintettel a térségi LEADER program és a CLLD harmonizációjára.

Körmentői-Szalai Mónika – a Polgármesteri Hivatal munkatársa, kistérségi referens, egyben a körmentői kistérségi társulás képviselője és operatív szervezője.Évtizedes vidékfejlesztési és városfejlesztési, közigazgatási tapasztalatai mellett jelenlegi elsődleges felelőssége a többi operatív programhoz való illeszkedés és kapcsolódás kialakítása, és a más operatív programokban megvalósított körmentői fejlesztésekkel való maximális kiegészítő jelleg biztosítása.

Hornyák István – a Polgármesteri Hivatal Városfejlesztési és Városüzemeltetési Irodájának munkatársa. Számos fejlesztés műszaki-építészeti előkészítésének a felelőse. Feladata a város közösségei részéről felmerült fejlesztési javaslatok, műszaki és városrendezési, városképi

megvalósíthatóságának vizsgálata, a stratégia műszaki és kapcsolódó pénzügyi megalapozottságának megerősítése.

Petz Emese – a TDM szervezet munkatársa. Évtizedes térségi Leader munkaszervezeti tapasztalata értékes közreműködést jelent a CLLD stratégia cselekvési tervének kidolgozásában, a javasolt beavatkozások és műveletek megvalósíthatóságának biztosításában, valamint a stratégia szervezeti és munkaszervezeti rendjének és eljárásainak a kialakításában.

Győrffy Gábor – a Polgármesteri Hivatal Projektirodájának munkatársa. A regionális fejlesztési ügynökség volt ügyvezetőjeként, határon átnyúló programok szervezőjeként, valamint a „Tanuló vidéki tájak” országos stratégiai tervezési folyamat szakmai koordinátoraként feladata a CLLD stratégiai tervezési módszertani útmutatónak megfelelő, kreatív tervezési folyamat biztosítása, valamint a kialakult stratégiai szervezeti közreműködések összegyűjtése, a stratégiai tervezési folyamat szakmai koordinációja.

A stratégia minőségbiztosításában, részletes javaslataikkal, és a műhelytalálkozók megszervezésében közreműködött: **Károly Veronika, Stojcsics Helga, Stipkovics Imre és Molnár Dániel.**

A tervezésben résztvevőknél itt leírt elsődleges stratégiai feladatuk és munkamegosztásuk biztosítja azt a stratégiai tervezési és egyben program-végrehajtási tapasztalatot és portfóliót, amely megteremti a körmendi CLLD újszerűségét, a stratégia valódi szükségletekre való alapozottságát, különös tekintettel az ágazatközi kiegyensúlyozottságra.

A közösségi részvétel hatása és megjelenése a stratégiában:

A közösségi részvétel alapvetően határozta meg a SWOT elemzést, a stratégiában feltárt fejlesztési szükségleteket, a jövőképet, a célhierarchiát és mindebből fakadóan, a kijelölt beavatkozásokat is.

A helyzetelemzésben megjelent a tervezésben résztvevő szervezetek és személyek sokszor évtizedes tapasztalata, a stratégiához készült szóbeli és írásbeli véleménye. Elemzések és összegzések széles körére támaszkodhattunk. Számos hiányosságra derült fény, például **a közparkok és közterek felszerelési hiányosságaira, konkrét infrastrukturális és programkínálati szükségletekre, és a veszélyeztetett rétegek beazonosítása is csak így történhetett meg.**

A HACS célja a helyi közösség fejlesztési keretének megteremtése, úgy, hogy az minél több lokális tapasztalaton nyugvó elképzelés megismerésével kerüljön kialakításra. Ennek érdekében a stratégiai folyamat első lépéseként három tematikus csoport alakult: egy a kulturális – közösségszervezési programok és folyamat területén, egy városfejlesztési és helyi gazdasági CLLD folyamat területével foglalkozó munkacsoport, illetve egy stratégiai a javasolt kulcsprojektek beazonosítására és tartalmának kidolgozására alakult munkacsoport. A munkacsoportok fő feladata a stratégiai tervezés folyamatában való aktív munka, a műhelytalálkozókban való részvétel, a tervezés során előállított anyagok véleményezése, az egyéb szervezetekkel való kapcsolattartás és ezen szervezetek érdekeinek képviselése volt.

A HACS tagok mellett olyan, a helyi közösség- és kultúraszervezésben érdekelt helyi szereplők is bevonásra kerültek a tervezési folyamatba, akiknek szakértelme és helyismerete jelentősen hozzájárulhatott a szükségletek lehető legszélesebb körű becsatornázásához. Így egy olyan széleskörű fórum jött létre, amely a város életében jelentős szerepet betöltő, kisebb-nagyobb érdekcsoportokat képviselő szervezeteket tömörít.

A munkacsoportok külső szakértők bevonásával számtalan alkalommal ültek össze megvitatni a felmerült kérdéseket. A munkacsoport-ülések során a munkacsoporttagok első lépésben megismerkedtek a HKFS tartalmi előírásaival, a tervezési és megvalósítási folyamat lépéseivel, illetve

elfogadásra került a tervezéshez kapcsolódó részletes ütemterv. Ezek után a második munkacsoport-ülésein elkészült a SWOT a releváns tematikus területek erősségei és gyengeségei, lehetőségei és veszélyei felvázolása révén. A harmadik munkacsoportülésein került sor a jövőkép, a fejlesztési szükségletek, a fő beavatkozási irányok megfogalmazására. A személyes részvételt követően írásos véleményezésre és kiegészítésre is módjuk volt a munkacsoportok tagjainak.

*A fókuszcsoporthelyeken és a tervezési koordinációs bizottság, az önkéntes tematikus munkacsoportok valamint a HACS tervezői munkájában javaslatok érkeztek a SWOT elemzéshez, valamint a jövőképhez és a célhierarchiához. Itt hangsúlyosan megjelent az **idősek városon belüli helyzete, a kulturális egyesületek működéséhez szükséges feltételek köre, a helyi gazdaság fejlődéséhez szükséges beavatkozások javaslatai, vagy pl. a helyi közösségi kompetenciák fejlesztéséhez szükséges, például széleskörű turisztikai képzések beazonosítása.***

Önálló projektjavaslat gyűjtést is végeztünk, amely feltárta, hogy a tervezési folyamatban résztvevő szervezetek milyen, a stratégiához kötődő projekteket, programokat valósítanak meg vagy terveznek megvalósítani az elkövetkező években. A SWOT-ra és a célokra kérdező kérdőívet tettünk közzé.

A „SWOT és célok” kérdőívre 37 válasz érkezett, míg a projektgyűjtő megkeresésre 17 szervezet válaszolt. A válaszok és a beérkezett javaslatok a helyszínen megtekinthetők. A legfontosabb megállapítások beépültek a stratégiába. Az így megformált stratégia: a szükségletek, és a cselekvési terv is a helyi közösség véleményének az esszenciáját tartalmazza. A fogyatékkal élők fókuszcsoportjában 22 résztvevő például, az utak és járdák minőségén túl, több színházi előadást, jól megközelíthető találkozó és szórakozó helyet javasolt.

Az alábbi táblázat mutatja a stratégia készítés során tartott műhely-találkozók, fórumok és ülések legfontosabb adatait és eredményeit (a dokumentumok a helyszínen megtekinthetőek):

A találkozó leírása	R.vevő	Időpont	Legfontosabb eredmények
HACS ülés	32 fő	2016. május 10.	Alakulás, tervezésindulás
HACS ülés	31 fő	2016. május 23.	Tervezés szervezeti keretei, h.elemz
HACS ülés	39 fő	2016. június 15.	SWOT, cselekvési terv, HBB.
HACS ülés	40 fő	2016. június 27.	Beavatkozások, pü, HKFS döntés
Tervezési koord.bizottság	10 fő	2016. május 25.	helyzetelemzés elvi
Tervezési koord. bizottság	10 fő	2016. május 30.	helyzetelemzés részletei
Tervezési koord. bizottság	10 fő	2016. június 6.	SWOT megvitatása
Tervezési koord. bizottság	10 fő	2016. június 10.	Szükség, jövőkép és célhierarchia
Tervezési koord. bizottság	10 fő	2016. június 17.	cselekvési terv megvitatása
Tervezési koord. bizottság	10 fő	2016. június 21.	pály. kiírások, szervezet, k.vetés
Tervezési koord. bizottság	10 fő	2016. június 27.	teljes stratégia megvitatása
Tematikus munkacsop. 1.	9 fő	2016. június 2.	területfejlesztési helyzetelemzés
Tematikus munkacsop. 1.	9 fő	2016. június 9.	t.fejl. SWOT, jövőkép, célhierarchia
Tematikus munkacsop. 1.	9 fő	2016. június 15.	célhierarchia és cselekvési terv
Tematikus munkacsop. 2.	9 fő	2016. június 2.	kulturális helyzetelemzés
Tematikus munkacsop. 2.	9 fő	2016. június 9.	kult. SWOT, jövőkép, célhierarchia
Tematikus munkacsop. 2.	9 fő	2016. június 15.	célhierarchia és cselekvési terv
Tematikus munkacsop. 3.	8 fő	2016. június 2.	Kult. infra fejleszt. állapotfelmérés
Tematikus munkacsop. 3.	8 fő	2016. június 9.	Infra. SWOT, jövőkép, célhierarchia
Tematikus munkacsop. 3.	8 fő	2016. június 16.	Kulcsprojekt részletei
Fókuszcsoport – idősek	38 fő	2016. június 8.	SWOT, célok, projektjavaslatok
Fókuszcsoport – fogy. élők	22 fő	2016. június 22.	SWOT, célok, projektjavaslatok
F.cs. – iskolák szerepe	5 fő	2016. június 13.	célok és konkrét projektek egyezt.
F.cs. – ifjúsági kerekasztal	5 fő	2016. június 17.	ifjúsági célok és projektjavaslatok
F.cs. – fiatal sportolók	21 fő	2016. június 16.	ifjúsági projektjavaslatok
F.cs. – kulturális csoport 1.	16 fő	2016. június 5.	SWOT, célok
F.cs. – kulturális csoport 2.	5 fő	2016. június 10.	SWOT, célok
F.cs. – vívók	7 fő	2016. június 3.	SWOT, célok, projektjavaslatok
F.cs. – darts és kulturális	10 fő	2016. június 8.	SWOT, célok, projektjavaslatok
F.cs. – közösségfejlesztők	7 fő	2016. június 9.	SWOT, célok, projektjavaslatok

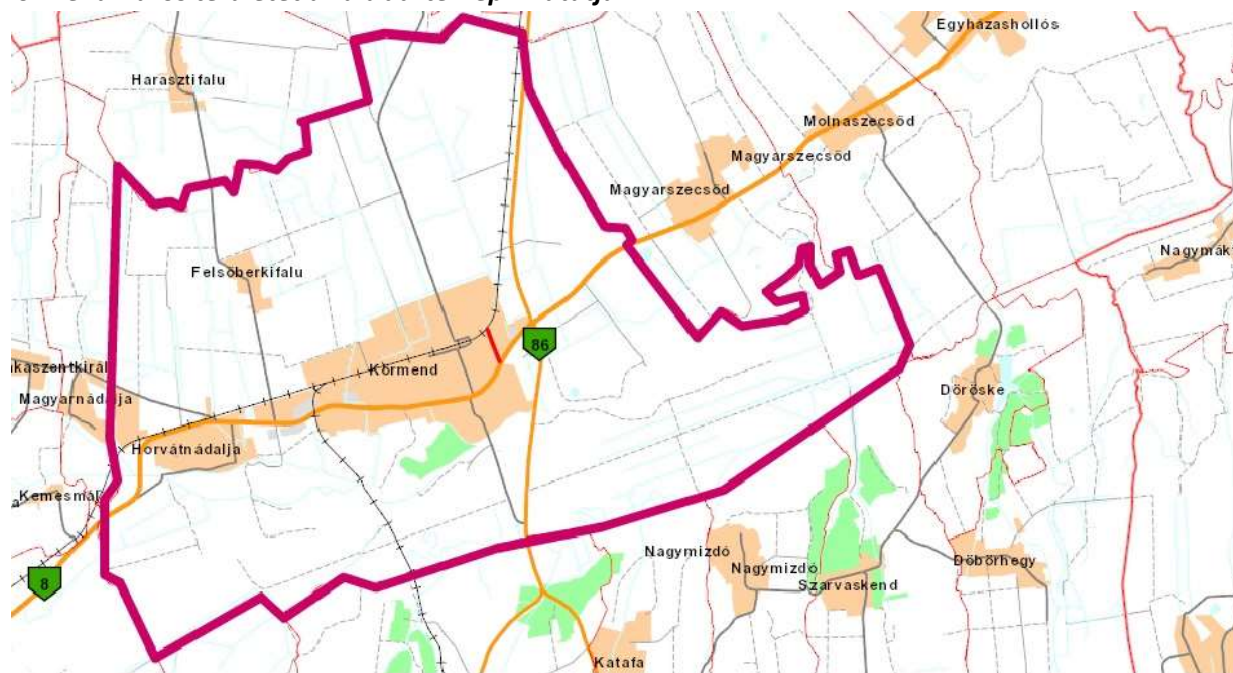

2. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett terület és lakosság meghatározása

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia által lefedett területét Körment Városteljes közigazgatási határon belül elterülő területe alkotja.

Az akcióterület lakónépessége, a KSH 2014. évi helyiségnévkönyve alapján: 11.563 fő.

Körment Város területét az alábbi térkép¹ mutatja:

Indoklás:

- a város mérete,
- a fejlesztési szükségletek és
- a megoldások egymásra utaltsága,
- a fejlesztési feladatok területi összefüggései,
- valamint a szervezeti és emberi erőforrások kritikus tömegének rendelkezésre állása.

A fentiek együttesen indokolják, hogy a város területének egészét nevezzük ki a stratégia célterületének.

Amint azt a következő fejezet részletesen is bemutatja, Körment város és cselekvő közösségei viszonyát személyes és szervezeti kapcsolatok sokasága hálózta át, és a város egésze országosan is olyan egyedülálló karaktert hordoz, amely méltóvá teszi a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia támogatott megvalósítására.

¹ Forrás: Vasteir.hu (Vas Megyei Önkormányzat)

3. Az akcióterület fejlesztési szükségleteinek és lehetőségeinek elemzése

3.1 Helyzetfeltárás

Ebben az alfejezetben összefoglaljuk az akcióterületünknek a **HKFS szempontjából lényeges** jellemzőit. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia szempontjából különösen releváns tématerületek: **Körmend áttekintő fejlődéstörténete, a kulturális erőforrások, a humán közszolgáltatások lokálshelyzete, a helyi gazdaság és társadalom állapota, valamint a településkörnyezeti és térszerkezeti specifikumai**, amelyekre a feltáró részben jelentős hangsúlyt fektetünk. A fejezetben elsősorban az ITS megalapozó munkarészére, valamint H. Vörös Márta és munkatársai által a Körmendi közösségi és kulturális életről 2016. márciusban elkészült elemzésére támaszkodunk.

1. Körmend áttekintő fejlődéstörténete

Az 1600-as évek elejétől kezdve Körmend sorsára négy évszázadon keresztül nagy hatással volt a Batthyány-család. A település 1716-ban a főúri család szerteágazó birtokainak igazgatási központja lett.

Fejlődésében újabb szakaszt a XIX. század hozott. A reformkorban, 1832-ben lett járási székhely, rá egy évre pedig tíz ágyas kórház létesült. Nagy jelentősége volt annak is, hogy 1872-ben elérte a Győr-Szombathely-Graz vasútvonal, amit az eljövendő években újabbak kiépítése követett. 1899-ben helyezték üzembe a Körmend-Németújvár közötti szárnyvonalat, ami a Batthyány uradalmakat kötötte össze, 1906-ban pedig megindult a forgalom a Zalalövő-Muraszombat helyi érdekű vasúton, ami elérhetőséget teremtett a megye délnyugati települései felé.

Ezt a fejlődést szó szerint kettévágta a trianoni békediktátum, ami Körmend számára is óriási károkat okozott. Elveszítette vonzaskörzetének jelentős részét, beszűkült a felvevőpiaca, csökkent a nyersanyagbázisa.

Ami a magyarság történetének egyik legnagyobb vesztesége, az hozta meg ugyanakkor Körmendnek azt az embert, aki a XXI. századi közép-európai ember humánumának mintáját hordozza ma is. Dr. Batthyány-Strattmann László az I. világháborút lezáró békeszerződés nyomán, a hercegi címet megöröklő orvosként, az akkor Csehországhoz kerülő, ma Szlovákiához tartozó köpcsényi (Kittsee) birtokáról, családjával együtt Körmendre helyezte át életének a színterét. A gyógyítást mindenki számára hozzáférhetővé teszi, sajátjából fizet azért, hogy az emberek gyógyulhassanak. A fizikai gyógyulás mellett, útravalóul saját gyűjteményes kötetecskéjét ajándékozza minden betegének: „Nyisd fel szemeidet és láss!” címmel. Így gondoskodik a saját és családja lelki higiéniája mellett az övékről is. A városban máig működő intézményeket alapít, a Batthyány jelmondatot megvalósítva: „hűséggel és szeretettel”! Ez a szegények orvosának, a gyógyítók hercegének, Batthyány Boldog Lászlónak a velünk élő elsődleges öröksége.

A XX. századra beérett a város évszázados, többnemzetiségű, magyar, német, horvát és zsidó városi gazdasági és közösségi élete. Körmend modernizálódó, valódi nyugat-magyarországi, polgári mezővárossá vált.

A második világháború végére ez megtört, a város a német és zsidó családok nélkül maradt, szinte felesleges díszletekké silányították és hagyták lepusztulni az évszázados uradalmi és kulturális központot. A város a második világháború után elavult épület- és közműállományt, valamint a település korábbi szerepköréhez képest hiányos intézményhálózatot örökölt.

A város fejlesztését a határközelség miatt az 1950-es években alapvetően visszafogták, mégis ekkor alapították a könyvtárat és a múzeumot, virágzott az amatőr színjátszás, önképző körök alakultak. Művészeti, közművelődési társaságok jöttek létre, amelyek máig hatóan meghatározóak a város kulturális életében. Az 1960-as években megindul az iparosítás, méghozzá a háború előtti alapokra támaszkodva.

1969-ben Körmend 71 község 60000 lakójának lett az igazgatási, ellátó és szervező központja, 1979-ben visszakapta városi rangját. Egészségügyi ellátás tekintetében ez a központi szerep ekkor már több mint száz esztendőre nyúlt vissza, köszönhetően a (volt Batthyány-Strattmann László) Kórház alapítójának és az intézet hírnevének. Az 1980-as évek végéig teljesen kiépült a víz- és az elektromos-hálózat, a gázvezeték pedig az 1990-es évek elejére érte el a csaknem 100%-os készültségi fokot.

A gazdasági élet a rendszerváltás utáni első években azonban a mélypontra zuhant. Megszűnő vállalatok, csökkenő foglalkoztatás, munkanélküliség jellemezte ezt az időszakot. Most viszont előnyt jelentett a határközelség, hiszen a privatizáció, majd azt követően a külföldi befektetők megjelenése gyógyírként hatott. 1996-ra a város elmozdult a mélypontról. A helyi fejlesztések tekintetében komoly tervező aktivitás zajlott. Számos nagyszabású elképzelés fogalmazódott meg, és az ezekben az években a megvalósult beruházások száma és nagyságrendje is figyelemre méltó.

2006-2016 között egyre intenzívebbé vált az a gazdaság- és városfejlesztési erőfeszítés, amely – különösen az elmúlt 5 évben – évtizedes elmaradásokat kezdett el felszámolni, ésnagyon jelentős új fejlődési folyamatokat indított meg. Így több, nagyon fontos lépés történt Körmenden. Ezek közül a legfontosabbak:

A vasútvonal teljes felújítása, a vasútállomás korszerűsítésével a távolsági buszpályaudvarral együtt intermodális csomópont kialakítása, a város lett a Batthyány kastély-együttes legtöbb ingatlanának és a Kastélyparknak a vagyongazdálkodója, létrehozták a Batthyány Örökségközpontot, a Szabadság tér (Főtér) és környékének közterületi és térfal megújításával megkezdődött az óváros rehabilitációja, az ipari park megvalósult és fejlődik, az intézményhálózat legtöbb eleme megújult részlegesen vagy teljesen (energetikai korszerűsítés, napelemek), valamint komoly közművesítés projektek készültek el víz, a szennyvíz, a szelektív szemétszállítás és a kerékpárút-fejlesztésterületén.

A Körmendi Községi Fejlesztési Stratégia lehetőséget teremt a megindult sokágú fejlesztések harmonizáló konzolidációjára.

2. Körmend táji és természeti környezete

Körmend az ország nyugati peremvidékén, a Rába völgyében, a Pinka Rábába torkolásának közelében fekszik.

A település tájszerkezetét a két fő közlekedési út (8. és 86. számú), a vasútvonal, valamint a Rába, a Pinka és a Csörnőc-patak tagolja. A települési területtől északra jellemzően mezőgazdasági területek uralják a tájat, délre pedig a Rába mentén található természet közeli folyóparti növénytakarítások.

A településen több nemzeti és nemzetközi oltalom alatt álló táji-, és természeti érték, terület található. Országosan védett természeti érték a Várkert területe, valamint található ittegy ex lege védett lápis. Helyi védett természeti területek közt szerepel a Dobogó elnevezésű erdőrészlet, valamint a védett piramistölgy fasorok (a Hunyadi és Hegyaljai utakon).

Nemzetközi jelentőségű természeti értékek Körmend közigazgatási területének déli részét a Rába és Csörnőc-völgy kiemelt jelentőségű Natura 2000 terület, valamint a Rába-völgy a vízi madarak nemzetközi jelentőségű vizes élőhelye. Az Országos Ökológiai Hálózat területei is megtalálhatók Körmenden.

Körmend zöldfelületi ellátottság tekintetében kedvező képet mutat. Kiemelkedő adottsága, hogy van városi szintű, több funkcióval rendelkező közparkja, a Batthyány-Strattmann kastély parkja, valamint a Várkert, melynek területének egy részét az utóbbi években EU források felhasználásával revitalizáltuk.

A közparkok tekintetében különbségek adódnak az egyes városrészek között. A vasútvonaltól délre lévő településrész kedvező helyzetben van e tekintetében. **A vasúttól északra lévő településrészen kisebb közparkok találhatóak. Ezek funkcionális felépítéséről általánosságban elmondható, hogy sok esetben hiányos, kevés a játszótér, sportpálya.**

A város zöldfelületi hálózatában fontos szerepet töltenek be a kisvárosi és kertvárosi lakóterületek magánkertjei, amelyeknek főként ökológiai és kismértékű helyi- illetve önálló termelési szerepük emelendő ki. Kedvező adottsága a településnek, hogy az utcák nagy része fásított, amelyek zöldfelületi összekötő elemekként jelennek meg a városban.

Körmenden jelenleg a lakosságának életfeltételeit, a környezeti elemeket, a táji-, természeti értékeket veszélyeztető tartós környezeti terhelés nem áll fenn. A stratégia végrehajtása klímakockázattal nem jár, ezért a város klímakockázati nyilatkozatot állíthat ki.

3. Körmend térszerkezeti súlypontjai

Körmend szerepe a településhálózatban az elmúlt évszázadokban többször is változott, de a város szerkezete, fejlődése alapvetően mindig is a Rábához kapcsolódott. Történetének korai szakaszában elsősorban átkelőhely, ahová majd fontos kereskedelmi utak futnak össze. Átkelőhely és útcsoomóponti szerepe a XIX-XX. század fordulóján ismét erősödött, a kiépülő vasútvonalak és közutak pedig tovább bővítették kereskedelmi funkcióját. A Rába, az egymást itt keresztező közlekedési vonalak, a vár, majd kastély és a városmag mind a mai napig meghatározói a város szerkezetének.

A város magja ma is a történelmi belváros, amelynek központja a Szabadság tér és a köré csoportosult épületek. Ezek közül az épített örökség szempontjából legjelentősebb a Batthyány kastély. Itt található meg a legtöbb városi és térségi szolgáltatás, valamint egyházi szervező központként a Szent Erzsébet tér és rajta a késő gótikus XIV – XVI. századi eredetű Árpád-házi Szent Erzsébet templom.

A városközpont a régi belsőváros környékén található, amely történelmi idők óta magán viseli a funkcionális városközpontok minden jellegzetességét. Kiterjed még az egykori külsővárosra, főutcát jelentő Rákóczi Ferenc utcára a Somogyi Béla és a Deák Ferenc, helyenként a Mátyás király utcák közötti szakaszára, de jelentősen megnyúlt a főúttól délre, a történelmi Óváros területére is. A városközpontban található a legfontosabb központi funkcióit megjelenítő intézmények, hivatalok és üzletek. Magában foglalja a Batthyány kastélyt, ahol színház, kiállító terem és múzeum és könyvtár működik, itt van a város két középiskolája, egy általános iskolája és annak tagintézménye, a Zeneiskola, a Rk. Plébániát, a Járási Hivatalt és az Önkormányzat igazgatási intézményeit is itt találjuk (Polgármesteri Hivatal, Városi Rendőrkapitányság, Földhivatal, Bíróság, Ügyészség), de itt a legnagyobb az üzletek, vendéglátó-ipari egységek és a különböző szolgáltatások sűrűsége is.

A város szerkezetében sajátosan meghatározó szerepet játszott, és egyre inkább újra játszhat a Batthyány kastély és parkja. Kapui ma is kijelölnek egy határozott tengelyt, amely ma nem elég hangsúllyal van jelen a városban. Parkjának és a Várkertnek az állapota változó, hiszen bizonyos részei nemrég megújultak, de a nagy része még mind a garantált vízellátás, mind a használhatóság javítása érdekében megújításra szorul.

Központi szerepkörű szolgáltatásokat találunk a várost átszelő 8. sz. út, a Rákóczi út mellett és környékén. Ez vonatkozik a kórházra és rendelőintézetre, oktatási intézményekre és üzletekre. Szintén itt helyezkednek el a város legmagasabb lakóépületei is. A 8. sz. út városon belüli átvezetése lényegileg kettészeli Körmend városi szövetét, és mostanra megszüntette a Rákóczi út főutca-jellegét. Körmend városban az ITS-ben két akcióterület jelöltek ki, amelyek térszerkezeti relevanciája a HKFS estében is kiemelkedő.

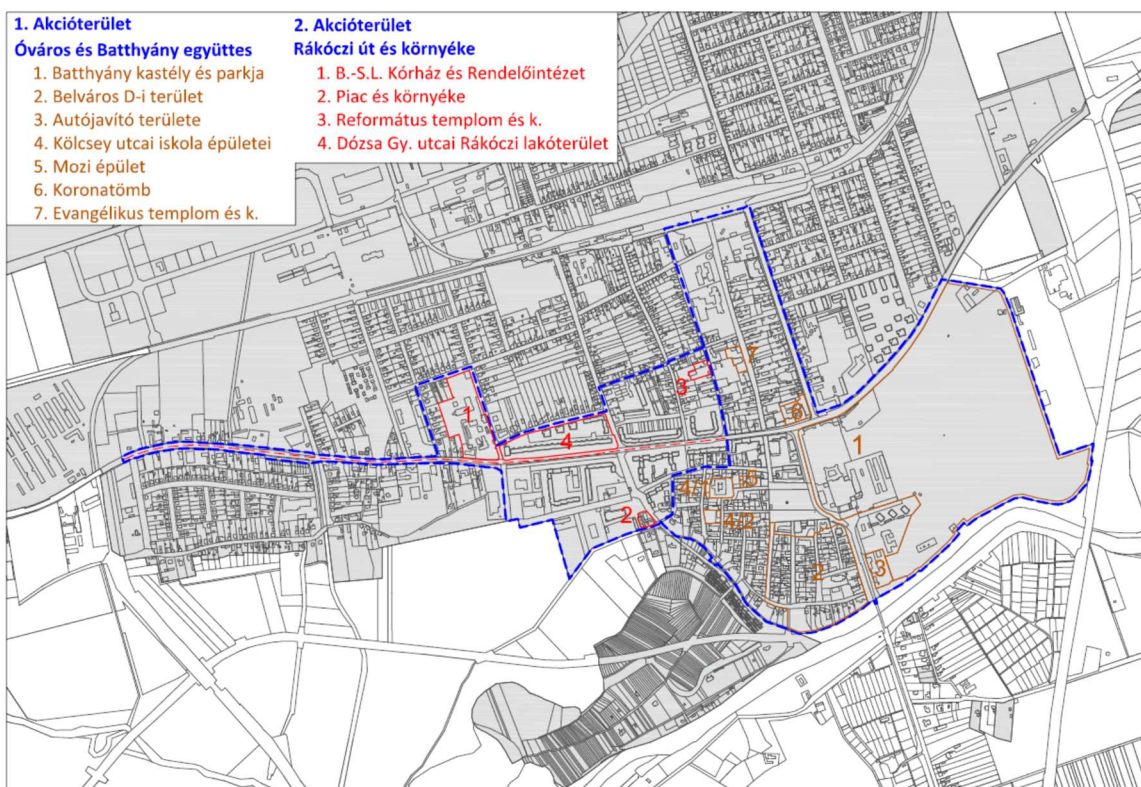
Az első terület lehatárolását indokolja, hogy Körmend város intézményeinek jelentő része ezen a területen található, de itt koncentrálódik az üzleti élet jelentős része is. Ez az egyik terület, ahol turisztikai fejlesztések – élén a Batthyány kastély-együttesel és parkjával – megvalósulnak, illetve ahol az elmúlt ciklusban elkészült Szabadság tér és környékének megújítása folytatódik, elérve a Rába töltését, ezáltal kapcsolva össze a város két legfontosabb turisztikai desztinációját. Itt található az országosan és helyileg védett épített értékek nagy része, amelyek megújulását várjuk, párhuzamosan a közterületek megújulásával. A Rákóczi úttól északra található például az evangélikus és a református egyház központja, és a „Főutcával” megújítható „Korona tömb” is.

Már az ITS-ben beazonosították az azonnali felújítást igénylő városi hatású leromlott épületeket, „védett épületek – köztük a Körmendi Kulturális Központ székháza, a Korona tömb és a volt mozi épülete – felújítása” külön súllyal szerepel!”

A második terület lehatárolását az indokolja, hogy a Rákóczi út kell, legyen a várost elkerülő gyorsforgalmi út elkészülésével az egyik legnagyobb átalakítás helye, hiszen újra a város „Főutcájává” válhat, annak minden közterületi és építészeti változásával együtt.

Minderről jól tájékoztat az alábbi térkép:

Az Integrált Településfejlesztési Stratégiában szereplő és aHKFS-ben is jelentőséggel bíró, két belvárosi akcióterület elhelyezkedése

A Rákóczi úttól északra, a vasútig kis- és kertvárosi lakóterületeket találunk, és az azokat – helyenként az egész várost – lefedő szolgáltatásokat (pl. iskolák, szociális intézmények, sportcsarnok, templomok). Itt számos közösségi életet szolgáló intézmény szolgáltatásai és feltételei szorulnak megerősítésre (így megemlíthetjük az Unger László Idősek Otthona szélesebb kört is kiszolgáló szabadtéri infrastruktúrájának a kiépítését vagy az evangélikus egyházközség közösségi házának a felújítását).

A vasút észak-keleti oldalán kertvárosias beépítésű lakóterületek húzódnak. Ezek a területek városi közösségi élet szinterei szempontjából szinte üresek, funkcióhiányosak. Kisebb rendezvénytér, közparkok, játszótéri vagy ifjúsági és felnőtt köztéri infrastruktúra, sportolási feltételek szinte teljesen hiányoznak, ami megnehezíti a városrészi programok szervezését is, különösen az ún. Kis-Amerika városrészen, a Szigony utcának nevezett részen vagy a Gyuszi-pálya területén és környékén.

Az ipar a fő út két oldalán települt a város Alsóberki és Horvátnádálja közé eső területén, továbbá a vasút É-i oldalán lakóterületektől a Berki útig.

A város kezdetektől meghatározó, azt D-ről határoló, szerkezeti eleme a Rába folyó, mellékágaival, itt-ott különböző módon hasznosított árterével. A Rába partjának rekreációs hasznosítása megújításra vár. A beépítések helyenként a hidak folytatásában nyúlnak át a folyón.

Falusias beépítésű a városhoz tartozó volt falu, Alsóberki, Felsőberki és Horvátnádálja. Mindhárom infrastruktúra hiányos, közülük a várostesttel még nem összeépültként utóbbit mutatjuk be részletesen.

Horvátnádálja

A város központi belterületétől Ny-ra, a 8. sz. főúttól D-re települt egyutcás településrészként, amelyet 1969-ben Körmendhez csatoltak. A területen fiókkönyvtár, rendelő, sportpálya, temető,

tagóvoda és templom van. A könyvtár, művelődési ház funkciókkal az elmúlt időkben felújításra került. Hiányos a közttereinek a felszereltsége.

Népessége 2001-hez képest kicsit nőtt, 2011-ben 900-an lakták, ami a város lakosságának 7,5%-a. A városrész dinamikus fejlődését mutatja, hogy a felsőfokú végzetek aránya 2001-től majdnem a duplájára növe felzárkózott a városi átlaghoz, és 2011-ben 12,3% volt.

Ma a településrész történelmi része viszonylag csendes, a főút és a Nádajai út közti rész kertvárosias része lényegesen élhetőbb életet él. A településrészt a várostesttel összekötő kerékpárút 2015-ben KÖZOP forrásból teljesen megújult. A várostest felőli határán most megnyíló minőségi szálloda, és a kapcsolódó wellness-központ jelentős élénkülést hozhat: mind a beépítettségben, mind pedig a közösségi és kulturális élet, valamint a turizmus intenzitásában és változatosságában.

Felsőberkifalu

A város központi belterületétől É-Ny-ra, a Jákra vezető út mentén települt, egykor egyutcás településrész, amelyet 1969-ben Körmenchez csatoltak. Felsőberki megmaradt falusias beépítésű településrésznek. 2011-ben 187-en lakták, növekvő létszámú, sok fiatal költözik ide. A felsőfokú végzetek aránya 2001-től több mint a duplájára növe felzárkózott a városi átlaghoz, és mára már 15,1% volt.

A területen fiókkönyvtár, temető és kápolna van. A kultúrház és környezete, udvara felújításra szorul, így csak nagyon kevéssé tudja betölteni két, városi jelentőségű civil szervezettnek, a Batthyány Lovas Bandériumnak és a Szent György Közösségfejlesztő Egyesületnek is otthont adó feladatait. A Szent György Egyesület éppen Horvátnádajai és Felsőberkifalu közösségfejlesztésére jött létre.

A munkanélküliek és a tartós munkanélküliek aránya is itt a legmagasabb a városban (ha ez abszolút számokban nem is jelent sokat), 10,7, illetve 8,3%. Lakásállomány néhány darabbal nőtt, 2011-ben 82 lakás volt, amelyből a városhoz képest elég magas, 17,1% az alacsony komfort fokozatú.

Ma a falu csendes, de az elkerülő gyorsforgalmi út elkészülése után – a Berki úton lesz a csomópont – az átmenő forgalom, és az új betelepülők száma a közeljövőben akár jelentősen megnőhet.

4. A gazdaság helyzete

Körmen a Szombathely- Zalaegerszeg-Nagykanizsa regionális tengely mentén helyezkedik el. A települése policentrikus, együttműködő városhálózati rendszer egyik eleme. Szombathely és Zalaegerszeg gazdasági, fejlesztési alközpontok körzetében, két regionális jelentőségű közlekedési tengely találkozásánál elhelyezkedő kistérségi központ. Két megyeszékhely, Szombathely és Zalaegerszeg, valamint az ipari centrummá váló Szentgotthárd egyaránt 30 km-en belül van.

A város közlekedés-földrajzi kapcsolatai jók. A 86-os és a 8-as út Szombathely, Zalaegerszeg, Szentgotthárd felé biztosít jó elérési lehetőséget, ezentúl Ausztriával, Szlovéniával és Horvátországgal összeköttetést. Vasútvonalak tekintetében az adottságok azonosak a közútéval. Nagytérségi kapcsolatainkban jelentős a Graz- Szombathely-Zalaegerszeg térségében a mintegy 80 km sugarú körben kirajzolódó új hármashatár-menti városrégió kialakulása (lásd: 24 város projektek).

Körmenen alig van rendelkezésre álló, felszívható munkaerő-felesleg. A burgenlandi (Ausztria) foglalkoztatók, illetve a szentgotthárdi Opel-gyármagasabb munkabérekét kínálnak. A keresleti oldal kielégítését tekintve, a jelenlegi iparszerkezet ¼-e minősíthető beszállító jellegűnek.

Körmen kereskedelme és szolgáltatása keresletkorlátos, a város és kistérsége lakosságára épülhet. Ezért bír különös gazdasági jelentőséggel a turizmus fellendülése.

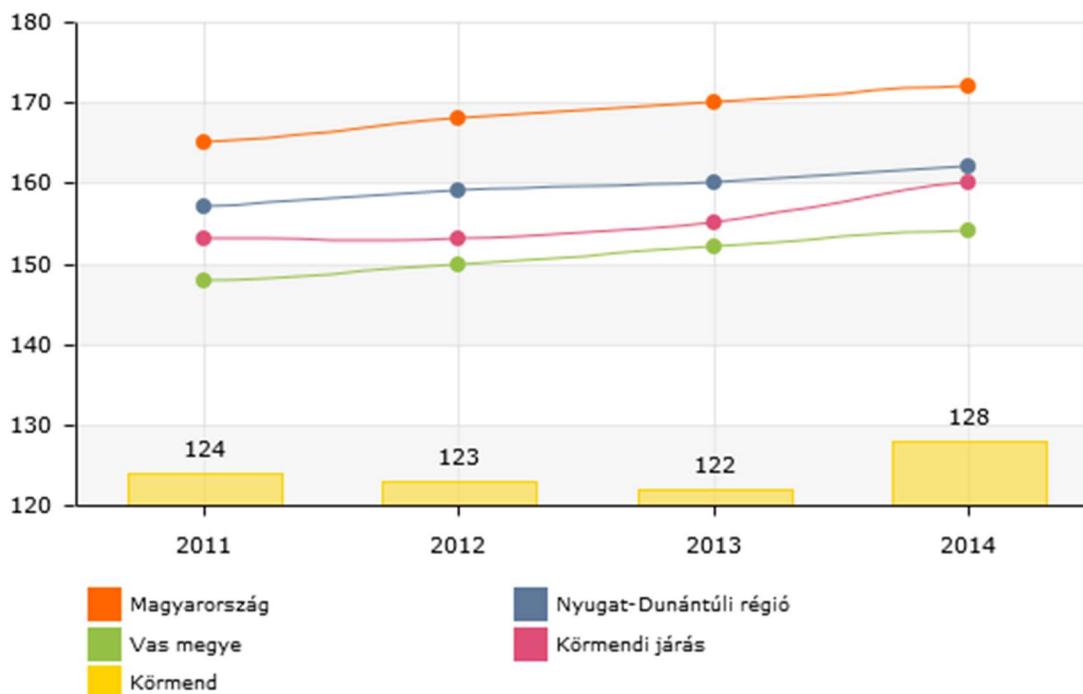
Körmen iparosítása 1960 után kezdődött (Szombathelyi Cipőgyár Körmeni Üzemegysége). A rendszerváltásig üzemelt épített Körmenen a Vas Megyei Faipari Vállalat, a Styl Ruházati Vállalat, az Egyesült Gyógyszer- és Tápszergyár. 1970-ben nyílt meg az Egis Gyógyszergyár Körmeni gyáregysége. A gyár, kezdetben tápszergyártással foglalkozott, majd több lépcsőben új gyógyszergyártó részleget, majd tablettá- és csomagolóüzemet építettek. A tápszergyártás a következő 20 évben fokozatosan csökkent, majd megszűnt. 2006-ban pedig jelentős kapacitásbővítés történt. Az Egis mára Körmen legnagyobb, megbecsült foglalkoztatója, egyben fél évszázada a Dunántúl egyetlen jelentős gyógyszeripari tudásbázisa. Jelenléte munkakultúrát, naprakész ipari

fejlettséget jelent több mint 700 embernek – és családjaiknak. Az Egis közösségfejlesztő támogatásai (pl. a sportban), illetve részvétele a CLLD folyamatban iránymutató más, városon belüli cégeknek is. A 90-es évektől kezdődően megszűnt vagy jelentősen csökkent a szerepük a jelentős súllyal rendelkező gazdasági szereplőknek. A városban jelenlévő könnyűipari ágazatok a ruhagyártás és a cipőgyártás megszűnt. ²1992 óta van jelen a város életében az **Ada Hungária Bútorgyár Kft., amely szintén jelentős foglalkoztató még. A vállalkozás kárpitos bútorok, ágyak és matracok gyártásával és forgalmazásával foglalkozik.**

A város északnyugati határában található az Ipari Park kapocsként szolgál a város két legnagyobb üzeme az EGIS Nyrt. gyógyszergyár és az ADAHungária Kft. bútorgyár között helyezkedik el. Az ipari park a gazdaság növekedésével egyre jobb helyzetbe kerül, tovább bővíülhet az ott működő vállalkozások száma, a kis és középvállalkozások pedig egyre fontosabb szerepet töltenek be a Körmend életében.

1. ábra

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

Regisztrált gazdasági vállalkozások száma ezer lakosra, 2011-től (db)³

A regisztrált gazdasági vállalkozások alakulását az **1. Ábra** jelzi. Számuk ma növekszik, de így is alacsonyabb, mint a megyei, a járási vagy az országos arány. Jelenleg Körmenden a vállalkozások 98 %-a mikro-vállalkozás. 21 és 50 fő közötti létszámmal működik 10 db, 51 és 300 között 6 db, 300 fő foglalkoztatott felett 2 db gazdasági szervezet.

A városban jelentős vállalkozások 2/3-a a feldolgozóiparban működik. A jelentős feldolgozóipari vállalkozások ¼-e – a kistérséget uraló erdőszékekre támaszkodva – fafeldolgozó cég. A városban jelentős vállalkozások 2/3-a vegyesvállalat vagy külföldi cég leányvállalata.

Körmend természeti adottságai környezet-szennyező ipartelepítést nem engednek meg. Az ipar fejlesztésének elsősorban a kevés rendelkezésre álló munkaerő szab határt. A kistérséget is

²

figyelembe véve 3-400 fő körüli szabad munkaerővel számolhatunk. Ha a környezetvédelmi feltételek betartása mellett jelentős létszámot foglalkoztató, pl. összeszerelő multinacionális cég akarna a városba települni, az ehhez szükséges beépíthető iparterület mellett a lakóterület is rendelkezésre állhat.

Körmenden egy jelentős foglalkoztató kapcsolódik az élelmiszergazdasághoz: a Babati és Társa Kft. húsfeldolgozó cég. Az erdőgazdálkodás jelenleg a faipar beszállítójaként jelentős gazdasági tényező. A legfontosabb fafeldolgozók: ADA Kft. (bútorgyártás), A.H.Universal-Bau Kft., Serenzo Kft.

A kistérség mezőgazdasági termelői számára fontos kitérés lehetőség a helyi termékek helybeni értékesítésére felépülő ellátási láncok fejlesztése. A most elkészült, Batthyány Örökségközpontban található Liktárium is ezekre a helyi termékekre kíván építeni.

Körmend kiskereskedelme - a napi szükségletek kielégítésén túlmenően – a határmenti bevásárló turizmus osztrák kínálatának erős nyomása alatt áll. Kétszer annyit költenek a Vas megyeiek burgenlandi kiskereskedelmi üzletekben (56,3 millió euro), mint a burgenlandiak Vas megyében (29,6 millió euro).

Turizmus, vendéglátás

Vas megye idegenforgalmi adottságai kedvezőek: elsősorban a számottevő kulturális emlék, jelentős termálvízkincs, a nyugati határszélből adódó kedvező gazdaságföldrajzi helyzet. Ezen előnyöket azonban eddig csak Bük és Sárvár termálturizmusához, illetve Szombathelyen és a határmenti településeken (Szentgotthárdon) jelentkező osztrák bevásárló turizmushoz kapcsolódóan sikerült kihasználni. Ennek alapvető oka, hogy Bükön és Sárváron kívül a megyében, így Körmenden sem található még olyan idegenforgalmi kínálat, amely jelentős és stabil keresletre számíthatna. Körmend és környéke jelenlegi lehetőségeit a TDM és a Kulturális Központ promóciós munkája teszi megismerhetővé a városba utazók számára.

Körmend speciális, elsősorban kulturális turizmusának központja a Batthyány-Strattmann Kastély, amelynek fejlesztése a város és a kormányzat közös programja.

A vendéglátóhelyek száma 1990 óta közel ötszörösére nőtt.

A kereskedelmi férőhelyek száma 1990-től 1993-ig erősen növekedett, majd visszaesett az 1990-es értékre és ott stabilizálódni látszik. A szervezett fizető vendéglátás volumene a rendszerváltás utáni szint kétharmadára csökkent és ez a tendencia folytatódik. Körmenden hiányzik turisztaszálló, működik kemping, valamint most nyit az első minőségi szálloda, egy négycsillagos hotel és termál-wellness park. Ez javíthatja Körmenden töltött vendég-éjszakáknak a többi Vas megyei városhoz képest viszonylag alacsony arányát. **A minőségi szállásférőhely növekedése, a városba áramló fizetőképes turisták számának emelkedése révén megerősítheti a körmendi kulturális és közösségi programkínálat fenntarthatóságát.**

Hiányzik továbbá a várost kistérségével összekötő idegenforgalmi programkínálat. Összességében a turizmus sem Körmenden, sem kistérségében nem képvisel jelenleg jelentős gazdasági erőt. Az attrakciók önállóan, mozaikszerűen vannak jelen a térségben, nem fűződnek össze komplex turisztikai programkínálattá, programcsomagokká.

A programkínálat fejlesztésére jött létre 2011-ben a Vasi Hegyhát-Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület is, amelyet a Nemzetgazdasági Minisztérium turisztikai desztináció menedzsment (TDM) szervezetként regisztrált. Körmend Város Önkormányzata Képviselő-testülete 68/2011. (V.26.) számú határozatával hagyta jóvá, hogy Körmend Város Önkormányzata a Vasi Hegyhát – Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület megalakításában alapító rendes tagként részt vesz. A Vasi Hegyhát – Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület a turisztika mellett koordinációs feladatot lát el a LEADER vidékfejlesztési programokban, valamint jelentős közreműködői feladatot vállal a CLLD program-megvalósításban. Ez lehetővé fogja tenni az erőfeszítések harmonizációját.

5. A társadalom állapota

2001 és 2013 között Kőrmend **lakosság száma** nagyobb mértékben csökkent a megyei átlagnál. Az **öregedési index** magasabb az országos átlagnál. A város **iskolázottsági szintje** magasabb a járási, a megyei és az országos átlagnál is. A **munkanélküliségi ráta** 2009 óta csökkent a járás egészében. A városra és térségére is az országos átlagnál alacsonyabb munkanélküliség jellemző. Kőrmenden kedvező **jövedelemmel** rendelkeznek a munkavállalók, megyei és országos összehasonlításban is. A lakóegységek közül sok a négy vagy több szobás ingatlan, és a lakások felszereltsége, **komfortfokozata** is igen jó. **Szociális szakellátás** keretében idősek átmeneti elhelyezésére szolgáló ellátás (gondozóház) és az idősek bentlakásos elhelyezésére szolgáló ellátás (Unger László Idősek Otthona) biztosított. A városban működő **átmeneti elhelyezést biztosító intézményben magas a várakozók**, ezen belül az időskorú, soron kívüli felvételre szorulóknak száma és aránya.

Népességi viszonyok

Kőrmend Vas megye negyedik legnépesebb városa (Szombathely, Sárvár és Kőszeg után). 2014. évben 11.563 fő élt a településen, amely Vas megye lakosságának 4,56%-át teszi ki. Kőrmend lakónépességének csökkenése jelentősebb, mint a megye többi járásközpont településén.

Az élveszületések és a halálozások számának alakulását **összevetve** megállapítható, hogy Kőrmenden 2002 óta a halálozások száma meghaladja az élveszületések számát, amelynek eredményeképpen a városra a természetes fogyás a jellemző. A fogyás azonban jóval kisebb mértékű, mint a megye többi járásközpont városában illetve Vas megyében.

A **vándorlási egyenleg** a településre beköltözők és a kiköltözők különbségét jelenti. 2010-től növekszik a városba beköltözők száma. A vizsgált időszakban azonban a kőrmendi beköltözések száma elmaradt a járás egészéhez, s a megyei és országos értékekhez viszonyítva is. A városból történő **elvándorlás** szintén évről-évre ingadozik, egyes években kedvezőbb tendenciák láthatók, s összességében Kőrmend kedvezőbb képet mutat a járási, a megyei, és az országos helyzetenél is. Ugyanakkor Kőrmenden a **vándorlási egyenleg** 2001 óta folyamatosan negatív. Az elvándorlások száma 2010-ben haladta meg a legjelentősebben az odavándorlások számát, azóta az elvándorlások száma jelentősen mérséklődött.

A vizsgált időszak alatt a város lakosságának **nemi arányát** a stabilitás jellemezte. A nők népességen belüli aránya valamelyest magasabb (51-52%) a férfiakénál.

A népesség **korösszetételét** tekintve általánosságban megállapítható, hogy az országos és megyei trendekhez hasonlóan Kőrmend városának és térségének a lakosságát is az **előregedés** is jellemzi. A városban 2001 és 2013 között jelentősen, 4,3 százalékponttal csökkent a 0-14 év közötti és 7,7 százalékponttal nőtt a 60 év feletti népesség aránya.

Kőrmenden a 2011-es népszámlálás során a népesség 2,7%-a (323 fő) vallotta magát valamely hazai nemzetiséghez tartozónak, amely elmarad a megyei (5,5%) átlagtól. A nemzetiséghez tartozók 41,8%-a roma, 39%-a német, 6,2%-a horvát, 5,9%-a szlovén, 2,2%-a román, 1,2%-a szerb és megközelítőleg 1-1%-ot tesz ki a bolgár és lengyel hazai nemzetiségek aránya.

A település teljes lakosságának 1,1%-a roma, 1,1%-a a német nemzetiséghez tartozik. Járási szinten is e két nemzetiség aránya emelkedik ki: a teljes lakosságszámhoz viszonyítva a népesség 1,15%-a német, 0,95%-a roma nemzetiséghez tartozik.

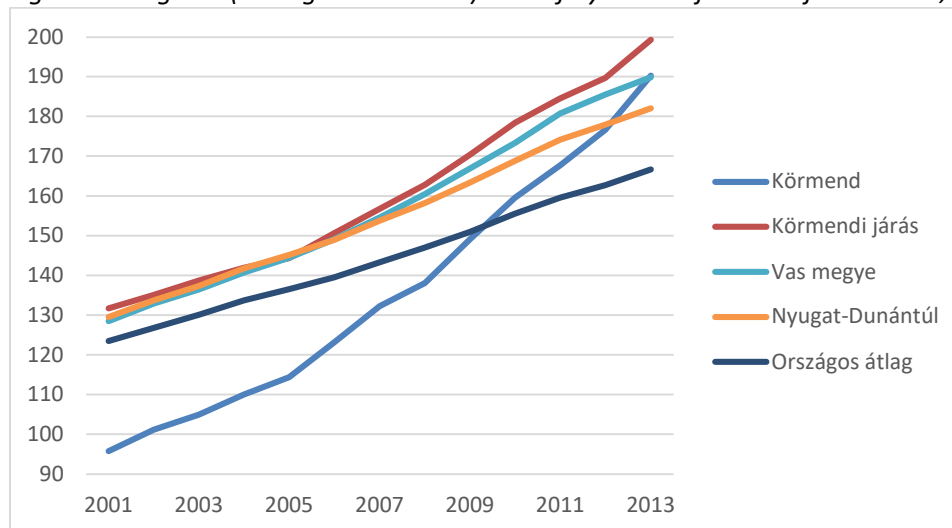
A 2001-es népszámlálás óta eltelt időszak alatt a Kőrmenden mind a roma (64 főről 135 főre) mind a német nemzetiségűek száma (42-ről 126 főre) jelentősen növekedett.

Körmenden a magyar mellett két jelentősebb nemzetiség, a német és a roma van jelen nagyobb arányban. A 2001. évi népszámlálás adatai alapján a településen 2013-ra a romák száma megduplázódott, a német nemzetiségűek száma megháromszorozódott.

A legalább nyolc általános iskolai osztályt végzettek aránya Körmenden népszámlálási adatok alapján 92,6% volt a 15 év felettek körében, ez nagyrészt megfelel az országos átlagnak. A 18 év feletti lakosság 42,2%-a rendelkezett legalább érettségivel, Körmend mutatója volt a legjobb Vas megye városai közül, leszámítva persze Szombathelyt.

A 2011-ben felsőfokú végzettséggel rendelkező körmendi lakosok száma 1010 fő. Ez a csoport a megfelelő korú (25 év feletti) lakosságra vetítve 11,7%-os arányt képviselt, ami mind az országos átlagnál (19,0%), mind pedig a vizsgált régiós városok értékeinél alacsonyabb. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők körében korcsoportonként jelentős eltérés tapasztalható a fiatalabbak javára. A diplomások nemek közti megoszlása közel azonos.

Ennek eredményeképpen 2014-ben az állandó népesség 12,4%-át alkották a 14 év alatti fiatalok és 23,7%-át a 60 évnél idősebbek. Mindkét változás jelentősen meghaladja az országos, a megyei és a járástérségi átlagot. A 0-14 évesek arányának változása tekintetében a megyei járásközpontok közül egyedül Vasvár helyzete kedvezőtlenebb. 2010-től az öregedési index már az országos szint feletti. 2001-ben 100 fiatalra még csupán 96 idős korú lakos jutott (országos érték: 124), míg 2013-ban már megközelítőleg 190 (országos érték: 167). Ezt a folyamatot jól mutatja az alábbi, **2. Ábra:**

2. Ábra: Az öregedési index alakulása 2001-2013 között

Forrás: KSH Tájékoztatási adatbázis

Összességében megállapítható, hogy Körmenden, Vas megye negyedik legnépesebb városában az országos tendenciáknak megfelelően 2001 és 2013 között csökkent a lakosság száma. Ez a csökkenés mind a természetes fogyásra, mind a negatív vándorlási egyenlegre visszavezethető. Korszerkezetére az öregedés jellemző, amely a fiatal lakosság arányának csökkenésével, valamint az idős népesség számának jelentős növekedésével magyarázható. Az öregedési index értéke a vizsgált időszakban egyre kedvezőtlenebbül alakult és mára meghaladta az országos átlagot. Mindezek ellenére demográfiai folyamatait illetően Körmend még mindig Vas megye legkedvezőbb korösszetételű járásközpont városának számít.

Háztartás, család

A háztartások vizsgálata során megállapítható, hogy Körmenden a házaspárok, illetve élettársi kapcsolatban élő háztartások aránya jóval magasabb, ebből következően pedig az egyszülős háztartások aránya jelentősen alacsonyabb, mint az országos átlag. Szintén pozitívum a háztartásokra jutó magas foglalkoztatottsági arány, amely meghaladja mind az országos, mind a

megyei átlagot. A száz háztartásra jutó foglalkoztatottak száma Körmenden (2011-ben 113) jelentősen meghaladja az országos átlagot (96), s a megyei átlagnál is magasabb (111). A többi járásközpont közül csak Sárvár helyzete kedvezőbb (116).

Foglalkoztatottság

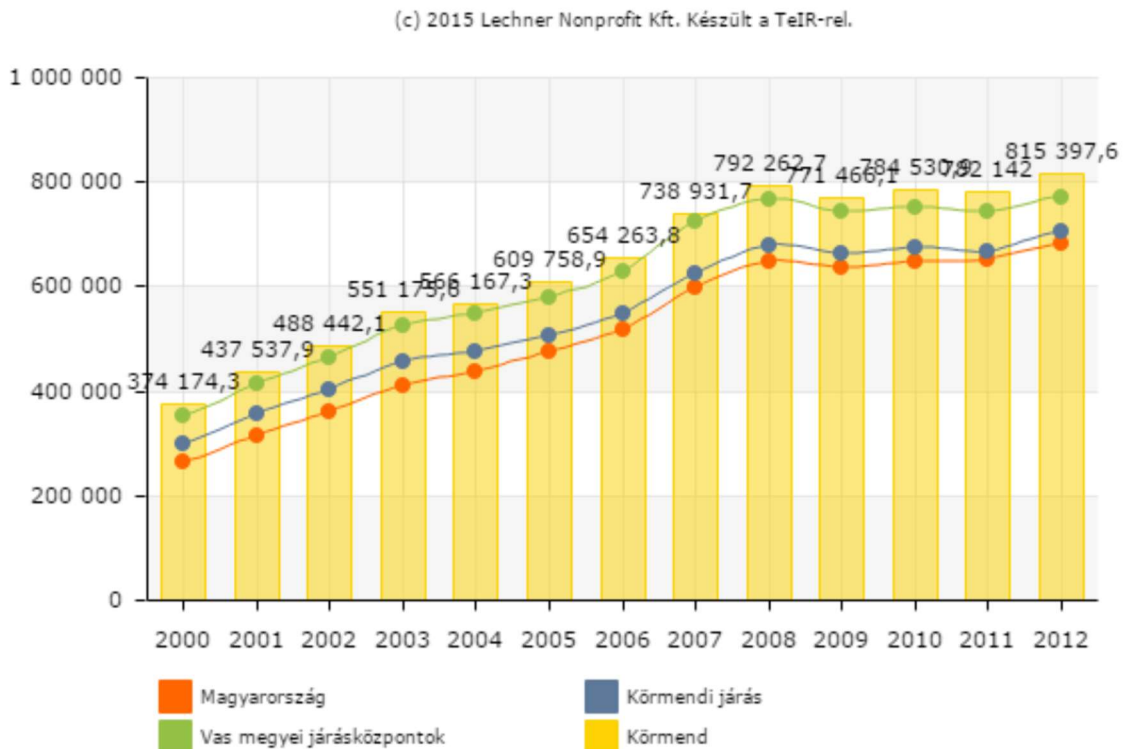
A gazdaságilag aktív népesség aránya a 2011-es népszámlálási adatok alapján, országos, megyei és járási szinten egyaránt növekedett 2001-hez képest, Körmenden, azonban kismértékű csökkenés (0,3%) következett be az időszakban. Körmenden a foglalkoztatottsági ráta csökkent 2001-ről 2011-re 47,2%-ról 45,5%-ra. Összesen 5434 fő, a teljes lakosság 45,5 %-a volt foglalkoztatott, ami meghaladja a járási, megyei, sőt országos arányt is.

Az **intaktív keresők** aránya Körmenden 2001-ről 2011-re 5%-kal növekedett, miközben Vas megyében, az országos trenddel összhangban csökkent. 2011-ben Körmenden a teljes lakosság 28%-a tartozott a gazdaságilag inaktívak közé, mely jelentősen meghaladja a járási arányt (22%). Mind települési, mind járási szinten a nők abszolút felülreprezentáltak az inaktív keresők között (64%, illetve 62%). Az **eltartott** lakosság aránya 10 év alatt 17 százalékponttal csökkent. 2011-ben Körmenden 2 723 eltartott személyt tartottak nyilván, amely a teljes lakosság 23%-át tette ki. A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat adatai szerint 2014. év végén, Körmenden 252 **nyilvántartott álláskereső** volt, amely a munkavállalási korú népesség 3%-át tette ki. A város ezzel a kedvező foglalkoztatottságú települések közé tartozik a vizsgált térségben. Körmenden minden ötödik nyilvántartott álláskereső (150 fő, 20%) **tartós munkanélkülinek** számít. Ez az arány kedvezőbb a megyei átlagnál (22,5%).

Az ÁFSZ adatai alapján 2014. év végén a munkanélküliség 3%. A munkanélküliek között a férfiak aránya magasabb. 2009 és 2014 között az ÁFSZ adatai alapján – a világban bekövetkezett pénzügyi-gazdasági hatások ellenére – a munkanélküliek aránya csökkent, 2014-ben az országos, megyei szint alatt volt. A helyzet 2016-ig fokozatosan javult. A 2014. év végi 327 aktív munkakeresőhöz képest, 2016. áprilisban az ő számuk 230 volt. Közülük, 57 fő 55 évnél idősebb, 42 fő 25 év alatti, 24 pályakezdő, 130 nő, 48 tartós munkanélküli és csupán 14 felsőfokú végzettséggel rendelkező. Mindez alátámasztja a gazdaságról szóló fejezetben írottakat.

Jövedelmi viszonyok

Körmenden 2000 és 2012 között, ha nem is egyenletesen, de növekedett az egy lakosra jutó nettó jövedelem. A vizsgált időszakban az egy lakosra jutó nettó jövedelem végig nagyobb volt a megyei és az országos szintnél is.

1.7-12. ábra: Egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem, 2012, Ft

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Három veszélyeztetett csoport: az idősek, a fiatalok és a fogyatékkal élők helyzete

Körmenden az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások a település minden lakosa számára biztosítottak.

Az idősek szociális esélyegyenlőségének megvalósítása az idősellátás egyik kiemelkedő célkitűzése. Az egyedül élő nők aránya majdnem kétszerese a férfiakénak, tehát az idősgondozást és intézményi férőhely kialakítást is ennek tükrében kell tervezni. Körmenden folyamatosan csökken a családban élők száma, s egyre kevésbé gyakori, hogy együtt él több generáció. Ez előrevetíti az otthoni és intézményes idősgondozás fontosságát, illetve indokolja az aktív, tevékeny időskort támogató civil szervezetek megerősítését. A fejlesztés középtávú feladatait alapvetően befolyásolja a város és városkörnyék lakosságának elöregedése, s a megbetegedési viszonyaik kedvezőtlen alakulása következtében, az időskorúak önellátó képességének beszűkülése. Ebben nagy segítséget jelent a házi gondozás szolgáltatás már megvalósult bővítése jelzőrendszeres házi gondozással.

A városban élő lakosság elöregedése, a megyei bentlakásos intézmények zsúfoltsága, a bejutási várakozási idő hosszú volta, indokolta tette egy tartós bentlakásos intézmény létrehozását. A városban működő átmeneti elhelyezést biztosító intézményben magas a várakozók, ezen belül az időskorú, soron kívüli felvételre szorulóknak száma és aránya. 2014-ben 50 fő volt a várólistán.

Noha több évvel ezelőtt zajlott az Ifjúságkutatás, amelycselekvési terv megalkotásához készült, mégis atöbb száz körmendi fiatal megkérdező kérdőíves felmérés eredményei ma is érvényesek és tanulságosak. A megkérdezettek többsége legalább heti egyszer sportol, míg többségük úgy véli, hogy Körmenden nem áll rendelkezésre elegendő jó színvonalú sportolási lehetőség.

Droghasználattal kapcsolatban a kérdésre választ adók negyede ismerte el, hogy fogyasztott már életében valamilyen drogot.

Az alapkú végzettségűek és az érettségizettek háromnegyede, a felsőfokú végzettségűeknek viszont csak töredéke tervezte, hogy tovább képi magát. 10% nyilatkozott úgy, hogy szeretne még tanulni, ám nincs erre lehetősége. A tanulási tervek elsősorban a felsőfokú végzettség megszerzésére és nyelvtanulásra vonatkoztak.

Munkavállalással kapcsolatban a válaszadók harmada nyilatkozott úgy, hogy tervezi a közeljövőben, hogy külföldre megy dolgozni, s negyedük utasította el ezt a lehetőséget. A fiatalok háromnegyede látta 2007-ben a közepesnél rosszabbnak, kedvezőtlennek vagy nagyon kedvezőtlennek a városban a munkavállalási lehetőségeket.

A városban **fogyatékkal élők helyzetében jelentős segítség** a Körmendi Szociális Szolgáltató és Információs Központ nappali foglalkoztató és rehabilitációs központjának működése. A város az esélyegyenlőségi tervében jelentős intézkedéseket vezetett be, illetve több intézmény, így pl. a Körmendi Kulturális Központ saját hatáskörben különleges kedvezményeket és hozzáférést biztosít a fogyatékkal élők részére. Ezzel együtt, nagyon hiányzik egy városi bentlakásos intézmény.

6. A humán közszolgáltatások helyzete Körmenden

A Körmenden és térségében lakók életminőségét jelentős mértékben meghatározza az elérhető humán közszolgáltatások: a köznevelés, a szociális ellátás, az egészségügy, a kultúra és sportelérhetősége és azok minősége. Ezek helyzetét mutatjuk be ebben a fejezetben, oly módon, hogy a körmendi kulturális élet erőforrásait – a HKFS-ban betöltött kiemelkedő jelentősége miatt – a következő, külön alfejezetben elemezzük.

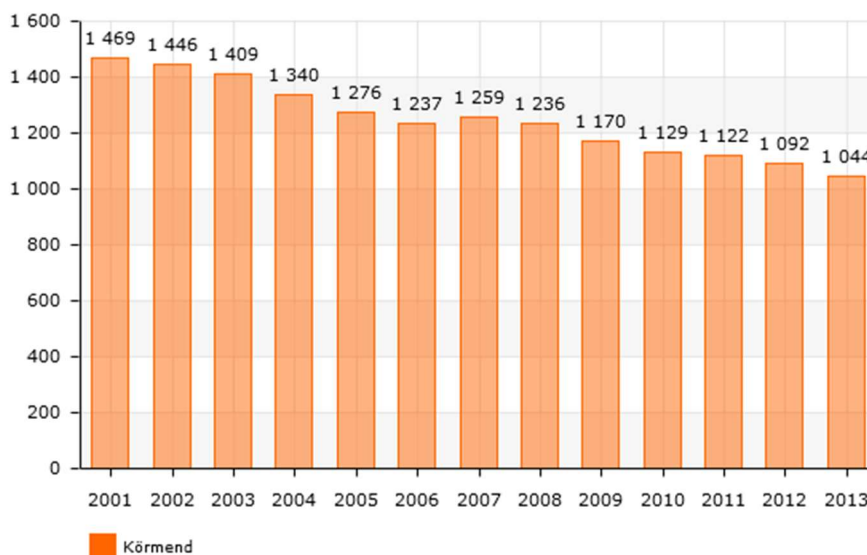
Köznevelés

Körmend Város Önkormányzata kötelező feladatként látja el a 3-6 éves korú gyermekek **óvodai ellátását**. Az óvodai ellátás 2 intézményben (Mátyás Király Utcai Óvoda és Bölcsőde, Dr. Batthyányné Coreth Mária Óvoda), valamint két tagintézményben történik. Egy óvodában bölcsődei ellátás is folyik. Körmenden az évezred első éveiben valamivel magasabb volt az óvodai férőhelyek száma, a csökkenés mögött a gyermeklétszám mérséklése áll. 2007 óta az óvodai férőhelyek száma érdemben nem változott (450 fő).

Az óvodák kapacitásainak kihasználása az elmúlt évtizedben csökkent. Az egy óvodai férőhelyre jutó óvodások száma 2004 óta folyamatosan csökken, 2013-ban az óvodai kapacitások 85%-át használták ki.

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) Körmendi Tankerületébe Bajánsenye, Őriszentpéter, Egyházasköd, Csákánydoroszló, Nádasd, Magyarszecsődés Körmend települések köznevelési intézményei tartoznak. **Az általános iskolai feladat-ellátási helyek száma Körmenden 7.** Az Olcsai-Kiss Zoltán Általános Iskola telephelye a Hunyadi utcában, ahol gyógypedagógiai oktatás-nevelés folyik. Körmenden 2001 és 2013 között az általános iskolai tanulók száma jelentősen 2/3-ra esett vissza, tíz év alatt négyszáz fővel csökkent! Ezt szemlélteti az alábbi, **3. Ábra**.

(c) 2015 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

3. ábra: Általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) Körmenden (fő), 2001-2013

Forrás: Lechner Nonprofit Kft.

Középiskolai tanulmányok folytatására a Körmendi Kölcsey Ferenc Gimnázium, a Rázsó Imre Szakközépiskola és Szakiskola és a Körmendi Rendészeti Szakközépiskola ad lehetőséget. A Rázsó Szakközépiskola a Szombathelyi Műszaki Szakképzési Centrum tagintézményeként működik, a Körmendi Rendészeti Szakközépiskola a Belügyminisztériumhoz tartozik.

Körmenden a 2000-es évtized első felében a nappali tagozatos középiskolai tanulók száma növekedett, meghaladta az 500 fős létszámot, de 2007-től fokozatosan és intenzíven csökken, 2013-ban 323 főt jelentett. Ezzel együtt, Körmend középiskolai oktatási intézményei térségi központ szerepet töltenek be a más településről bejárók aránya alapján.

Hátrányos helyzetű gyermekek és fiatalok

A Dr. Batthyányné Coreth Mária Óvodában kiemelten foglalkoznak a hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek fejlesztésével és nevelésével. A Mátyás Király Utcai Óvoda szintén jó kapcsolatot alakított ki a védőnői szolgálat és a családsegítő szolgálat dolgozóival. 2013-ban 6 halmozottan hátrányos, és 42 hátrányos helyzetű gyermek járt az intézménybe. Számuk évről-évre fokozatosan emelkedik. A hiányzások nem jellemzőek az intézményre. A Körmendi Kölcsey Utcai Általános Iskolában az osztályfőnökök látják el az ifjúságvédelmi feladatot. A hátrányos helyzetű gyermekek létszáma 2013-ban 51 fő volt, ez stagnálást mutat. A Körmendi Somogyi Béla Általános Iskolában 2013-ban 51 hátrányos helyzetű tanuló volt, itt a létszám csökkent. Az intézménybe 6 fő veszélyeztetett tanuló is jár. A Körmendi Kölcsey Ferenc Gimnáziumban az ifjúságvédelmi feladatot szintén az osztályfőnökök látják el. Az intézményben egy védelem alatt álló tanuló van. A Rázsó Imre Szakközépiskolában az intézmény tanulóinak egyharmad része hátrányos helyzetű.

A fiatalokat sújtó problémák fokozottan jelentkeznek. Körmenden 250-300 tanuló hátrányos helyzetű, ami indokolja az ifjúságvédelmi munka erősítését, és azt is, hogy a HKFS súlyponti célcsoportként tekintsen a fiatalokra.

Egészségügy

Az egészségügyi ellátás terén a város minden szempontból kedvező helyzetben van a megye többi városához képest. Mind az alapellátás különböző formái, mind a járó beteg- és a fekvőbeteg szakellátás helyben rendelkezésre áll. A háziorvosi szolgálatot 5 területi ellátási kötelezettséggel rendelkező háziorvos látja el. Az orvosi ügyeletet is a háziorvosok látják el. A háziorvosi rendelők felszereltsége javításra szorul. Az egy orvosra jutó páciensek száma 1 934 fő, az országos átlagnál valamivel kevesebb, azonban egy körzetben jóval átlagon felüli a létszám. A háziorvosoknál az átlagos napi betegforgalom az őszi-téli hónapokban 60 fő/nap, a tavaszi-nyári hónapokban 40 fő/nap. A 18 éven aluli lakosság ellátását 3 házi gyermekorvos és 4 körzeti védőnő végzi. A házi gyermekorvosokra átlagosan jutó páciensek száma 1 095 fő, a rendelések átlagos napi betegforgalma 30 fő/nap, őszi-téli időszakban ennek duplája. A városban minden védőnői álláshely betöltött. A város területén 3 körzeti fogorvos látja el a lakosságot: négy területi ellátási kötelezettséggel. Említésre méltó, hogy az EGIS Gyógyszergyár Rt. saját dolgozói részére az üzem területén biztosít fogszakorvosi ellátást.

A körmendi Markuszovszky Egyetemi Oktató **Kórház-Rendelőintézet** a szakellátás helyszíne, az intézmény ellátási területe a városon kívül még 64 település közel 48 ezer főnyi lakosságára terjed ki. A rendelőintézetben 26 féle szakrendelés és 3 gondozóintézet működött, jelenleg a kórház teljes rekonstrukció alatt áll. A kórház mellett működik a **mentőállomás**.

Szociális ellátás

Körmenden a szociális ellátás gyökerei a XX. Század előtti időkre vezethető vissza. A Körmendi Szociális Szolgáltató és Információs Központ korábbi elnevezései is jól mutatják a szociális intézményrendszer fejlődését a XX. század elejétől napjainkig: XX. századig Szegényház, később Szociális Otthon, 1963-tól Öregek Napközi Otthona, 2004-ig Egészségügyi és Szociális Intézmény. Dr. Batthyány-Strattman László szemorvos szociális érzékenységevel méltó példát mutatott a város lakói számára. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény alapján a Körmendi Szociális Szolgáltató és Információs Központban 2016-ban 11 feladatellátás működik. **Alapszolgáltatás körében:** étkeztetést, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, család- és

gyermekjóléti szolgáltatást, család- és gyermekjóléti központot, idősek klubját, szenvedélybetegek nappali intézményét, fogyatékosok nappali intézményét, támogató szolgálatot, szociális foglalkoztatást, **szakosított ellátás körében**: időskorúak átmeneti elhelyezését nyújtó gondozóházat működtet.

A város szociális intézményrendszere az utóbbi években folyamatosan bővült és átalakult.

A városban különös gondosságot igényel az idősek ellátása, merthogy számuk növekedésének ütemével nem nő a bentlakásos idősellátás lehetősége, hiányos a részükre rendelkezésre álló városrészi és városi infrastruktúra, programjaik megszervezése egyre nagyobb figyelmet és erőforrást igényel, annak ellenére, hogy a Kulturális Központ folyamatosan szervezi a nyugdíjas klub összejöveteleit, gondoskodik szolgáltatásainak ilyen célú kibővítéséről, szerepet vállal a speciális ismeretterjesztésben. A Szociális Szolgáltató és Információs Központ és az Unger László Idősek Otthona családi házas övezetben frekventált helyen fekszik, tömegközlekedési eszközzel jól megközelíthető. Szemben két általános iskola, szomszédságában a Savaria Nett Pack kft.foglalkoztatója van az intézmények együttes elhelyezkedése lehetővé tette már eddig is a generációk közötti kapcsolatok újító megoldásainak a megjelenését a városban.

Fogyatékosággal élők Körmenten

Körment város lakosságának kb 1,44%-a születési fogyatékkal él, mintegy 144 fő. Ha négytagú családokat veszünk átlagosan, akkor mintegy 600 ember érintett. 2003 a Fogyatékkal Élők Európai éve volt, mely céljából tűzte ki, hogy az egész társadalom előtt feltárja a fogyatékosággal élő emberek helyzetét, és mozgósítson a különféle problémák megoldására, enyhítésére. Körment városában a városvezetés és a szociális szféra vezetői ekkor döbbsen rá, hogy milyen óriási hiányosságok vannak a fogyatékosok ellátásában, és ekkor kezdődött el a város szociális intézményrendszerének komplex átalakítása, mely napjainkban is tart. Körmenten az oktatásra, képzésre, foglalkoztatásra és kultúrára vonatkozó teljes esélyegyenlőség még várat magára, annak ellenére, hogy pozitív irányú változások tapasztalhatók ezeken a területeken. Az emberek szociális szemlélete hátránykiegyenlítő és esélyegyenlőséget teremtő törekvéseket indít el. Akkor van esély arra, hogy befogadjuk a fogyatékosággal élő embereket, hogyha megismerjük őket,és ennek legfontosabb lépése az érintettek részvételének lehetővé tétele a város kulturális, sport és szabadidős programjaiba.

Sport

Körment sportélete nagy hagyományokra tekint vissza. A városban működő sportegyesületek több területen is kiemelkedő eredményekkel büszkélkedhetnek. Világ- és Európa Bajnokságok, Magyar Bajnokságok sora fémjelzi Körment nevét. A várost az országban nagyon sokan a „kosárlabda magyar városaként” ismerik. A Városi Sportcsarnok egyben az egyik általános iskola tornacsarnoka is. A Sporttelepen labdarúgó és kézilabda pálya is található az atlétikai lehetőségek mellett. A vízi sportok kedvelőinek rendelkezésre áll az uszoda, illetve a Rába folyó. Ez utóbbi nemcsak fürdésre alkalmas, hanem vízi túrák lebonyolítására is. A most megnyíló termál-wellness-fürdő központ újabb sportolási és rekreációs lehetőségeket teremt. Az önkormányzat minden évben elkülönít támogatási összeget a társadalmi szervezetek és egyesületek támogatására.

Körment Város Önkormányzatának Sporttal Kapcsolatos Koncepciója kiemeli, hogy az önkormányzat szerepvállalása jelentősen megnőtt, mind az anyagi források előteremtésében, mind a létesítmények felújításában és biztosításában, mivel csak ebben a formában tudtak az egyesületek fennmaradni és a bajnokságokban részt venni. A városban a következő létesítmények biztosítanak lehetőséget sporttevékenységek végzésére:

- 2 db sportcsarnok (Somogyi Ált Isk. és Rendészeti Szakközépiskola),
- 4 db tornaterem (Kölcsey úti Ált Isk., Olcsai-Kiss Zoltán Ált Isk., Kölcsey Gimnázium, Rázsó Imre Szakközépiskola),

- egy labdarúgó pálya,
- két atlétikai pálya,
- kétsávos tekepálya (Teke Panzió),
- Rába Part Sport- és Szabadidőcentrum (tenispályák 3; tekepálya 1; kézilabdapálya 1).
- 9 db bitumenes kézilabdapálya
- és 7 db bitumenes kosárlabdapálya.

2014-ben adták át a felújított városi sportcsarnokot, amely továbbra is a Somogyi Általános Iskola tornatermeként, a Körmenyi Törpördögök Utánpótlás Egyesület otthonaként üzemel mindamelllett, hogy az NB-1-es Egis Körmend Kosárlabdacsapat mérkőzéseinek és edzéseinek, valamint több városi rendezvénynek is helyet biztosít.

A **Körmenyi Kulturális Központ** biztosít helyet különböző rekreációs szabadidő lehetőségek (jóga, kick-boksz, aerobic, zumba, hip-hop) végzésére.

A sport területen számos egyesület működik. A fiatalok kedvelt szabadidős sportjainak (pl. gördeszka, BMX, kerékár) pálya-feltételei viszont nincsenek meg a városban. Hiányzik továbbá legalább egy multifunkcionális edzőterem olyan sajátos felszereltséget igénylő sportok esetében, mint a vívás, a darts és a kick-boksz. Számos kültéri sportpálya részleges vagy teljes felújításra szorul. A szabadidős sportolás egyik kedvelt formájára, a felnőtt fitness-park megvalósítására TOP zöld város pályázatot nyújtott be az önkormányzat.

7. Körmenyi város kulturális és közösségi erőforrásai

A kulturális élet mozgatórugója az önkormányzat által működtetett Körmenyi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár. 2013. évben az önkormányzat múzeumi feladatokat vett át, amely a kulturális intézmény keretei között kerül ellátásra. A Körmenyi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár a város kultúraközvetítő intézménye, amely közös igazgatás alatt, de három, egymástól alapjaiban eltérő szakmai terület feladatellátását végzi együttes közformáló, közművelődési céllal.

A Körmenyi Kulturális Központ 2014-15-ös esztendőben végzett szakmai munkája elismeréseként 2016. január 21-én megkapta az EMMI minisztere által kiadott Minősített Közművelődési Intézmény Címet. A Cím révén az intézmény olyan szakmai referenciahellyé vált, mely mindennapi gyakorlatában megmutatja, hogy az állami, önkormányzati közművelődési közfeladat ellátásban a minőségi szemlélet alkalmazásával a partnerek, látogatók egyre növekvő elégedettségére törekvő, mint cél elérhető.

A törvényi változások következtében **2013-tól az Önkormányzat fenntartásában, a Kulturális Központba integrálva működik a Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum.** A múzeum a helyi identitás fejlesztésének eszköze is amellet, hogy a turizmus kiszolgálásában is aktív szerepe van. A Batthyány kastély-együttes épületei közül az egykori lovarda Színházteremként, a régi kocsiszín Városi Kiállító teremként funkcionál, az egykori levéltár épület helyét a SalaTerrena Galéria hasznosítja, illetve egy Rendezvényterem is kialakításra került. A Kastély-együtteshez tartozik az egykori paradészló istálló is. A Kulturális Központba tartozik a Kultúrház (Körmenyi-Felsőberkifalu), szabadtéri rendezvényteréként szolgál a Kastélyudvar, Szabadság tér és Rába-part is.

A hagyományos közművelődési formák keretei között megtalálhatók alkotó művészeti csoportfoglalkozások (Körmenyi Kastélyszínház Társulat), tárgyi alkotó csoportfoglalkozások (Szövő szakkör, Díszítőművész kör, Foltosok klubja, Hölgyek Népfőiskolája) és rekreációs szabadidő lehetőségek (pl. a jóga, kick-boksz, aerobic, zumba, hip-hop) is.

A városban a **kiállítások** színes palettájával találkozhatunk. A Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum elődjét, a Rába Helytörténeti Múzeumot 1954-ben, mint iskolai gyűjteményt alapították. Állandó és időszakos kiállításai a Batthyány kastély-együttes főépületében található.

A városi múzeumi látogatások száma fokozatosan csökkent 2004 és 2013 között. 2013-ban a látogatások száma jelentősen elmaradt a 2006-os rekordtól (2006. év: 30 945, 2013. év: 5

153).2014-15-ben viszont fordult a trend. 2014-ben már kicsivel 6.000 fő felett, 2015-ben pedig 6.924 fő volt a látogatók száma.

A több mint 60 éves **Faludi Ferenc Könyvtár és Gyermekkönyvtár** nem csak a város, hanem a Körmenyi és az Őriszentpéteri térség településeinek ellátásával is foglalkozik, amely feladatot korábban saját hatáskörben, **2013-tól pedig a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtárral kötött feladat ellátási szerződés** keretén belül látja el. A könyvtárban nyilvános internetátlomások működnek.

Körmenyi a „**Vasi Hegyhát–Rábamente - Ezer apró csoda földje**” turisztikai térség tagja (www.vasihegyhat-rabamente.hu). A Kám, Győrvár, Alsóújlak, Csehímszent, Egyházashollós, Hegyhátsál, Gersekarát, Hosszúpereszteg, Hegyhátszentjakab, Körmenyi, Rábahídvég, Oszkó és Vasvár település együttesből álló turisztikai térség célja a népi kultúra hagyományainak továbbvitele, természeti, kulináris, és művelődési élmények biztosítása lakosok és turisták számára.

Körmenyi Város Önkormányzati Képviselőtestülete 7/1999. (VII. 1.) számú, többször módosított rendelethez határozta meg a város kiemelt ünnepeit, rendezvényeit, melyek közül legjelentősebb turisztikai hatást figyelembe véve a következők emelhetők ki:

1. Európa Napok (április vége, május eleje)
2. Májusfa kitáncolás – május utolsó szombatja;
3. Streetball fesztivál – Augusztus első harmada;
4. Körmenyi Napok – augusztus közepe;
5. Körmenyi Város Ünnepnapja – Október 28. Az 1244-es városalapítás évfordulója
6. Egis Körmenyi (2014-től) első osztályú férfi kosárlabdacsapat bajnoki kosárlabda mérkőzések.
7. Körmenyi Advent

Körmenyi számára a legfontosabb kulturális-turisztikai értéket a Batthyány kastély jelenti. Benne jelenleg a Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeum és időszakai kiállítóterem működnek, valamint az újonnan kialakított Batthyány Örökségközpont.A Színház jelenleg átalakítás alatt áll. Felújítása után ismét kiváló színházterem, és rendezvény-nagyteremként fog működni. Ugyanakkor Körmenyben fájóan hiányzik egy kis-, közepes nagyságú rendezvényterem, ahol művészeti, zenei, mozgásművészeti és színházművészeti műhelymunkát és multifunkcionális rendezvényeket, bemutatókat lehet tartani.

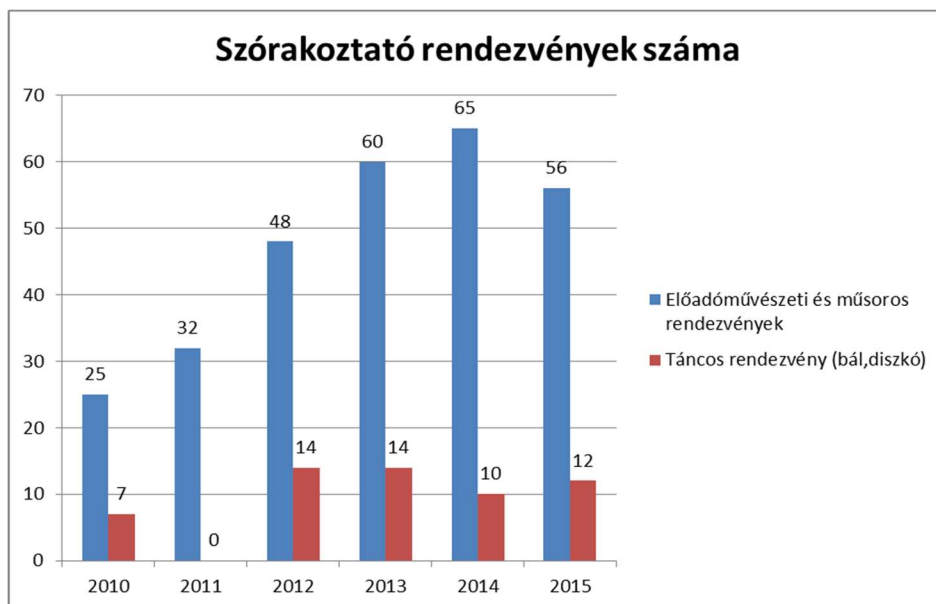
A Körmenyi Kulturális Központ 2010-2016 közötti művelődés, kultúra és közösség-szervezési tevékenységének elemzése

Mint a város kulturális és közösségi életének központja, napi szinten áll kapcsolatban iskolákkal, óvodákkal, intézményekkel, egyházakkal, pártokkal, egyesületekkel, magánszemélyekkel, akikkel közös projekteket valósít meg, vagy akiknek tevékenységét szakmai, technikai lehetőségeivel maximálisan segíti. A körmenyi kistérség településeivel, intézményeivel is egyre szorosabb munkakapcsolatot ápol.

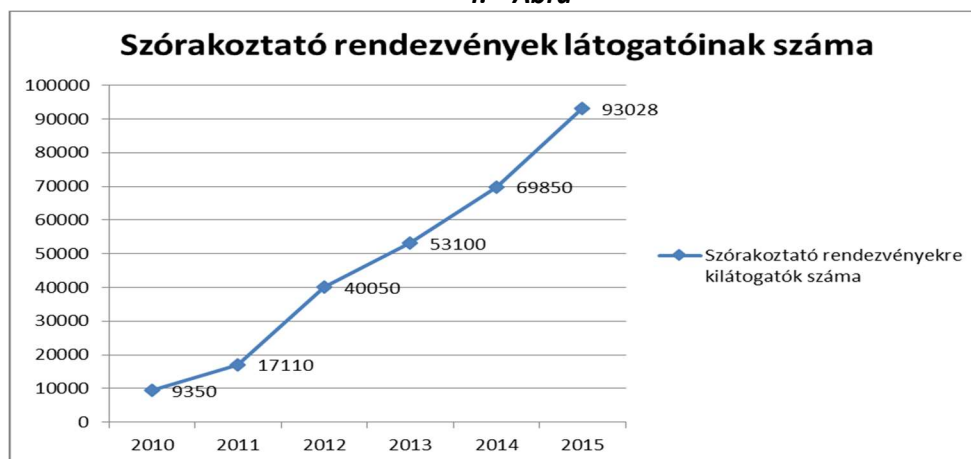
A Szabadság tér élettél való megtöltése immár ugyancsak rendszeressé és elvárttá vált. A hagyományos városi és nemzeti ünnepek mellé populárisabb, közösségformáló, identitás-erősítő produkciókkal is előállt, amelyek fogadtatása a közönség, a városlakók és az ideérkezők részéről is egyértelmű sikerről tanúskodott.

Kiemelkedő érdeklődés kísérte a négy alkalommal megtartott Európa Napok és az ötvenkét esztendősi hagyományokon alapuló, azonban az elmúlt négy évben újfajta megközelítésben megrendezett Körmenyi Napok rendezvényeit. Külön öröm, hogy a helyi identitás erősítésében jelentős szerepet betöltő Körmenyi Város Ünnepnapja alkalmából rendezett rendezvény-sorozat rendkívüli sikereket mutatott.

Az alábbiakban az elmúlt hat esztendő statisztikai adatainak⁴ felhasználásával elemezzük körmendi közösségi és kulturális élet és szakmai tevékenységének mérhető eredményeit:

4. Ábra

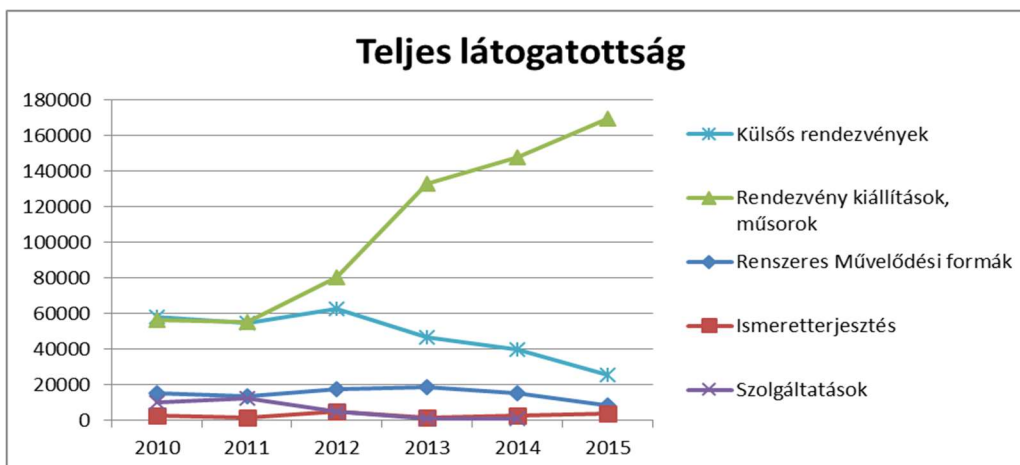

5. Ábra

A Körmendi Kulturális Központban az **előadóművészeti és műsoros rendezvények száma** folyamatosan növekszik, míg a bálók, diszkók száma az elmúlt négy évben nagyjából azonos mértékű. A 2015-ös visszaesést az előadóművészeti és műsoros rendezvények számában a színházterem felújítás miatti hiánya okozta. (Lásd: **4. és 5. Ábra.**)

A szórakoztató rendezvények számának gyarapodásával együtt nőtt az azokon résztvevők száma is. A grafikon jól mutatja, hogy amíg a szórakoztató rendezvények száma öt év alatt hozzávetőlegesen 2-2,5-szeresére emelkedett, addig az érdeklődő közönség száma közel tízszerese lett, a színházterem hiányának ellenére. Ez azt mutatja, hogy óriási igény van az ilyen típusú rendezvényekre. A jelentősen megnőtt látogatottsági mutatók magyarázata az is, hogy a szabadtéri rendezvények előtérbe kerültek, amelyek jelentős hányada ingyenes, tehát mindenki hozzáférhet.

⁴ Ezek az elemzések a Körmendi Kulturális Központ 2010., 2011., 2012., 2013., 2014., 2015. évi hivatalos (OSAP) statisztikai adatai alapján, a Hadnagyiné Vörös Márta és munkatársai által készített „A Körmendi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár szakmai helyzetelemzése, fejlesztési elképzelések és az intézmény vezetésére vonatkozó program” (2016) c. tanulmány felhasználásával készültek.

6. Ábra

A grafikon (Lásd: **6. Ábra**) a különböző típusú rendezvények látogatottságát mutatja. Jól látható, hogy az ismeretterjesztés után a legcsekélyebb a statisztikailag kimutatott érdeklődés. Ennek oka, hogy különböző egyesületek saját szervezésben rendeznek ismeretterjesztő előadásokat, amelyek nem az intézmény falain belül zajlanak. Ilyen például a Városházai Akadémia a Csaba József Honismereti Egyesület szervezésében, vagy a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, amely szintén havi rendszerességgel tartja előadásorozatát. Mindkét közösség a Városháza nagytermében tartja összejöveteleit. A rendszeres művelődési formákon résztvevők száma is jelentősen csökkent 2015-ben. Oka az, hogy a Városi Nyugdíjasklub létszáma, illetve a művelődő közösségek száma is csökkent.

Közösségi kultúra és élet Körmenden

A kultúra az összetartozást, egyéni és közösségi önbecsülést teremtő, megújuló és megtartó erő, amely a közös élményekben feje ki elsődlegesen hatását. Ehhez elengedhetetlen a kötődés élménye, az idetartozás tudata, a közösségi életben való részvétel. Ennek eredményeként válhat a helyi társadalom az egyéni és a közösségi élet céltudatos alakítójává. **A helyi közösségeket szolgálja a kulturális alapú településfejlesztés, a közösségi részvétel hagyományos és új formáinak ösztönzése, a kulturális kínálat általános hozzáférhetősége.**

A Körmendi Kulturális Központ, Múzeum és Könyvtár tudatosan törekszik a város és vonzáskörzete rendkívül bőséges tartalommal bíró önálló kulturális közösségként történő kezelésére. Így tudja érvényesíteni leginkább a helyi tudást, a közösségi elkötelezettséget, amelyek nélkül képtelenség volna eredményeket elérni. Az intézmény helyi beágyazódása, **a helyi szövetségépítés érezhetően javuló tendenciát mutat, amelyet alátámasztanak a különböző művelődési formákban résztvevők is.**

A kreatív és összetartó helyi társadalmat az elmúlt években úgy lehetett megerősíteni, hogy teret adtunk a közösségeknek, ösztönöztük őket, meglévő tudásunkat és infrastruktúránkat pedig részükre hozzáférhetővé tettük. A város támogatta a tehetségeket, a műkedvelő csoportokat, a civil társadalmat; valamint kiemelten fontosnak tartotta, hogy a kulturális kínálatban kapjanak minél nagyobb szerepet és ösztönzést a köztéren, tájban megvalósuló programok.

A város már évekkel ezelőtt kialakította helyben a párhuzamosan működő intézmények helyett az együttes szerepvállalásra támaszkodó, többfunkciós intézményrendszert. Jelentősen nőtt az aktív, felelősen tevékenykedő személyek, közösségekben résztvevők aránya. Kialakult a település kulturális arculata, amelynek bővítése és rendszerbe foglalása még tartogat kihívásokat.

A közművelődési és közgyűjteményi intézmény ingyenesen biztosít teret azoknak az amatőr művészeti csoportok, együttesek, amelyek rendszeresen megújított minősítéssel rendelkeznek, vagyis kiemelt közösségek. Ezek a következők: Béri Balogh Ádám Közhasznú Kulturális Egyesület, Városi Fúvószenekar Egyesület, Városi Vegyeskar Egyesület, Senior Néptáncgyűttes Közhasznú Kulturális

Egyesület, Csaba József Honismereti Egyesület, Régió Hagyományőrző Egyesület, Körömdi Kastélyszínház Társulat, Szent György Közösségfejlesztő Egyesület, Batthyány Bandérium Hagyományőrző Közhasznú Egyesület, 3F-K Fotóklub

A teremhasználat ellenértékét Körmend Város Önkormányzata Költségvetési rendeletében, mint közvetett támogatást tünteti fel. A civil szervezetek támogatására, máshova nem sorolható kulturális tevékenységre a Polgármesteri Hivatal költségvetésén belül, önálló fejezetben rendszeresen biztosít költségvetési támogatást.

Az Önkormányzat a helyi közművelődési rendeletében meghatározott célok, közművelődési feladatok megvalósítását éves költségvetési rendeletében lehetőségeihez mérten támogatja. Amennyiben az adott évi költségvetési rendelet biztosít lehetőséget támogatás nyújtására, abban az esetben az Önkormányzat a közművelődési feladatok ellátása érdekében egyes rendezvények, tevékenységek megvalósítása érdekében pályázatot ír ki, és az általa vagy a Társadalmi és Ifjúsági Ügyek Bizottsága által javasolt pályázókkal támogatási szerződést köt. A kulturális célú pályázatok elbírálási szabályzata a helyi közművelődési rendelet 2. számú melléklete.

Körmend az elmúlt években újraéledő lokálpatriotizmusra építia kulturális alapú városfejlesztését. Hiányos azonban még az innovatív, alkotó tevékenységek folytatásához szükséges infrastrukturális feltételrendszer.

A város kiemelt figyelemmel fordult a fiatalok, a fogyatékkal élők és az idősök kulturális és közösségi aktivitásához. Előbbiek esetében a saját kulturális értékrendjük kialakítása helyezte a hangsúlyt, hiszen ezen keresztül lehetett a tehetséges fiatalokat felkarolni, kulturálisan integrálni a helyi közösségbe, közéletbe. Ezért erősödtek a városban a vizuális kreativitással, élözenével, művészetekkel kapcsolatos területek.

A fogyatékkal élők számára különleges megoldásokkal biztosítjuk a városi nagyrendezvényeken és a kulturális programokon való részvétel lehetőségét.

Az „alkonygazdaság” (az idősök tanulási, utazási, rekreációs, társasági igényeit kielégítő tevékenységek) is jelentősen bővült a városban.

Speciális technikákat igényelnek a fogyatékkal élők. Eddig is szép számmal valósultak meg kezdeményezések, amelyben számukra biztosította a város a kultúra művelését, élvezetét.

Az elmúlt években előtérbe kerültek az összművészeti fesztiválok. A kevert műfajú programok eddigi sikere azt bizonyítja, hogy a kultúra hatalmas tömegeket vonzhat, ha kilép az intézmény falai közül és elébe megy a közönségnek. Ezért került a „város nappalijába”, a Szabadság térre számos nagyrendezvény, fesztivál, hogy az azonos hozzáférést biztosítson, hogy ezzel támogassuk a kultúra terjesztését.

Körmend kiterjedt partner- és testvérvárosi hálózata már eddig is rengeteg lehetőséget rejtett magában. Ezek a kapcsolatok elsődlegesen kulturális területen alakultak ki, hogy továbblépve a szociális szolgáltatások és a gazdasági szektorban is szerepet kaptak. A város nemzetközi kapcsolatai lehetőséget teremtettek a reális önértékelésre, a lokálpatriotizmus mélyülésére, a kulturális másság elfogadására és megértésére, a különböző érdekképviseletekre. Fontos volt, hogy ezeket a nemzetközi kapcsolatokat arra is fel tudta a város használni, hogy a saját alkotásainak a piacát is bővítse, minél nagyobb szeletet ismerjenek meg kultúránkból egész Európában.

Jól felismerhetővé vált, hogy azok a kulturális események, akciók hoztak valódi eredményeket, amelyek kiléptek a reprezentatív keretek közül, ember és ember közötti kapcsolatokat ápoltak, közös baráti kapcsolatokra, kulturális hálózatokra, együttműködési projektekre épültek. Éppen ezért kiemelt területként kell kezelni a külföldi kapcsolatok menedzselését, a hálózatépítést, a különböző kulturális projektek kezdeményezését, az azokban való részvételt, valamint a kulturális diplomácia innovatív, civil szereplők közreműködésével történő aktivizálását is.

A város **civil élete rendkívül sokrétű**, hiszen az oktatástól kezdődően a városfejlesztésen (szépítésen) keresztül egészen a mozgáskultúráig, művészeti tevékenységekig és sporttevékenységekig sokféle

területet átfog ezen szervezetek működése. A Helyi Esélyegyenlőségi program (HEP) részletesen bemutatja a helyi civil életet. Körmenden 87 bejegyzett helyi civil szervezet programjaikkal, javaslataikkal, észrevételeikkel, érdekképviseléssel, a helyi kezdeményezésekkel segítik a város kulturális, oktatási, művészeti, sport és egyéb területének fejlődését, segítve ezzel a pezsgő városi élet fennmaradását. Az önkormányzat, illetve az önkormányzat által fenntartott intézményrendszer partneri viszonyban áll a civil szervezetekkel. Körmend legjelentősebb civil szervezetei a HEP alapján:

- **Kulturális tevékenység, hagyományőrzés:** Béri Balogh Ádám Táncgyűttes Közhasznú Kulturális Egyesület, Csaba József Honismereti Egyesület, Batthyány Lovas Bandérium Hagyományőrző Közhasznú Egyesület, Dr. Batthyány-Strattmann László Alapítvány Körmend, Körmendi Kulturális Műhely, Körmendi Vegyeskar Egyesület, Lacta Tudományos Közhasznú Egyesület, MODELL és Makettépítő Klub, Nyugat Magyarországi Néptáncszövetség, Városi Fúvószenekar Egyesület, Senior Néptáncgyűttes Körmend, Szép vers, szép szó Alapítvány
- **Oktatás:** Diénes Lajos Alapítvány, Dr. Batthyányné Coreth Mária Óvoda Millenniumi Alapítványa Gyerekekért, Kardos Gábor Számítástechnikai Alapítvány, Kölcsey Diákszervezet, Mátyás Ovi Alapítvány, Olcsai Iskola Gyermekéért Alapítvány, Somogyi Béla Tehetséggondozó Alapítvány, Tehetséggondozás gyermekeinkért Alapítvány
- **Érdekvédelem:** Európa 2000 Magyar Romák Polgári Érdekvédelmi Szervezete Körmend, Körmendi Faipari DolgozókFüggetlen Szakszervezete, Körmendi Ipartestület, Szent László Nyugdíjas Egyesület, Egis Nyrt. Lacta Vegyész Szakszervezet
- **Állatvédelem, környezetvédelem:** 111. sz. Magyar Galamb és Kisállattenyésztő Egyesület, Körmend Y 9. Postagalamb Sportegyesület, Alapítvány az Audio Vizuális és Internetes Kultúráért, Magyar Postagalambsport Szövetség Nyugat-dunántúli Tagszövetsége, UNICLUB Környezetvédelmi Egyesület, Postagalamb Sport Egyesület
- **Egyházi szervezetek:** A Körmendi Református Egyházközségért Alapítvány, Körmendi Kolping Család
- **Közügyek, közbiztonság, nemzetközi kapcsolatok:** Körmend Múltja, Jelene, Jövője Alapítvány, Körmend Város Közbiztonságáért Alapítvány, Körmenden Foglalkoztatottakért Közalapítvány, Körmendi Polgárőr Egyesület, Magyar – Holland-Német Baráti Kör Egyesület, Magyar-Finn Baráti Kör Körmend, PIROSECURITAS Élet és Vagyonvédelmi Alapítvány
- **Szociális terület, egészségügy:** Büszke Aranykor Alapítvány, Dr. Batthyány-Strattmann László Kórházért Alapítvány, Körmendi Cukorbeteg Közhasznú Egyesülete, Lions Alapítvány, LIONS CLUB Körmend, Reménysugár Alapítvány
- **Egyéb:** Falugondnokok Vas és Győr-Moson-Sopron Megyei Egyesülete, FATIMA a Gyermekéért Alapítvány, Határőr Nyugdíjas Klub, Könyvtár a Kölcsey Ferenc Gimnáziumban Alapítvány, Körmendi Televízióért Alapítvány, Körmend Újra Körmendért Egyesület, Körmendi Gimnáziumi Öregdiákok Közhasznú Egyesület, Körmendi Rábántúli Közhasznú Egyesület, Pannon Közösségért Egyesület, Polgári Összefogás Körmendért, Pro Körmend Városszépítő Egyesület, Rába-parti Fórum Egyesület, Reform Klub Körmend, Vasi Hegyhát - Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület.

Fontos kiemelni a Körmenden működő katolikus és protestáns egyházaknak a város életében betöltött hangsúlyos szerepét is.

A stratégia által elsődlegesen érintett közösségi és kulturális kulcslétesítmények rövid állapotleírása

A HKFS helyzetelemzésének fontos része a művelődés- és közösségszervezés infrastrukturális feltételeinek a rövid ismertetése. Ezt tesszük meg a legfontosabb színtereket illetően.

Mozi: A városközpont frekventált helyén fekvő mozi 2011-ig üzemelt, azóta használaton kívül van. Állapota rendkívül leromlott, teljes körű felújítása, átépítése, funkcionális átalakítása szükséges.

Igazgatóság és Művelődési Ház: Az épület a város egyik mellékutcájában található, több mint 100 esztendeje építették. Az utolsó átalakítások 1964-ben történtek, az akkor elvárt funkcióknak megfelelően. Az épület általános állapota rossz, felújítása elodázhatatlan. A tető veszélyes, a vakolat omlik. A pinceklub a talajvízszint emelkedése miatt vizes, penészes, használhatatlan. A tetőtéri klubhelyiség beázik. A nagyteremben a színpad balesetveszélyes. A héjazat javítására 2015-ben érdekeltség-növelő pályázatot nyújtottunk be, azonban a kapott támogatás a vállalt önrésszel együtt sem elegendő, így csak minimális javítás lehetséges. Az épület nem akadálymentes.

SalaTerrena: A Batthyány kastély-együttes volt levéltári épületében található. Földszintjén időszakos kiállítótér, felső két szintje használaton kívül, 2014-óta átmenetileg az átalakításra kiürített színház felszerelése, eszközei raktározására szolgál. Állapota rossz, utolsó felújítása az 1970-es években volt, amikor cipőgyári üzemcsarnokként működtek a felső szintek, a földszinten pedig cipőbolt volt. Felújítása az elkövetkezendő évek feladata.

Felsőberki Klub és Fiókkönyvtár: Településrészt kiszolgáló létesítmény. Az 1960-as években épült, az akkori igényeknek megfelelően. Felújítása 2003-ban volt. A térben 1 színpad, illetve berendezhető nézőtér van, egy öltöző, illetve klubhelyiséggel. Állapota: részben felújításra szorul.

Szabadtéri rendezvényhez

Szabadság tér – A város főtere évente több alkalommal ad helyet különböző fesztiváloknak, amelyeket az intézmény szervez. A 18.000 m²-es terület minden szempontból megfelelő erre a célra, amelyhez árusító pavilonok is tartoznak. A fenntartásban a Városgondnokság van az intézmény segítségére.

Kastélyudvar – A Batthyány kastély kertje ideális egyes szabadtéri rendezvények lebonyolításához. A fenntartásban a Városgondnokság segít. A kapcsolódó barnamezős terület: az ipari épületek lebontása szükséges, nagy létszámú szabadtéri rendezvények megrendezésére alkalmassá tehető.

Rába-part – Több zöldprogram helyszíne, gondozása a Vízügyi Igazgatóság és a Városgondnokság feladata. A Rába-parti sétányok, sportpályák és rekreációs eszközök hiányoznak vagy fejlesztésre szorulnak.

Kapcsolódó tárgyi feltételek

A művelődési házban tartott rendezvényekhez és a városi ünnepségek, illetve külső helyszínen folytatott munkákhoz mobil hangtechnikával rendelkezik a város, amely egyelőre kiszolgálja az igényeket, de korszerűsítése nem sokáig várható.

A fesztiválok megrendezéséhez olyan saját színpad van, amely vas- és faszerkezetes. Rendkívül nehéz, egyes elemeinek nagysága nem teszi lehetővé a méretekkel való gazdálkodást. A színpaddeszkák cseréje 2013-ban történt meg, azonban az időjárás viszontagságai kikezdték, balettpadló használata szükséges, ellenkező esetben balesetveszélyes. Egy könnyű szerkezetes, mobil színpad beszerzése nagyon fontos és időszerű volna. A város összességében felszereléseiben még nincs teljesen felkészülve a – 2011-től megszorított mennyiségű – fesztiválok, vagy fesztivál jellegű események technikai igényeinek kiszolgálására, így ezekben az esetekben – évente több alkalommal – külső szolgáltatókkal végezteti el ezeket a feladatokat.

3.2 A HKFS-t érintő tervi előzmények, programok, szolgáltatások

3.2.1. A Stratégia külső koherenciája és kiegészítő jellege

Célunk, hogy a körmendi szervezetek a 2014-2020 évi Operatív Programokban és további kiemelt nemzeti programokban számos, a HKFS céljaihoz és beavatkozási területeihez kapcsolódó, azt megerősítő konstrukcióból is támogatáshoz juthassanak. Stratégiánk leginkább a következő programokhoz, az azokban megfogalmazott célokhoz kapcsolódik; azokat úgy egészíti ki, hogy közben elkerüljük a párhuzamos finanszírozás- és a párhuzamos kapacitás-fejlesztés veszélyét is.

a) Terület és Településfejlesztési Operatív Program (TOP):

- Helyi gazdaságfejlesztés, helyi termelők és termékek piacra jutásának támogatása
- Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés
- Települési környezetvédelmi infrastruktúra fejlesztések
- Gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztés („Zöld város”)
- Foglalkoztatás-növelést célzó helyi foglalkoztatási együttműködések

b) Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program (GINOP):

- Foglalkoztatás bővítése versenyképes munkahelyek létrehozásán keresztül
- Versenyképes turizmus, térségi turisztikai attrakciók tematikus útra történő felfűzésével, turisztikai programcsomagok kialakításával
- Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása

c) Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program (EFOP)

- Megváltozott munkaképességű emberek támogatása
- Ifjúsági programok támogatása
- Cselekvő közösségek – aktív közösségi szerepvállalás
- Integrált gyermekprogramok támogatása
- Tanoda programok
- Testmozgást javító infrastrukturális fejlesztések
- Szociális humán erőforrás fejlesztése

d) Vidékfejlesztési Program (VP)

- *Fiatal Gazda Alprogram: a mezőgazdasági végzettséggel rendelkező fiatalok térségben történő megtartása vagy vonzása, a vidéki identitás népszerűsítése, új munkahelyek teremtése*
- *mezőgazdasági üzemek és vállalkozások fejlesztése*
- *REL: Rövid Ellátási Lánc alprogram – a város és térsége közötti szerves termelői-vásárlói kapcsolatainak megújítására*

e) Nemzeti Kastélyprogram

- *Körmend számára a megújult Nemzeti Kastély Program, és az abban helyet kapott Batthyány - Strattmann Kastély-együttes felújítása kulcsfontosságú, alapvető fejlesztés, amely jelentős hatással van a HKFS stratégia megvalósítására is.*

f) Bejárható Magyarország Program

A szabadidő-turizmus fejlesztéséhez kapcsolódóan, Mária út, Szent Márton út és a Rába városunkat érintő szakaszainak fejlesztése.

3.2.2. A Stratégia tartalmát befolyásoló térségi fejlesztési prioritások, beavatkozások és projektek

a) Vas Megye Területfejlesztési Konceptiója

A koncepció célja, hogy kijelölje Vas megye lehetséges kitörési pontjait, meghatározza azokat a főbb fejlesztési irányokat, amelyekre a megye a 2030-ig terjedő időszakban különös hangsúlyt érdemes fektetni. A koncepció öt általános célt jelöl meg, amelyekhez négy stratégiai és négy horizontális célt rendel.

Általános célok (aláhúzással jelöljük a Kőrmend helyi közösségi fejlesztésére vonatkozathatókat):

- Foglalkoztatás szinten tartása és bővítése, hogy növekedjen a foglalkoztatottak száma, különösen a képzett munkaerő körében, mely kapcsán csökken a megyéből való elvándorlás, illetve további új munkavállalókat vonzanak a megyébe. (...)
- Munkaerő képzettségi szintjének javulása, hogy mind többen megfelelő képzettséggel magasabb értékű munkát nagyobb jövedelemért végezzenek el.
- Természeti és kulturális erőforrások fenntartható hasznosítása, hogy csökkenjen az ökológiai lábnyom, bővüljön helyi adottságok fenntartható hasznosításának széles tára, a helyben előállított mezőgazdasági és egyéb termékek köre, illetve az értékek vonzó lakókörnyezetet teremtsenek a városi környezetben és vidékies térségekben egyaránt.

Speciális célok (aláhúzással jelöljük a Kőrmend helyi közösségi fejlesztésére vonatkozathatókat):

- A térségi versenyképesség javítása, benne:
  - A döntően exportra termelő nagyvállalatok megyébe való kötődésének erősítése érdekében szektorokon és határokon átívelő klaszter alapú vállalati - kutatás-fejlesztési - képzési - foglalkoztatási együttműködések ösztönzése.
  - Kiemelt feladat a nemzetközi beszállítói kapcsolatok erősítése, export-értékesítés ösztönzése, különösen a kis- és középvállalati szektorban, mely kapcsán elengedhetetlen a termék- és technológiafejlesztés.
  - A vállalkozásfejlesztést és ennek részeként a befektetés-ösztönzést a megyében legalább a járásközpontokhoz kapcsolódóan kell biztosítani.(...)
  - A gazdaság igényeivel összhangban lévő felsőfokú- és szakképzési rendszer működtetése.
  - A munkavállalók egészségi állapotának fejlesztése érdekében komplex egészség-programok megvalósítása.
- Természeti erőforrások fenntartható hasznosítása, benne:
  - A mezőgazdaságban a foglalkoztatás intenzív tevékenységek, így a zöldség, gyümölcsstermesztés, egyedi vagy tájjellegű termék-előállítás és értékesítés.
  - Kiemelt térségi brand-ek kialakítása a turisztikai desztinációkhoz kapcsolódóan: Órség... Különösen fontos a kulturális örökségértékek, műemlékek fenntartható turisztikai hasznosítása.
  - Megújuló energiák fenntartható hasznosítása fűtési és villamos-energiatermelési céllal.
  - A környezet védelme a hulladékkezelésen, a vízgazdálkodáson és az árvízvédelmen keresztül.
  - A megye folyóvízhálózata fontos értéket képvisel, mely lehetőségeire a jövőben nagyobb hangsúllyal javasolt építeni.
  - Vonzó települési környezet kialakítása a városokban. Kompakt várospolitikai elveinek megvalósítása, ami elsősorban a beépített területek szétterülésének korlátozását jelenti.
- Vidéki térségek fejlesztése, ezen belül a kistelepülések életképességének javítása térségi együttműködések révén, benne:
  - A vidéki térségek fejlesztését térségi alapon kell szervezni, összhangban a térségközpontot jelentő városok fejlesztési igényeivel és szükségleteivel.
  - Kistelepüléseken a humán szolgáltató rendszerek térségi alapon szervezett működtetése.
  - A helyi termékek, élelmiszerek előállításának és feldolgozásának ösztönzése, oltalma.

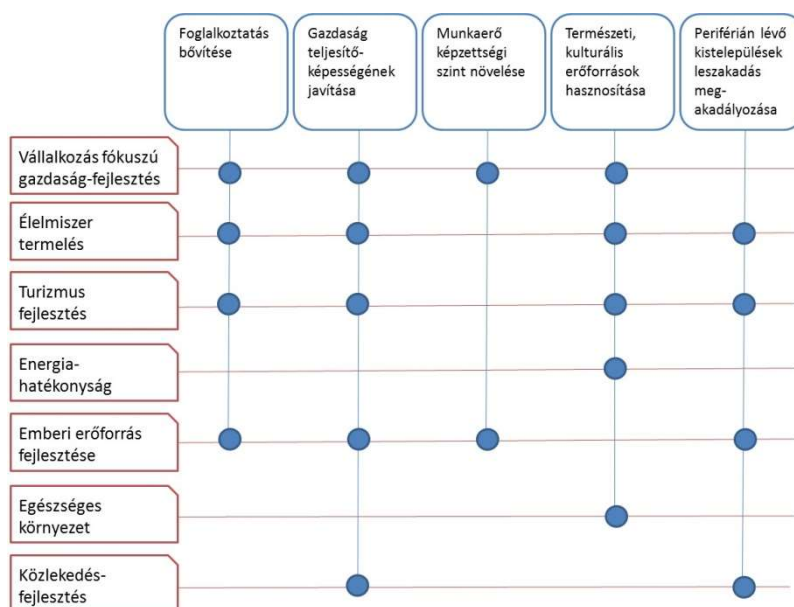
- Lakófunkciók minimális infrastrukturális feltételeinek megteremtése, elérhetőség.
- **Megyén belüli és kívüli kapcsolatok erősítése, benne:**
  - Nagytérségi közlekedési kapcsolatok megvalósítása, benne az M8 és az M86-os utak átépítése gyorsforgalmú úttá.
  - A térségközpontok megközelíthetőségének javítása.
  - A kerékpáros közlekedés rendszer fejlesztése a városi közlekedésen belül, és a településközi közlekedésben is.
  - Osztrák, szlovén határ menti kapcsolatok bővítése, határon átnyúló szervezeti együttműködés kialakítása különös tekintettel a közös munkaerőpiac kihívásaira.

b) Vas Megye Területfejlesztési Programja

A fejlesztési program a fejlesztési koncepció stratégiai céljait veszi át, és azokhoz rendeli az alábbi prioritásokat.

1. **Vállalkozás fókuszú gazdaság-fejlesztés**
2. **Élelmiszer-termelés**
3. **Turizmus**
4. **Energia-hatékonysági Program**
5. **Emberi Erőforrás Fejlesztési Program**
6. **Egészséges Környezeti Fejlesztések Program**
7. **Közlekedés Fejlesztési Program**

A stratégiai célok és a program-prioritások kohézióját mutatja az alábbi, **7. Ábra**.

7.Ábra:

Vas megyei területfejlesztési program – a prioritások és az átfogó célok összefüggése

A megye területfejlesztési programja Körmen-d – Vasvár - Szentgotthárd térségére az alábbi prioritásokat tartalmazza:

„Fontos feladat a közlekedés hálózati fejlesztések eredményeként javuló logisztikai pozíciók kihasználása, illetve a helyi gazdaság megerősítése, különös tekintettel a mezőgazdaságra (pl. gyümölcsstermesztés, állattenyésztés), helyi termékek kisipari feldolgozására, illetve a helyi kötődésű kkv-k működésének bővítésére. Az Őrségben, így a szlovén nemzetiségiek által is lakott Rábavidéken a közúthálózat fejlesztése mellett különösen fontos a helyi épített és természeti értékeken és termékeken alapuló turizmus feltételrendszerének a javítása.”

A megyei területfejlesztési koncepción és programon alapszik a Vas Megyei Integrált Területi Program, amely a TOP ennek megfelelő speciálisan Vas megyei intézkedéseit és kiválasztási feltételeit is tartalmazza. A kapcsolódásokat ennek megfelelően, az 1. és a 3. alpontban, az Operatív Programoknál, és a körmendi OP pályázatoknál tárgyaltuk.

c) Körmend Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, 2014

Körmend Integrált Településfejlesztési Stratégiája megtartotta a 2006-ban elkészült településfejlesztési Koncepciójának jövőképét és átfogó céljait, viszont az átfogó céloknak a 2014 – 2020 időszak kihívásainak megfelelő, újfajta értelmezést adott. A kialakított célrendszer egyaránt szolgálja a város és vonzáskörzete integrált fejlesztését. Körmend 2020-ig elérendő, középtávú stratégiai célkitűzései városi szintű tematikus célkitűzéseket és városrészi szintű területi célokat foglalnak magukban (A területi célokat Körmend település-szerkezeti kérdéseinél tárgyaltuk).

Az alábbiakban az átfogó célokat, és a 14 tematikus cél közül **a HKFS szempontjából kiemelkedő relevanciával rendelkező 7 tematikus célkülön is ismertetjük:**

I. A történelmileg megélt szerepnek, a jelentős É – D-i és K – Ny-i útvonalak találkozásának a XXI. század első harmada szintjén történő megvalósítása és megélése.	
T 3.	A város komplex elérhetősége birtokában, valamint a kiépített és fejlődő vállalkozói és kulturális infrastruktúrájának kihasználására épülő térségi szerep kiteljesítése.
II. A kiegyensúlyozott ágazati célokra és az útvonalak találkozására építő helyi gazdaságfejlesztés annak szellemi és fizikai megvalósulása tekintetében is.	
T 6.	A mezőgazdaság integrált fejlesztése, helyi erőforrások és terek hasznosítása, rövid ellátási láncok fejlesztése.
T 7.	A turizmus, mint fenntartható gazdasági ágazat belső erőforrásainak felmutatása, belső és külső kapcsolati lehetőségeinek kihasználása.
III. Az emberek és eszközök találkozási helyén kialakult városi lét alakítása a mai kor emberének környezeti igényei, életminősége és méltósága szerint.	
T 8.	A város településszerkezetének és természeti és épített környezetének alakítása a változó életviteli módoknak és kialakult igényeknek megfelelően.
T 9.	A társadalom és a gazdaság elvárásaival összhangban lévő iskolai és kulturális ismeret-átadás, továbbá humán erőforrás fejlesztés a duális képzés alkalmazásával, az intézmények megfelelő fizikai és szolgáltatási színvonalának biztosítása.
T 11.	A rászorult emberek szociális biztonságának növelése, tartozzanak bármely ilyen rétegbe.
IV. A Batthyány család szellemi, kulturális, épített és táji értékeinek fenntartása, művelése.	
T 12.	A Batthyány család épített és táji örökség fenntartása, ápolása.

d) Körmend Város helyi esélyegyenlőségi programja

Körmend város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 26/2014.(II.27.) önkormányzati határozattal fogadta el. Az esélyegyenlőségi tervben rögzítették az esélyegyenlőség megvalósulása érdekében elvégzendő feladatok. Körmend Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések

érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A Helyi Esélyegyenlőségi Program öt különböző célcsoportra fókuszál (romák és/vagy mélyszegénységben élők, gyermekek, idősek, nők és fogyatékkal élők):

Romák és/vagy mélyszegénységben élők problémái között a tartós munkanélküliség, elhelyezkedési gondok a foglalkoztatáshoz jutás és a foglalkoztatásban való megmaradás; a hátrányos helyzetek generációkon keresztül átöröklődése; hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci helyzete; és az eladósodás felbukkanása állnak.

Gyermekeket érintők problémák között a családok anyagi, családi széteséséből, a nevelés, gondozás, törődés, szeretet hiányából adódó veszélyeztetés; drogfogyasztás felbukkanása, fiatalkori bűnelkövetés, közlekedési szabálytalanságok; érzelmi és testi bántalmazások előfordulása; késő estig, éjszaka felügyelet nélküli gyermekek előfordulása a településen; valamint a rendszeres étkezéshez jutás szerepelnek.

Időseket érintő problémák között jelen van, hogy ez a csoport a bűnelkövetők részéről a leginkább veszélyeztetett korosztály; az elmagányosodás és a kiszolgáltatottság.

A nőket érintő problémák között a program a munkanélküliséget, az eltitkolt családon belüli erőszakot, és a gyermekét egyedül nevelő, vagy több gyermeket nevelő család esetében az elszegényedés kockázatát említi.

A fogyatékkal élőket érintő kihívások között a megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatása, a tény, hogy a fogyatékkal élők életkörülményei többnyire nehezek, valamint, hogy a középületek akadálymentesítése nem minden esetben megoldott állnak.

2015-ben, az ÁROP keretében, Járási esélyegyenlőségi program készült, amely a város honlapján elérhető. **A HKFS kiemelten kezeli a körmendi veszélyeztetett rétegek és csoportok helyzetének a javítását.**

3.2.3. A Stratégia tartalmát befolyásoló települési programok és szolgáltatások

A HKFS tervezési folyamatban, az illeszkedések pontos meghatározásakor **az alábbi pályázatokhoz való kapcsolódás, szinergia és elhatárolás részletekbe menő érvényesítése különös hangsúllyal került figyelembe vételre:**

a. TOP 1.1.3. helyi gazdaságfejlesztés – Körmendi piac fejlesztése

A projekt keretében a Bástya utcában kerül kialakításra a termelői piacként és vásárcsarnokként is funkcionáló helyi piac épülete a hozzá tartozó infrastruktúrával, rendezvényterrel, parkolókkal, szociális helyiségekkel. A piac épületének bejárata előtt egy rendezvénytér kap helyet, mely termelői piactérként, **alkalmanként felállítható színpaddal rendezvények lebonyolítására is lehetőséget ad, közösség-szervező térként tud funkcionálni.**

b. TOP 4.2.1. Szociális alapszolgáltatások fejlesztése – Szociális központ bővítése

A Körmendi Szociális Szolgáltató és Információs Központ központi épülete földszintes részének emeltráépítéssel történő bővítése és átalakítása tervezett. Az épület bővítése és átalakítása mellett megvalósulhat a meglévő rossz helyen és nagyon rossz állapotban lévő udvari melléképület elbontása, és helyette a telek végén az új melléképület kialakítása: garázs és tároló funkciókat is magába foglalja. **Így a társadalmi leszakadással veszélyeztetett csoportok helyzetének javítására irányuló programok végrehajtásához javulnak az intézményi feltételek.**

c. TOP 1.4.1. – Óvodafejlesztés

A Dr. Batthyányné Coreth Mária Óvoda székhelyén az alábbi tevékenységek tervezettek: udvarfelújítás, udvari játszóeszközök beszerzése, ütészcsillapítás játszóeszközök alá, tereprendezés. A Dienes óvodában, többek között, alagsori tornaszoba felújítása, akadálymentesítés, udvarfelújítás,

játszóteri eszközök beszerzése, ütéscsillapítás az eszközök alá, tereprendezés. **A projekt célja helyi közösségek megtartó és az életminőséget javító képességének ösztönzése.**

d. TOP 1.2.1. – Fenntartható turizmusfejlesztés

A pályázat része a Rába part aktív turizmushoz kapcsolódó fejlesztések, természetes fürdőhelyek turisztikai infrastruktúrájának fejlesztésére a Rába part közkedvelt szakaszának kulturált fürdőhellyé alakítása, szociális helyiségekkel, lúdós partszakasszal, az aktív sportos strandélet infrastrukturális feltételeinek megteremtésével. **A szabadidő aktív eltöltését biztosítja és rendezvények helyszínének fejlesztését szolgálja a jelenlegi szabadidőcentrum területének tervezett fejlesztése.** Többfunkciós fogadó épület kerül kialakítása a meglévő szabadidőcentrum épületének teljes bontásával.

e. TOP 2.1.2. - Zöld város kialakítása

A városon átvezető 8-as út melletti Dózsa tömbök területén **városi aktív rekreációs zöldterületek kialakítása** (kutyafuttató, futópálya, játszótér minden korosztály számára, szabadtéri sportpálya felújítása, nézőtér kialakításával, vizesblokkal, plusz büfé egységek /kiskereskedelmi egységek/ kialakításával, szabadtéri fitnesspálya modern gépekkel, parkolóhelyek kialakítása). A fejlesztés **többfunkciós közösségi térként, minden korosztály találkozási helyszínéül szolgál** (az idősek számára nyugodt környezet biztosításával, szökőkúttal). Játszóter kialakítása során minden ifjúsági csoport figyelembe vételre kerül.

A Stratégia kidolgozásánál, az előző pontban ismertetetteken túl, kiemelkedő jelentőséggel bírnak a következő települési programok és szolgáltatások:

- **A Körmenti TDM szervezettel, a Vasi Hegyhát – Rábamente Turisztikai Egyesület keretében való együttműködés, amelynek köszönhetően kialakítás alatt vannak a térségi turisztikai kínálati csomagok, és megvalósultegy erre alapozó turisztikai információszolgáltatás.** A TDM szervezet CLLD munkaszervezeti szerepvállalása megerősítheti az ágazatközi együttműködések.
- Körment részese **a Dél-Vas megyei területekre kialakított helyi foglalkoztatási együttműködés** projektnek, amely a munkaerő-piacireintegrációt támogató képzéseket és bértámogatásokat nyújt a felhívásban rögzített feltételeknek megfelelően. A CLLD HACS tagjai készen állnak a helyi közösségi szervezést segítő képzéseket és álláslehetőségeket javasolni a foglalkoztatási együttműködés részére.
- A Körmenti Kulturális Központ aktív szervezője **a körmenti kulturális közfoglalkoztatásnak, amelyet (megfelelő számú jelentkező esetén) a helyi közösségi fejlesztési stratégia megvalósításában is mozgósítani kíván.**

Körmenten mostanra kialakult a 2014-2020 időszaknak, a tartalmilag a HKFS-hez is köthető fejlesztéseinek egy egymást feltételező, integrált szemlélete. Ez annak a 2015 márciusában megkezdett kulturális és közösségfejlesztési nyitott stratégiai egyeztető folyamatnak az eredménye, ahol az egymással összekapcsolódó, egymást kiegészítő fejlesztési lépések a következők voltak:

- 2015 folyamán sor került **a Művelődési háznak a Kastély-együttes területén való kialakítására** 2014-ben beadott kulturális és kulturális-turisztikai célú Norvég alap pályázatok gondozására;
- Kubinyi program keretében 3 pályázatot dolgoztak ki és nyertek **ela múzeum állandó kiállításának megújítására**
- Nemzeti Kulturális Alap keretében 2 pályázat került **a Batthyány Kastély-együttes egyes épületeinek állagmegóvására és felújítására;**
- az Önkormányzat továbbra is, 2015-ben és 2016-ban is, működteti **a városi kulturális és közösségi szervezetek és programok részére kiírt pályázati programját, amelyben a CLLD-ben érintett szervezetek döntő többsége részt vesz és részesül;**
- 2015-ben **ifjúsági kerekasztal** jött létre a városi közösség-szervezési célok ifjúsági-, és gyermek

célcsoportjának részvétele stratégiai megerősítésére, amelyet Körmend Város Önkormányzata elismert és támogat. Ez az ifjúsági kerekasztal bekapcsolódott a stratégia tervezésébe;

- Mindezek mellett 2015. október 28-án zárult le a **körmendi Batthyány Örökségközpont Látogatóközpontja kialakítására** központi támogatásból megvalósult projektet.
- 2016. júniusban kiemelt kormányzati támogatással, **megkezdődött a nagyszínház rekonstrukciója**. Ezzel a városi nagy (380 fő befogadására alkalmas), fedett közösségi rendezvény-tér sorsa várhatóan 2016. év végére, évtizedekre megoldódik.
- A pályázatok és fejlesztések egymással összefüggő elkészítésekor egyre erősebben körvonalazódott a hiány, hogy **égetően hiányzik Körmenden egy közepes méretű (100-150 főt befogadni képes) multifunkcionális, városi, fedett, közösségi-és rendezvényter kialakítása**, amelyre az előzetes egyeztetések alapján a jelenleg használaton kívüli mozi-épület átalakításával, valamint a kulturális központ Berzsényi utcai székhelyének fejlesztésével nyílhat meg a legkedvezőbb lehetőség.

Mindezen stratégiai tervezési és egyeztetési folyamatok megformálják azokat a fejlesztési sarokpontokat, amelyeket a további kulturális-közösségszervezési stratégiai egyeztetésekben már, mint újonnan jelentkező adottságokat vehetnek a CLLD tervezők figyelembe. Megállapítható, hogy Körmend városában 2014-2015-ben olyan jelentős kulturális és közösségfejlesztési stratégiai és operatív előkészítési folyamat zajlott, olyan lépések történtek, amelyre alapozva, az 1. fejezetben ismertetett, meginduló CLLD közösségfejlesztési folyamat jelentősen új szintre emelheti a körmendiközművelődést, kulturális életet és a város közösségének életminőségét.

3.2.4. A város közművelődési rendeletének a Stratégia megvalósítását szolgáló rendelkezései

A HKFS közösségi, kulturális tartalmára is vonatkozika település –muzeálisintézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 77. § szakasza szerinti – **közművelődési rendelete**.

A többször módosított 7/1999. (VII. 01.) számú rendelet a helyi közművelődési tevékenység ellátásáról céljai között szerepel a közösségi művelődéshez méltó, esztétikus környezet és infrastruktúra biztosítása, az ifjúság kulturális életének fejlesztése, érdekérvényesítési, művelődési kezdeményezéseinek segítése, az időskorú népesség közművelődési lehetőségeinek, közösségi életének támogatása, a civil közösségek együttműködésének ösztönzése, szolidáris akciók fogadása, gondozása.

Az ehhez kapcsolódó feladatok és azok konkrét formái között ösztönzi a helyi értékeket védő összefogásokat, a különböző korosztályok szórakozási és közösségi igényeihez kulturált feltételek megteremtését, a polgárokhoz méltó, esztétikus, célszerű környezet és infrastruktúra megteremtését. A rendelet értelmében a civil szervezetek támogatására, máshová nem sorolható kulturális tevékenységre a Polgármesteri Hivatal költségvetésén belül önálló fejezetben rendszeresen biztosít költségvetési támogatást.

A Stratégia megvalósulása során tervezett programok és intézményi változások (lásd például a közepes nagyságú városi multifunkcionális közösségi és rendezvényter kialakítását) elérhetik azt a mértéket, amely 2017-2018 folyamán indokolhatják az önkormányzat Közművelődési rendeletének a kiegészítését, részleges módosítását. Erre ugyancsak alapot ad az, ha a HACS működése olyan hatékonyságot mutat, amely érdemessé teszi azt a Közművelődési rendeletben szabályozott intézményi és szervezeti rend részévé tenni azt.

3.3 SWOT

Erősségek ('Strength')	Gyengeségek ('Weaknesses')
<ol style="list-style-type: none"> 1) Tapasztalattal és múlttal rendelkező civil szféra, erős sportélet és városi közösségi hagyományok 2) Gazdag helyi történelem - a Batthyány család múltja és ebből továbbélő szellemi, kulturális örökség építészeti hagyományok sokasága 3) részben a történelmi múltból fakadó, szinte középvárosi funkciógazdagság 4) Jó intézményi ellátás a városban - stabil egészségügyi és szociális rendszer 5) Erős, évtizedes köznevelési műhelyek, innovatív köznevelési kezdeményezések 6) Feltörekvő, dinamikusan fejlődő kulturális élet 7) Városon belüli együttműködésre való készség 8) Dunántúl egyetlen jelentős, immár félévszázados gyógyszeripari tudásbázisa van a városban 9) A városfejlesztés intenzitása erősödik 10) Megkezdődött a történelmi városszerkezet rehabilitálása és megújítása 11) Körmendi székhelyű turisztikai és vidékfejlesztési integráció a Vasi Hegyhát – Rábamente kistérségben 12) A határmenti kulturális, nyelvi gazdagság mellett jól ápolott nemzetközi együttműködések 13) Ritka szép, értékes természeti környezet, különösen a Rába mentén és a Várkert területén. 14) A megújuló vasúti, közúti kapcsolatok és az intermodális közlekedési központ kialakítása kifejezetten Nyugat-Európai elérhetőségi viszonyokat teremt É-D, K-Ny metszéspontjában. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) A nagyvárosok közötti fekvés elszívja fiatalokat, a térségi munkaerőt és a szolgáltatók egy részét 2) A város turisztikai adottságainak szintjéhez megfelelő idegenforgalmi kiszolgálás még hiányos 3) Kifejezetten alacsony számú szálláshely 4) A gazdasági innováció gyenge 5) A központon áthaladó M8-as út „kettészakítja” a várost 6) A történelmi városrész épületállományának egy része felújításra szorul 7) Egyes lakótelepeken többgenerációs hátrányos helyzetű családok 8) Köznevelés gyermeklétszáma csökken 9) Kisebb, fedett multifunkcionális városi rendezvényter hiánya 10) Hiányos városrészi, és lakótelepi közösségi infrastruktúra 11) Közparkok hiánya egyes városrészekben 12) Meglévő zöldfelületek funkcióhiányosak (kevés játszótér, sportpálya) 13) Hiányzó ifjúsági szabadterei infrastruktúra 14) Előregedés, sok a lakóotthoni ellátásra várakozó idős ember 15) A Rába rekreációs potenciálja nincsen kellőképpen kihasználva
Lehetőségek ('Opportunities')	Veszélyek ('Threats')
<ol style="list-style-type: none"> 1) Az M8-as elkerülő út kialakításával (2020+) a várost kettévágó út, újra élő „Főutcává” alakulhat 2) Közparkok és elhanyagolt közterek funkcionális fejlesztése 3) A Liktárium, azaz a gyógynövény-bemutató lendületet adhat a helyi termelőknek minőségi termékek előállítására 4) A Rába turisztikai közösségi rekreációs használata megerősödik 5) A most megnyíló minőségi szálloda, a szálláshelyek és a vendégek növekvő száma hozzájárulhat a helyi kulturális ésközösségi élet magasabb szintű fenntarthatóságához 6) Közösség-szervezési és turisztikai 	<ol style="list-style-type: none"> 1) „Alvóvárossá” válás - előregedés, másuttal való tanulás és munkavállalás miatt (Szombathely, Zalaegerszeg, Szentgotthárd, Ausztria) 2) A lehetséges szereplők nem élnek az együttműködésben rejlő lehetőségekkel 3) A városfejlesztés nem tudja megszólítani a fiatalokat 4) Külső forrásokra utaltság a város-rehabilitációban 5) A kastély és a Várkert megújítása lelassul, megáll, esetleg elkészülése után nem kerül megfelelő fenntartó gazdája. 6) Uniós források elmaradása, a történelmi belváros megújítása megreked

<p>humánerőforrás fejlesztésével erősödik a város vonzereje</p> <p>7) Innovatív kezdeményezések indítása a helyi problémák megoldására</p> <p>8) Körmend és térsége szerves együttműködése megerősödhet azzal, ha a LEADER program, valamint a TDM működése kiegészül a CLLD tartalmi és szervezeti együttműködésével</p> <p>9) A gyakori árvíz- és belvíz védekezések a cselekvő szolidaritás gyakorlatához vezethetnek</p> <p>10) A város XVII.-XX. századi polgári, iparos, kézműves, nemzetiségi kulturális és vallási hagyományainak megújítása</p> <p>11) Megerősödhetnek a két „Batthyány-város” Körmend és Németújvár (Güssing); Körmend és testvérvárosai, valamint Körmend és a tágabb Kárpát-medence együttműködései</p>	<p>7) Gazdasági növekedés ütemének, a foglalkoztatás szintjének a megtorpanása</p> <p>8) Európa egésze helyzetének hatása a változás irányaira</p>
---	--

Erősségek összegzése

A SWOT alapján egyértelműen kirajzolódik, hogy a város a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia során a helyi erőforrásokra tud építeni. Teheti ezt egyrészt a múltjából, történelméből, helyi identitásából hagyományából fakadó egyedülálló, évszázados hagyományokra építve, valamint arra a körmendiekben meglévő igényre alapozva, amely eddig is életre hívta az erős civil aktivitást, az összetartó közösségek működését, a gazdag programkínálatot. Mindezt kiegészítheti az az innovatív szemlélet, amely révén a városban sikeresen valósultak meg egyéb, azóta országos szinten is elismerté vált programok (Alterába fesztivál vagy a Körmendi napok program sorozat). Emellett a jó megközelíthetőség két megyeszékhely és Ausztria közelsége további lehetőségeket biztosít arra, hogy a város még több résztvevőt tudjon bevonni a közösségi, kulturális és sportéletébe. A SWOT megállapításait a munkacsoportokba bevont érintettek véleményén túl a 3.1 Helyzetfeltárás is alátámasztja.

Gyengeségek összegzése

A gyengeségek között elsősorban olyan tényezők kerültek megfogalmazásra, amelyek nem (csak) Körmendre jellemzőek: az elöregedés és a külső forrásokra utaltság országos problémák, amelyek természetesen Körmenden is érezhetőek. Hasonló a helyzet a leromlott infrastruktúra és a programkínálat hiányosságai terén (hiszen ezek is nagyrészt a finanszírozás nehézségeiből adódnak), bár Körmenden számos kulturális-közösségi célú helyszín újult meg. Ám az elsőként megfogalmazott megyeszékhelyek általi fiatalok elszívása nem a finanszírozáson múlik (bár az infrastruktúra állapota ezt is befolyásolja), így kritikus kérdése a helyi közösségi élet megújulásának, hogy a város mennyire tudja megszólítani azon körmendieket (és különösen a fiatalokat), akiket eddig nem tudott bevonni a helyi közösségi életbe. A megfogalmazott gyengeségek közül az (elöregedés) alátámasztása megtalálható a Helyzetfeltárás fejezet nyújt további támpontokat. A többi gyengeség (fiatalok nehéz elérhetősége), (közösségi terek hiányosságai), (finanszírozás nehézségei) kevésbé számszerűsíthető vagy alátámasztható; ezek a munkacsoportokban részt vevő helyi érintettek, közösség-szervezők napi tapasztalatai alapján kerültek megfogalmazásra.

Lehetőségek összegzése

A külső tényezők között két meghatározó szempont emelhető kimegerősödése, illetve a technológia fejlődése (például a közösségi oldalak pozitív hatásainak érvényesülése) egyértelműen lehetőséget jelent a helyi közösségek számára. A harmadik szempont, Körmen-d vonzóbb turisztikai célponttá válása is lehetőségként került megfogalmazásra.

Veszélyek összegzése

A veszélyek között került megfogalmazásra az a két tényező, amely a gyengeségek között is szerepelt, mint országosan meghatározó trend: a külső forrásokra utaltság, illetve az elöregedés fokozódása tovább nehezítené a helyi közösségi életet. Emellé társulnak azon tényezők, amit a helyi közösség nehezedő közösség-szervezésként fogalmazott meg, amelyeket a „felgyorsuló világ” hatásaiként szoktak emlegetni (generációs különbségek, stresszes életmód, a személyes kapcsolatok elsikkadása, közösségépítés helyett csak alkalmankénti rendezvényszervezés).

A SWOT elemzésben beazonosított tényezők az egyes helyzetelemzés fejezetek legfontosabb állításaihoz közvetlenül és konkrétan kapcsolódnak. A szokásos értelmezéstől részben eltérően, itt az erősségek és a gyengeségek, mint belső tényezők jelennek meg, tehát, mint olyan tényezők, amelyek megváltoztatása hatáskörében áll a város közössége egészének vagy egyes városi közösségeknek – a jelen CLLD program keretében. A lehetőségek és veszélyek, ennek megfelelően, a program és a stratégia szempontjából, inkább külső, a stratégia végrehajtásában résztvevők által nem, vagy csak erősen korlátozottan változtatható tényezőnek minősülnek.

A SWOT elemzés beazonosított tényezői egyben alapját képezik (a munkafolyamatban is alapját képezték) a következő fejezetben beazonosított fejlesztési szükségleteknek.

3.4. Fejlesztési szükségletekazonosítása

Bemutatjuk a fejlesztési szükségleteket. Indokoltságukat a helyzetelemzés eredményeként elkészített SWOT elemzés támasztja alá. Ezért az egyes szükségletek leírása után jelöljük, hogy mely SWOT elem(ek) képezik az alapját.⁵

1. Szükséges a városi közösségi szervezetek működésének és programjainak további erősítése, az örökölt kulturális és közösségi hagyományok megtartó megújítása. Szükséges, hogy a dinamikusan fejlődő kulturális élet megerősödő hatása a város egészére kiterjedjen, beleértve a város perifériális területeit, és belső perifériáit. A városon belüli együttműködési készségre alapozva, az erős és erőforrásgazdag kezdeményezések és szervezetek közreműködése szükséges az erőforráshiányos, és kevésbé dinamikus szervezeti körnek, valamint az ilyen tematikus és működési területeknek a megerősítéséhez. **E1;Gy1;Gy14;V3;V7**

2. Szükséges a veszélyeztetett csoportok, különösen a gyermek- és ifjúsági réteg, a fogyatékkal élők, valamint az idősek városon belüli helyzetének a javítása; számukra célzott, akár a generációk együttműködésében, akár a veszélyeztetett csoportok számára együttesen is hozzáférhető tevékenységek kialakítása. Az évtizedes köznevelési műhelyek erősségeire építve, szükséges az innovatív (pl. informális vagy iskolán kívüli) nevelési formák megerősítése, hogy a körmendi nevelési intézmények vonzereje, gyermekeket megtartó ereje tovább növekedjék. **E1;E6;E7;E9;Gy1;Gy14**

3. Szükséges a város öntevékeny és közösségi kulturális, művészeti vagy sport szervezeti tevékenységének a támogatása, annak érdekében, hogy Körmend megtartó ereje, elsősorban is a fiatalokat megtartó ereje erősödhessen. **E1;E6;Gy1;Gy6;Gy7;Gy9;Gy10;Gy11;Gy12;Gy13;Gy14;Gy15**

4. Szükséges a közösségi életet és a helyi gazdaságot támogató szervezeti kapacitások és kompetenciák megerősítése, annak érdekében, hogy a város mind a munkaerőt-, mind az idetelepült szolgáltatásokat megtartó ereje megerősödhessen. Szükséges a gyermek és fiatal korcsoportok bevezetése a városi kézműves hagyományokban a városi, és a városi iparos identitások megerősítésére. **E1;E6;E7;E9;Gy1;Gy6;Gy7;Gy9;Gy10;Gy11;Gy12;Gy13;Gy 14;Gy15;V1;V3;V7**

5. Szükséges a városkörnyéki turizmus-, és vidékfejlesztési folyamatokkal szervezesebb kapcsolatok kialakítása, a városi és városkörnyéki fejlődési folyamatok erősebb egymásra hatása, akár fokozottabb szervezeti integrációja. A helyi kulturális örökség élő ápolása szükséges, benne az emberi erőforrásnak, és a kompetenciáknak megerősítésével, annak érdekében, hogy megerősítsük a turisztikai kínálatot és szolgáltatásaink minőségét. **E7;E9;V1**

6. Szükséges, hogy a személyes és közösségi életben megmutatkozó változások továbbgyűrűzzenek az érintett tematikus és városrészi közösségek tárgyi és infrastruktúrális feltételeinek a javulásában is. **E1;E6;E7;E9;Gy1;Gy6;Gy7;Gy9;Gy10;Gy11;Gy12;Gy13;Gy14;**

7. Mindenekelőtt, szükséges egy városi közepes nagyságú, 100-150 résztvevő/néző fedett, modern közösségi és kulturális tér, amely a helyi közösségszervezés fókuszpontjául szolgálhat. Szükséges az óváros épületállományának további felújítása, hogy a városkép és a városiasság érzete tovább javuljon. **Gy6;Gy8;L2**

---

⁵E: erősség, Gy: gyengeség, L: lehetőség, V: veszély. Így pl. A „Gy1” jelzés, az előző fejezetben, a SWOT elemzésben felsorolt 1) sorszámú gyengeséget jelenti, mint a szükséglet indokoltságát.

8. Szükséges a közösségi élet számos kisebb (fedett) színterének a megújítása, például a Felsőberki kultúrház részleges felújítása; edző- és foglalkoztató terek kialakítása sport és kulturális egyesületek részére (pl. a Korona-tömb volt bútorraktárának erre a célra történő átalakításával, lutheránus közösségi ház részleges felújítása, a művelődési ház közösségi tereinek részleges felújítása, próbatermek- és edzőtermek részleges vagy teljes felújítása). **Gy9;Gy10;L2**

9. Szükséges az egyes lakótelepeken vagy perifériális városrészen (pl. Kisamerika, az un. Szigony utca, Alsóberki-, Felsőberki és Horvátnádálja városrészek, Rába-parton) hiányzó közparkok, funkció-hiányos szabadterei köztetek, játszóterek és sportpályák megújítása – a helyi egyeztetési fórumokon javasolt közösségi pl. ifjúsági, sport, rendezvény-terek széles körének a kialakítása; utcabútorok, találkozási- és foglalkozási berendezések installációja – a városrészi közösségi aktivitások szükséges, legalább minimális feltételeinek a megteremtése. **Gy6;Gy9;Gy10;Gy11;Gy12;Gy13**

10. Szükséges bizonyos intézményi szolgáltatási feltételek javítása, pl. az idősek házában és a fogyatékkal élők nappali ellátásában az ünnepekre, közösségi foglalkozásokra alkalmas szabadterei fedett foglalkoztató helyiség kialakítása. Kiemelten szükséges a város nagyrendezvényeinek teret adó Szabadság-tér szabadterei rendezvényszervezési infrastruktúrájának a megújítása (pl. mobil fedett színpadtér megvásárlása). **Gy11;Gy12;Gy13;Gy15**

11. Az építési beruházásokon kívül szükséges a közösségi szervezetek és kezdeményezések eszköztárának, tárgyi-, és berendezési feltételeinek a megerősítése (pl. hangszertár, jelmezek, kották, felszerelések, vagy akár helyi termék értékesítésére alkalmas pultok beszerzése). Ezzel az intézkedéssel a város erősen összekapcsolódhat a városkörnyék vidék- és közösség-fejlesztési kezdeményezéseivel. **E1**

A következő két szükséglet, a helyzetelemzésből szervesen következően merül fel, bár a stratégia jelenlegi fázisában közvetlenül nem kötődik hozzájuk beavatkozás. Ugyanakkor, amennyiben lehetőség lesz a stratégia továbbfejlesztésére, már most megállapítható, hogy mindkét szükségletre való megfelelő válasz a következő fázis kulcsfontosságú beruházását képezi. Ezért szerepeltetjük itt őket:

12. Szükséges továbbá, a CLLD Stratégiának még részét nem képező ugyanakkor ahhoz szinergikusan kapcsolódó, Batthyány Kastélyegyüttes Őrségépületek felújítása és ezáltal a Körmendi Kulturális Központ Művelődési Ház funkcióinak a Kastélyegyüttesbe helyezése (300 millió forint). **Gy6, V4**

13. Szükséges továbbá, a CLLD Stratégiának még részét nem képező ugyanakkor ahhoz szintén szinergikusan kapcsolódó, a Kastélyegyüttes területén kialakított, használaton kívüli, volt ipari épületek elbontása (barnamezős terület rekonstrukciója), és a helyén a Kastélyudvar és a Várkert között térségi jelentőségű, mobil- fedésű Városi Szabadterei Rendezvényközpont kialakítása (300 millió forint). **Gy6, V4**

4. A stratégia jövőképe

KÖRMEND – AHOL A KULTÚRA ALAPVETÉS, ÉS ÉLETTEL HATJA ÁT A KÖZÖSSÉG ÉS A HELYI GAZDASÁG FEJLŐDÉSÉT IS!

KÖZÉPTÁVÚ RÉSZCÉLJAINK:

KÖRMEND -

- dinamikusan fejlődő kisváros,
- amelymegújulását kiemelkedő adottságaira, így a Batthyányakés a Rába természeti örökségére alapozza,
- amely megerősíti gazdasági, vidékfejlesztési és turisztikai térségi szerepvállalását a VasiHegyhát és a hármashatár-térségbenis – kihasználva megújuló közlekedési kapcsolatait,
- ahol ahelyi közösségi fejlesztési stratégiának köszönhetően a közösségi élet minősége a város egyik elsődleges megtartó erejévé válik,
- ahol vonzó a városi lét minősége és folyamatos fejlődése, az itt élő és idetelepülő fiatalok, a vállalkozók, a munkavállalók és a munkáltatók számára egyaránt.

5. A stratégia célhierarchiája

Átfogó célok:

A város megtartó erejének a megerősítése
A helyi kulturális örökségre épülő identitás megerősítése
A veszélyeztetett körmendi rétegek és városi közösségek felzárkóztatása

Specifikus célok:

A város gazdasági és társadalmi megtartó erejének a megerősítése
A városi és városrészi közösségi identitás és közösségi élet megerősítése
A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja
A gyermek- és ifjúsági-, a fogyatékkal élő-, valamint az idős csoportok városon belüli helyzetének javítása

A specifikus célokhöz tartozó javasolt eredményindikátorok:

Ssz.	Specifikus célok	Eredményindikátorok megnevezése	Céltértékek
1.	A város gazdasági és társadalmi megtartó erejének a megerősítése	A fejlesztéseknek és programoknak köszönhetően megtartott vagy létrejövő munkahelyek száma	3fő
2.	A városi és városrészi közösségi identitás és közösségi élet megerősítése	A programok által érintett és résztvevő körmendi lakosok száma, mindösszesen	minimum 1500 fő
3.	A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja	A közösségi célra megújított zárt terek nagysága (m ²) A közösségi célra megújított szabadtéri terek nagysága, mindösszesen (m ²)	minimum 200 m ² ; minimum 600 m ² (ebből 2022-ig: min. 200 m ²)

4.	A gyermek- és ifjúsági-, a fogyatékkal élő-, valamint az idős csoportok városon belüli helyzetének javítása	Fejlesztésekkel érintett és a programban résztvevő gyermekek és fiatalok, fogyatékkal élők és idősek száma mindösszesen	400 fő
----	---	---	--------

A minden specifikus célhoz kapcsolódó ESZA indikátorok, amelyek program-specifikus eredménymutatóként is megjelennek:

PR15 A HKFS végrehajtás keretében megújított közösségi tereket rendszeresen igénybe vevő lakosság aránya (%) – 20%

PR16 A közösségi, szabadidős, közszolgáltatást nyújtó terekkel és létesítményekkel való lakossági elégedettség (pontérték) növekedés. Azaz a bázisértékhez képest pozitív változás.

PR23 Intézmények száma, amelyben nőtt a látogatottság a program előtti időszakhoz képest (db) – 1 db

•

Beavatkozások (műveletek)(13. ERFA; 4-5 ESZA):

I. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése (ERFA); ezen belül:

1. Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése Szabadtéri nyitott és fedett közösség-szervezési terek felújítása és kialakítása
2. Községi tevékenységek felszerelés-, és eszköz-fejlesztése

II. Helyi közösség-szervezési tevékenységek (ESZA); ezen belül:

3. A helyi gazdasági , lakossági közösségek aktivitásának erősítése az izolált egymással kevésbé érintkező csoportok (különös tekintettel az Ifjúsági , fogyatékkal élők, idősek) kapcsolatban rejlő szinergikus lehetőségek feltárása, kihasználása
4. Együttműködési programok

A célhierarchia indoklása

A HACS keretében a SWOT elemzés nyomán beazonosított szükségletek megvitatása közben határozottan megformálódott a stratégia jövőképe a kulcsa: a kultúra a magja a helyi gazdasági és közösségi élet megújításának, ezért ez fog állni a jövőkép középpontjában.

A hármás átfogó célkitűzés ebből következik, azaz a kulturális örökségre épülő identitás erősödése akkor gyümölcsöző, ha emellett erősödik a város gazdasági megtartó ereje, valamint társadalmi kohéziója is.

A specifikus célok pedig az átfogó célok közül azt a fókuszállást jelentik, ami lehetővé teszi, hogy a stratégia fókuszáltan, az átfogó célok közül beazonosított legfontosabb egyes specifikus célok megvalósulására, eséllyel törekedjék. Így került sor a veszélyeztetett rétegeken belül a 3 célcsoport kiválasztására, és a többi specifikus cél beazonosítására.

A célhierarchia kohéziója lehetővé tette olyan beavatkozások körének a kijelölését, amely szervesen és szorosan kötődik a célokhoz, azok megvalósítását valóban szolgálja.

A kultúra megtartó ereje:A város közösségi és kulturális hagyományainak, értékeinek megőrzése mellett azok megújítása, bővítése

Körmend rendkívül erős történelmi és kulturális gyökerekkel és hagyományokkal bír mind a mai napig, melyek megőrzése, ápolása nagyon fontos a város és lakosai számára. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a felnövekvő fiatal generáció gyakran nem érti ezen hagyományokat, számos fiatal nem ismeri és nem látja, hogy miért fontos azok óvása. Éppen ezért rendkívüli jelentőségű ezen évszázados örökség éltetése mellett az értékek újragondolása, mai környezetbe helyezése és újabbakkal történő bővítése a város által. Körmend olyan hely kíván lenni lakosai számára, ahol a hagyományok őrzése és modernizmus egyaránt fontos, lakosai pedig nyitottak mindkettő befogadására.

Mindehhez a város a digitális technológia nyújtotta lehetőségekkel kívánja a fiatalokat aktivizálni, az új, innovatív ötletek megszületését ösztönözni és ezzel együtt az idősebb korosztályt is közelebb vinni a XXI. századi, „fiatalos” értékekhez. Természetesen e célkitűzés erőteljes kapcsolatban áll a SWOT analízisben gyengeségek között említett fiatalok elvándorlása és veszélyként említett „alvóvárossá” válás veszélyeztettségének megszüntetésére, hiszen a különböző generációk közti elszigeteltség megszüntetése, az interakció megteremtése lehetővé teszi az értékgyarapítás megvalósulását.

Gazdasági aktivitás: A körmendiek szellemi, fizikai és gazdasági aktivitásának növelése

A város közösségi és kulturális életét erősen befolyásolja társadalmi aktivitása, melynek megőrzése és intenzív növelése összetett módon képezi Körmend város specifikus célját.

Körmend városa a jövőben is kiemelt hangsúlyt kíván fektetni a fizikai aktivitásra a lakosság sportos és egészséges életmódjának feltételeit az ahhoz szükséges infrastruktúra megteremtésével és a legkülönbözőbb programok szervezésével kívánja biztosítani. Kiemelt figyelmet kap a prevenció és a szűrések fontosságának hangsúlyozása, különféle szemléletformáló illetve figyelemfelhívó képzéseken keresztül pedig a tudatosság előtérbe helyezése.

A fizikai aktivitáson túl rendkívüli módon fontos azonban a társadalom szellemi aktivitásának biztosítása, melyben kulcskérdés a színvonalas, mindenki számára elérhető iskolarendszeren kívüli oktatás feltételeinek megteremtése az élet minden területén jól hasznosítható tudásanyagot nyújtó programok létrehozása.

Befogadó közösség:A nyitottság és az együttműködés támogatása

A város közösségi szervezeteinek és életének megújulásában fontos szerepet tölt be az innováció, a egymás iránti nyitottság, és az együttműködés. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia éppen ezért ösztönzi a nyitottságra való nagyobb hajlandóságot a városon belül és a város közösségi életének egyes szereplői között, illetve mások irányába, a városon kívül is. A nyitottság értelmezhető egyfelől infrastruktúra nyitottsága és elérhetősége tekintetében, illetve az együttműködésre, megújulásra való nyitottságként is. A stratégia kiemelten kezeli minden olyan kezdeményezést, amely a nyitottság és együttműködés felé mutat és annak feltételrendszerét (a különböző civil szervezetek és azok vezetőinek illetve önkénteseinek a kapacitásfejlesztését, tudásanyagának fejlesztését, átadását, kommunikációját és az együttműködés különböző fórumait) erősíti, illetve teremti meg.

A specifikus célok és beavatkozások/műveletek kapcsolódása:

	Beavatkozások/ műveletek	Melyik specifikus cél(ok)hoz járul hozzá ⁶			
		1.	2.	3.	4.
1.	Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése	X	X	X	X
3.	Szabadtéri nyitott és fedett közösség-szervezési terek felújítása és kialakítása	X	X	X	X
4.	Közösségi tevékenységek felszerelés-, és eszköz-fejlesztése		X	X	X
5.	A helyi gazdasági , lakossági közösségek aktivitásának erősítése az izolált egymással kevésbé érintkező csoportok (különös tekintettel az Ifjúsági , fogyatékkal élők, idősek) kapcsolatokban rejlő szinergikus lehetőségek feltárása, kihasználása	X	X	X	X
8.	Együttműködési programok	X	X	X	X

⁶ Egy beavatkozás/művelet természetesen több specifikus célhoz is hozzájárulhat.

6. Cselekvési terv

6.1 A beavatkozási területek/műveletek leírása

I. **A beavatkozási terület/művelet megnevezése:** Kulturális és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése

1. **Kulcsprojektek:** nincs
2. **Indoklás, alátámasztás:** Szükségletek közül kiemelten: 8., valamint: a 3., 4., 6.,és 9. szükséglet enyhítése; valamint SWOT: „hiányos városrészi, lakótelepi közösségi infrastruktúra”
3. **Specifikus cél:**
  - a. A város gazdasági és társadalmi megtartó erejének a megerősítése
  - b. A városi és városrészi közösségi identitás és közösségi élet megerősítése
  - c. A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja
4. **A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:**
  - a) **Közösségi, kulturális terek, épületek és kiszolgáló helységeinek infrastrukturális fejlesztése, korszerűsítése, részleges vagy teljes felújítása** közösségi funkció erősítése érdekében
  - b) **Szabadtéri, nyitott közösségi terek, létesítmények kialakítása, megújítása.**
5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez.Más,ismert pályázati forrásból nem támogatható.
6. **A művelet / helyi felhívás célcsoportja:** önkormányzat, költségvetési szervek, , akiknek a fent jelölt ingatlan saját tulajdonukban van, vagy legkésőbb a támogatási kérelem benyújtásának időpontjában hosszú távú (min. a projekt fenntartási időszak végéig) bérleti vagy használati szerződéssel rendelkeznek felette.
7. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**
  - a. a helyi közösségi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések
  - b. újszerű, innovatív fejlesztések
  - c. integrált beavatkozás
  - d. hozzájárulás a város népességmegtartó erejéhez
  - e. fejlesztés a helyi közösség aktív részvételével valósul meg
  - f. fejlesztés és működtetés költséghatékony
8. **Indikatív támogatási összeg:** min1 millió forint – max. 103millió forint/pályázat
9. **Tervezett forrás:** 103millió forint, ERFA
10. **Forrás ütemezése:** Az 103millió forint keretösszegű, első CLLD ütem keretében,
11. **A megvalósítás tervezett időintervalluma:** A művelet megvalósításának becsült kezdete: 2020. október; a művelet megvalósításának becsült vége: 2022 december.

II. **A beavatkozási terület/művelet megnevezése:** Szabadtéri nyitott és fedett közösség-szervezési terek felújítása és kialakítása

1. **Kulcsprojektek:**nincs.
2. **Indoklás, alátámasztás:** Szükségletek közül kiemelten: 9. és 10, valamint: a 3., 4., és 6. szükséglet enyhítése; valamint SWOT: „hiányos városrészi, lakótelepi közösségi infrastruktúra”; „Egyes lakótelepeken többgenerációs, hátrányos helyzetű családok”; „Közparkok hiánya egyes városrészekben”; „Meglévő közparkok funkcióhiányosak (kevés

játszótér, sportpálya)”; „Hiányzó szabadtéri ifjúsági infrastruktúra”; „a Rába rekreációs potenciálja nincsen kellőképpen kihasználva”

3. Specifikus cél:

- a. A városi és városrészi közösségi identitás és közösségi élet megerősítése
- b. A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja
- c. A gyermek- és ifjúsági-, a fogyatékkal élő-, valamint az idős csoportok városon belüli helyzetének javítása

4. A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

- a. szabadtéri közösségi terek rendezése, játszótér kialakítás, sport-pályák rendezése és kialakítása, ifjúsági kerékpáros vagy görkorcsolya-pálya kialakítása,
- b. szabadtéri, nyitott és fedett közösségi színterek építése, kialakítása, bővítése (pl. kemence, fedett színpad, pajta, fedett találkozó- és foglalkoztató-helyek)
- c. közpark-rész, vagy közpark rendezése, szükséges utcabútorok felállítása
- d. telekhatáron belüli és kapcsolódó közterületi kisléptékű infrastruktúra-fejlesztés
- e. a fejlesztési tevékenységhez kapcsolódó tereprendezés, parkosítás
- f. a fejlesztési tevékenységhez kapcsolódóan szükséges eljárási, hatósági engedélyek, díjak, ügyvédi költségek, műszaki ellenőrzés (kizárólag a 4.a)-c) pontok szerinti kiadások valamelyikével együtt).
- g. a kialakított közösségi terek működtetését segítő berendezések, felszerelések, tárgyi eszközök.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez, különösen a TOP Turisztika, és TOP Zöld város pályázathoz. Más, ismert pályázati forrásból nem támogatható.

6. A művelet / helyi felhívás célcsoportja: önkormányzat, költségvetési szervek, civil szervezetek, gazdasági társaságok, egyházak, akiknek a fent jelölt ingatlan saját tulajdonukban van, vagy legkésőbb a pályázat benyújtásának időpontjában hosszú távú (min. a projekt fenntartási időszak végéig) bérleti vagy használati szerződéssel rendelkeznek felette, vagy rendelkeznek Körmend Város Önkormányzata részéről közterületen megvalósított fejlesztésre engedéllyel; valamint vállalják, hogy a fenntartási időszakban évente legalább 2 eseményt tartanak a fejlesztés helyszínén.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a. a helyi közösségi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések
- b. újszerű, innovatív fejlesztések
- c. hozzájárulás a város népességmegtartó erejéhez
- d. előnyt élvez a több szervezet bevonásával megvalósuló fejlesztés
- e. előnyt élvez az elmaradott vagy periférikus, vagy ITS akcióterületi városrészek közösségi infrastruktúrája
- f. előnyt élvez a gyermek-, ifjúsági csoportok, a fogyatékkal élők és az idősek helyzetét javító fejlesztések

8. Indikatív támogatási összeg: min. 0,5 millió forint – max. 7,5 millió forint/pályázat

9. Tervezett forrás: 19,25 millió forint, ERFA

10. Forrás ütemezése: Az 19,25 millió forint keretösszegű, első CLLD ütem keretében

A megvalósítás tervezett időintervalluma: A művelet megvalósításának becsült kezdete: 2018. március; a művelet megvalósításának becsült vége: 2020. december.

III. A beavatkozási terület/művelet megnevezése: Közösségi tevékenységek felszerelés, és eszköz-fejlesztése

1. Kulcsprojektek: nincs.

2. Indoklás, alátámasztás: Szükségletek közül kiemelten: a 11., valamint: a 3., 4., és 6. szükséglet enyhítése; valamint SWOT: „Tapasztalattal és múlttal rendelkező civil szféra, erős sportélet, és városi közösségi hagyományok”;

3. Specifikus cél:

- a. A városi és városrészi közösségi identitás és közösségi élet megerősítése
  - b. A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja
  - c. A gyermek- és ifjúsági-, a fogyatékkal élő-, valamint az idős csoportok városon belüli helyzetének javítása
- 4. A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:**
- a. közösségi tevékenységekhez szükséges berendezések, felszerelések, tárgyi eszközök, anyagok beszerzése. Használt eszköz vásárlása is lehetséges.
- 5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez; valamint a Körmend térségi Leader pályázatokhoz. Más pályázati forrásból nem támogatható.
- 6. A művelet / helyi felhívás célcsoportja:** civil szervezetek, közösségi és sport-egyesületek, akik vállalják, hogy a pályázati időszakban legalább 2 közösségi célú eseményt tartanak.
- 7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**
- a. a helyi közösségi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések
  - b. újszerű, innovatív fejlesztések
  - c. hozzájárulás a város népességmegtartó erejéhez
  - d. előnyt élvez az elmaradott vagy periférikus, vagy ITS akcióterületi városrészek közösségi infrastruktúrája
  - e. előnyt élvez a gyermek-, ifjúsági csoportok, a fogyatékkal élők és az idősek helyzetét javító fejlesztések
- 8. Indikatív támogatási összeg:** min. 0,2 millió forint – 1,5 millió forint/pályázat
- 9. Tervezett forrás:** 7 millió forint, ERFA
- 10. Forrás ütemezése:** Az 7 millió forint keretösszegű, első CLLD ütem keretében
- 11. A megvalósítás tervezett időintervalluma:** A művelet megvalósításának becsült kezdete: 2018. március; a művelet megvalósításának becsült vége: 2020. december.

IV. A helyi gazdasági , lakossági közösségek aktivitásának erősítése az izolált egymással kevésbé érintkező csoportok (különös tekintettel az Ifjúsági , fogyatékkal élők, idősek) kapcsolatokban rejlő szinergikus lehetőségek feltárása, kihasználása

- 1. Kulcsprojektek:** nincs.
- 2. Indoklás, alátámasztás:** Körmend városára jelenleg a társadalom atomizálódása jellemző az országos és világszintű trendekkel összhangban. Izolált, egymással a lehetségesnél jóval kevésbé érintkező kisközösségek jellemzőek, így a kapcsolatokban rejlő szinergikus hatások lehetőségei kihasználatlanok. Körmenden mind a zene-, tánc és képzőművészet, mind a sport élet szereplői világszínvonalú és sikereket érnek el, az egymással és a lokális közösségekkel való kapcsolatuk ugyanakkor jelentősen javítható volna, így a társadalmi és pénzügyi fenntarthatóságot is csak kevésbé támogatja. Szükségletek közül kiemelten: az 1. 2. 3. 4. és 5., valamint: az 1.,2., a 4., és 6. szükséglet enyhítése; valamint SWOT: „tapasztalattal és múlttal rendelkező civil szféra, erős sportélet és városi közösségi hagyományok”; „feltörekvő, dinamikusan fejlődő kulturális élet”; lehetőség: az „innovatív kezdeményezések indítása a helyi problémák megoldására”; „városon belüli együttműködésre való készség”; „városfejlesztés intenzitása erősödik”; „innovatív kezdeményezések indítása a helyi problémák megoldására”; veszély: „alvóvárossá válás, másutt való tanulás és munkavállalás miatt” „a nagyvárosok közötti fekvés elszívja a fiatalokat, a térségi munkaerőt és a szolgáltatók egy részét”; lehetőség: az „innovatív kezdeményezések indítása a helyi problémák megoldására”; „Elöregedés, sok a lakóotthoni ellátásra várakozó idős ember”
- 3. Specifikus cél:**
  - a. A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja
  - b. A közösségi tudások közötti szinergiák érvényre juttatása a közösségek közti együttműködések keresztül

c.A város gazdasági és társadalmi megtartó erejének a megerősítése

4. A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:

- a. kulturális, közművelődési, sport és szabadidős programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások
- b. a programokhoz kapcsolódó szárazföldi személy és teherszállítási szolgáltatás költsége
- c. a tevékenységhez kapcsolódóan szükséges eljárási, hatósági engedélyek, díjak, ügyvédi költségek; marketing és információs kiadványok készítése (kizárólag a 4.a)-d) pontok szerinti kiadások valamelyikével együtt)
- d. a programokhoz szükséges anyagok, kis értékű eszközök beszerzése, legfeljebb a támogatás 15%-ig.
- e. helyi gazdasági képességeket erősítő programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások
- f. képzések, tanulmányok készítése, városi közösségi részstratégiák készítése (pl. turisták közösségi fogadásának módjairól)
- g. programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások fogyatékkal élők részvételével
- h. programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások idősek részvételével
- i.

5. Kiegészítő jelleg, lehatárolás: Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez. Ilyen célú támogatás és támogatott tevékenység nincs másik operatív programban. Az NKA kiírásai ehhez képest túl szakma-specifikusak.

6. A művelet / helyi felhívás célcsoportja: önkormányzat, költségvetési szervek, civil szervezetek, gazdasági társaságok, közösségi és sport-egyesületek, egyházak, akik vállalják legalább 3 nagyobb program vagy egy ehhez mérhető átfogó programsorozat megvalósítását.

7. A kiválasztási kritériumok, alapelvek:

- a. a város kulturális, iparos és kézműves örökségét ápoló, megújító, a városi, városrészi identitást erősítő tevékenységek
- b. nagy városi valamint kis városi, városrészi közösségeket megerősítő programok és izolált közösségek bemutatkozását elősegítő illetve közösségi részvételre mozgósító pályázatok
- c. a helyi közösségi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések
- d. hozzájárulás a város népességmegtartó erejéhez
- e. minél komplexebb és innovatív pályázatok
- f. előnyt élveznek a város kiemelt rendezvényei
- g. előnyt élvez a több szervezet együttműködésével, vagy több városrészt érintően megvalósuló programok
- h. előnyt élvez a több generációt és veszélyeztetett csoportot megszólító pályázat
- i. előnyt élvez a közhasznú foglalkoztatási programelemet tartalmazó pályázat
- j. Újszerű, innovatív fejlesztések
- k. Hozzájárulás a város népességmegtartó erejéhez
- l. a gyermek-, ifjúsági csoportok, a fogyatékkal élők és az idősek helyzetét javító fejlesztések

8. Indikatív támogatási összeg: min. 0,5 millió forint – 45 millió forint/pályázat

9. Tervezett forrás: 73 millió forint, ESZA

10. Forrás ütemezése: Az 73 millió forint keretösszegű, első CLLD ütem keretében

11. A megvalósítás tervezett időintervalluma: A művelet megvalósításának becsült kezdete: 2018. március; a művelet megvalósításának becsült vége: 2020. december.

V. **A beavatkozási terület/művelet megnevezése: Együttműködési programok**

1. **Kulcsprojektek:** nincs
2. **Indoklás, alátámasztás:** Szükségletek közül kiemelten: az 1., 2. és a 3., valamint a 4., és 6. szükséglet enyhítése; valamint SWOT: „Körmendi székhelyű turisztikai és vidékfejlesztési integráció a kistérségben” ”Megerősödhetnek a két Batthyány város (Körmend és Németújvár), Körmend és testvérvárosai, valamint Körmend és a tágabb Kárpát-medence együttműködései”;
3. **Specifikus cél:**
  - a. A város gazdasági és társadalmi megtartó erejének a megerősítése
  - b. A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja
  - c. A városi és városrészi közösségi identitás és közösségi élet megerősítése
  - d. A gyermek- és ifjúsági-, a fogyatékkal élő-, valamint az idős csoportok városon belüli helyzetének javítása
4. **A helyi felhívások, támogatható tevékenységek meghatározása:**
  - a. programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások a körmendi járáson belüli együttműködésre
  - b. programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások belföldi, más városi és vidéki közösségekkel való együttműködésre
  - c. programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások külföldi városi és vidéki közösségekkel, különösen a testvérvárosi közösségekkel való együttműködésekre
  - d. a programokhoz kapcsolódó szárazföldi személy és teherszállítási szolgáltatás költsége
  - e. a programokhoz kapcsolódó szállás és étkezési költségek
  - f. a tevékenységhez kapcsolódóan szükséges eljárási, hatósági engedélyek, díjak, ügyvédi költségek; marketing és információs kiadványok készítése (kizárólag a 4.a)-d) pontok szerinti kiadások valamelyikével együtt)
  - g. a programokhoz szükséges anyagok, kis értékű eszközök beszerzése, legfeljebb a támogatás 15%-ig.
5. **Kiegészítő jelleg, lehatárolás:** Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez. Ilyen célú támogatáshoz és a támogatható tevékenységekhez hasonló támogatott tevékenység nincs másik operatív programban.
6. **A művelet / helyi felhívás célcsoportja:** önkormányzat, költségvetési szervek, civil szervezetek, közösségi és sport-egyesületek, egyházak.
7. **A kiválasztási kritériumok, alapelvek:**
  - a. a helyi közösségi fejlesztési stratégiához illeszkedő fejlesztések
  - b. újszerű, innovatív fejlesztések
  - c. hozzájárulás a város népességmegtartó erejéhez
  - d. hátrányos helyzetű rétegek bevonása
  - e. előnyt élvez: a gyermek-, ifjúsági csoportok, a fogyatékkal élők és az idősek csoportjait érintő programok
8. **Indikatív támogatási összeg:** min. 0,5 millió forint – 5 millió forint/pályázat
9. **Tervezett forrás:** 10,25 millió forint, ESZA
10. **Forrás ütemezése:** Az 10,25 millió forint keretösszegű, első CLLD ütem keretében
11. **A megvalósítás tervezett időintervalluma:** A művelet megvalósításának becsült kezdete: 2018. március; a művelet megvalósításának becsült vége: 2020. december.

Kimeneti indikátorok beavatkozásoként: a támogatott projektek száma

1. beavatkozás: 2 db

2. *beavatkozás: 1 db*
3. *beavatkozás: 7 db*
4. *beavatkozás: 11db*
5. *beavatkozás: 2 db*

A helyzetfeltárás, a szükségletek, a célok és a tervezett műveletek

Sor-sz.	Megnevezés (legfeljebb 1-2 szó) / Kulcsprojekt (K) – amennyiben releváns	Indoklás, alátámasztás (legfeljebb 4-5 mondat)	Specifikus cél (legfeljebb 1-2 szó)	Támogatható tevékenységek (legfeljebb 4-5 mondat)	Kiegészítő jelleg, lehatárolás (legfeljebb 4-5 mondat)	Célcsoport (legfeljebb 1-2 szó)	Forrás (ezer Ft)	Támogató alap (ERFA ESZA)	Tervezett időintervallum (év, hónap)
1.	ZÁRT KÖZÖSSÉGI TEREK FELÚJÍTÁSA	Szükségletek közül kiemelten: 8., valamint: a 3., 4., 6., és 9. szükséglet enyhítése; valamint SWOT: „hiányos városrészi, lakótelepi közösségi infrastruktúra”	1.megtartó erő, 2.közösségi identitás, 3.kultúra, közművelődés, sport magasabb szinten, 4.sérülékeny csoportok helyzetének javítása,	a) Közösségi, kulturális terek és kiszolgáló helységeinek infrastrukturális fejlesztése, korszerűsítése, részleges vagy teljes felújítása, közösségek által használt eszközök beszerzése b) Közösségek, egyesületek által használt terek közösségi funkciójú felújítása, rendezvények infrastukturális kialakítása c) Szabadtéri, nyitott közösségi terek, létesítmények kialakítása, megújítása.	Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez. Más, ismert pályázati forrásból nem támogatható.	önkormányzat, költségvetési szervek,	103.000	ERFA	2020. július – 2022. december
2.	SZABDTÉRI TEREK FELÚJÍTÁSA ÉS KIALAKÍTÁSA	Szükségletek közül: 9. és 10, valamint: a 3., 4., és 6. szükséglet enyhítése; valamint SWOT: „hiányos városrészi, lakótelepi közösségi infrastruktúra”;	1.,Megtartó erő 2., Közösségi identitás 3., kultúra, közművelődés, sport magasabb	Szabadtéri közösségi terek rendezése, játszótér kialakítás, sport-pályák rendezése és kialakítása, ifjúsági kerékpáros vagy görkorcsolya-pálya kialakítása. Szabadtéri, nyitott és fedett közösségi színterek építése,	Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez, különösen a TOP	Önkormányzat, költségvetési szervek, civil szervezetek, egyházak	19.250	ERFA	2018. március – 2020. december

		„Egyes lakótelepeken többgenerációs, hátrányos helyzetű családok”; „Közparkok hiánya egyes városrészekben”; „Meglévő közparkok funkció-hiányosak”;	szinten, 4.sérülékeny csoportok helyzetének javítása	kialakítása, bővítése Közpark rendezése, szükséges utcabútorok felállítása. Kisléptékű infrastruktúra-fejlesztés. Kapcsolódó tereprendezés, parkosítás. Szükséges eljárási, hatósági engedélyek, díjak, ügyvédi költségek, műszaki ellenőrzés (4.a)-c) pontokkal együtt). A közösségi terek működtetését segítő berendezések, felszerelések.	Turisztika, és TOP Zöld város pályázathoz. Más, ismert pályázati forrásból nem támogatható.				
3.	KÖZÖSSÉGI ESZKÖZÖK ÉS FELSZERELÉSEK BIZTOSÍTÁSA	Szükségletek közül kiemelten: a 11., valamint: a 3., 4., és 6.; valamint SWOT: „Tapasztalattal és múlttal rendelkező civil szféra, erős sport-élet, és városi közösségi hagyományok”;	2.közösségi identitás, 3.kultúra, közművelődés, sport magasabb szinten, 4.sérülékeny csoportok helyzetének javítása,	Közösségi tevékenységekhez szükséges berendezések, felszerelések, tárgyi eszközök, anyagok beszerzése. Használt eszköz vásárlása is lehetséges.	Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontbeli Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez; valamint a Körmentérségi Leader pályázatokhoz. Más pályázati forrásból nem támogatható.	civil szervezetek, közösségi és sport-egyesületek.	7.000	ERFA	2018. március – 2020. december
4.	A helyi gazdasági, lakossági közösségek erősítése az izolált egymással kevésbé érintkező csoportok (különös	Szükségletek közül: az 1.,2., 3., 4. és 5., valamint: az 1.,2., a 4., és 6.; valamint SWOT: „feltörekvő, dinamikus fejlődő kulturális és gazdasági élet”	1.Megtartó erő 2.közösségi identitás, 3.kultúra, közművelődés, sport magasabb szinten,	Kulturális, közművelődési, sport és szabadidős programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások. Szárzaföldi személy és teherszállítási szolgáltatás költsége. Szükséges eljárási, hatósági engedélyek, díjak, ügyvédi	Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmentérségi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez. Ilyen célú támogatás és támogatott	önkormányzat, költségvetési szervek, civil szervezetek, közösségi és sport-egyesületek, egyházak	73.000	ESZA	2018. március – 2020. december

	tekintettel az ifjúsági, fogyatékkal élők, idősek) kapcsolatokban rejlő szinergikus lehetőségek feltárása, kihasználása		4.sérülékeny csoportok helyzetének javítása,	<i>költségek; marketing és információs kiadványok készítése (4.a)-d) pontokkal együtt)</i> <i>Szükséges anyagok, kis értékű eszközök beszerzése, leg-feljebb a támogatás 15%-ighelyi gazdasági képességeket erősítő programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozásokképzések, tanulmányok készítése, városi közösségi részstratégiák készítése (pl. turisták közösségi fogadásának módjairól) programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások fogyatékkal élők részvételével programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások idősek részvételével</i>	<i>tevékenység nincs másik operatív programban.</i>	<i>/3 program vagy egy ehhez mérhető program/</i>			
5.	EGYÜTTMŰKÖDÉSI PROGRAMOK	<i>Szükségletek közül kiemelten: az 1., 2. és a 3., valamint: a 4., és 6. szükséglet; valamint SWOT: „Körmendi székhelyű turisztikai és vidékfejlesztési integráció a kistérségben”, „Megerősödhetnek Körmend és Németújvár,</i>	1.megtartó erő, 2.közösségi identitás, 3.kultúra, közművelődés, sport magasabb szinten, 4.sérülékeny csoportok helyzetének	<i>Programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások a körmendi járáson belüli együttműködésre.</i> <i>Programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások más, belföldi városi és vidéki közösségekkel való együttműködésre.</i> <i>Programok, rendezvény-sorozatok, foglalkozások külföldi városi és vidéki</i>	<i>Szinergikusan kapcsolódik a HKFS stratégia 3.2.3. pontjában ismertetett körmendi Széchenyi 2020 pályázatok tevékenységeihez.</i> <i>Ilyen célú támogatáshoz és a támogatható tevékenységekhez hasonló támogatott</i>	<i>önkormányzat, költségvetési szervek, civil szervezetek, közösségi és sport-egyesületek, egyházak.</i>	10.250	ESZA	2018. március – 2020. december

		<i>Körmend testvérvárosai, valamint a város Kárpát-medencén belüli együttműködései</i>	javítása,	<i>közösségekkel, különösen a testvérvárosi közösségekkel való együttműködésekre Kapcsolódó szárazföldi személy és teherszállítási szolgáltatás költsége Kapcsolódó szállás és étkezés. Szükséges anyagok, kis értékű eszközök beszerzése, legfeljebb a támogatás 15%-ig.</i>	<i>tevékenység nincs másik operatív programban.</i>				
--	--	--	-----------	---	---	--	--	--	--

6.2 Együttműködések

Körmend a térség jelentős közép-európai határon átnyúló a régiós agglomeráció részeként természetesen partnere osztrák és szlovén városi térségeknek, köztük a kétszomszédos járási központnak Németújvárnak és Muraszombatnak. Az érintett tágabb régióban a térség uniós összehasonlításban is fejlettebb funkcionális központja Graz található, amelyek számos területen az innováció éllovasainak számít, többek között a kreatív ipar és a különböző városi közösségektémájában.

A kétezres évek óta Körmend sikeres együttműködést alakított ki a környező és távolabbi országok településeivel is, a testvérvárosi programok keretei között. Ezen testvérvárosi együttműködések szorosan kapcsolódnak a jelen dokumentumhoz. A Közösségépítés prioritásán belül a stratégia egyrészt a kapcsolatépítést (kulturális éssport kapcsolatokat: kölcsönös vendégszereplések, kulturális és turisztikai tevékenységek, programok összehangolása, diákok számára pályázatok, vetélkedők, határon átnyúló bajnokságok, táborok megrendezése), a nyelvtanulás erősítését illetve a forrásbevonóképességet javító intézkedéseket (pályázatok, képzések, koordináció) tartalmaz. A prioritási tengely célja a térségben élők közötti kapcsolatok megszilárdítása, egy a határon átnyúló közösségi-térségi identitás kialakulásának előmozdítása szorosan kapcsolódik a körmendi HKFS-hez.

A városnak kiterjedt testvértelepülési kapcsolatrendszere van Németországban, Hollandiában, Ausztriában, Finnországban, Ukrajnában, Szlovéniábanban és Csehországban is testvérvárossal rendelkezik.

Az EU-s partnervárosok bőségeslehetőséget nyújtanak a városi közösségépítés, a kulturális terek urbanisztikai vonatkozásai, akultúragazdaság építése terén szerzett tapasztalatok kicserélésére, közös akciók, kulturálisrendezvények, cserelátogatások lebonyolítására.

A HACs és a HKFS kedvező kereteket biztosít ezentapasztalatcserék lebonyolításához.

Az együttműködési programokat megvalósító beavatkozás operatív kifejtését tartalmazza az előző 6.1. fejezet, VIII. beavatkozás. A részletesebb indoklást és a tervezett együttműködési tématerületeket az alábbi szerkezetben fejtjük ki:

i. Együttműködések – Specifikus cél:

- b. A város gazdasági és társadalmi megtartó erejének a megerősítése
- c. A városi kulturális-, közművelődési- és sport-élet magasabb szintű konszolidációja
- d. A városi és városrészi közösségi identitás és közösségi élet megerősítése
- e. A gyermek- és ifjúsági-, a fogyatékkal élő-, valamint az idős csoportok városon belüli helyzetének javítása

2. Indoklás, alátámasztás:

- Szükségletek közül kiemelten: az 1., 2. és a 3., valamint: a 4., és 6. szükséglet enyhítése;
- SWOT: „Körmendi székhelyű turisztikai és vidékfejlesztési integráció a kistérségben”
”Megerősödhetnek a két Batthyány város (Körmend és Németújvár), Körmend és testvérvárosai, valamint Körmend és a tágabb Kárpát-medence együttműködései”
- 2013-ban Körmend városa megmérettette magát a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége által meghirdetett pályázaton az első Európa Napok rendezvényével. Itt a helyszíni audit, majd a szakértő zsűri előtt bemutatott beszámoló prezentáció eredményeként második helyezést értünk el az Európa Tanács módszerén alapuló Példát adó gyakorlatok pályázatán, a Legjobb Önkormányzati Gyakorlatok Programja keretében a Legjobb testvérvárosi találkozó témakörben.
- A Visegrádi Alap programban 4 közép-európai nemzeti partnerrel közösen valósít meg Körmend együttműködési programot.

3. Az együttműködés tervezett tématerületei:

- *A város és a Körmen di járás szervezetei közötti együttműködés megerősítése a körmen di CLLD stratégia megvalósítása érdekében;*
- *A két Batthyány város, Körmen di és a ma Ausztriához tartozó Németújvár (Güssing) együttműködésének megerősítése – különösen a közösségi és kulturális, valamint az ifjúsági, a fogyatékkal élők és az idős csoportok együttműködésével.*
- *Körmen di és európai testvérvárosainak együttműködése, többek között a CLLD módszertan nemzetközi tapasztalatainak megosztásával;*
- *Körmen di és a Kárpát-medence városi és vidéki közösségeinek együttműködése, többek között a közösségi alapú kulturális élet tapasztalatainak megosztásával.*

Tervezett forrás: 15 millió forint.

6.3 A stratégia megvalósításának szervezeti és eljárási keretei

A Körmentdi Helyi Közösség alakuló ülésére 2016. május 23-án került sor, amely ülés határozatait megerősítette a 2016. június 15-i ülés. Az akciócsoport 33 tagszervezetből áll. Ezek közül 14 tag (42%) a civil szféra, 11 tag (33%) a közszféra és 8 tag (24%) a vállalkozó szféra képviselője.

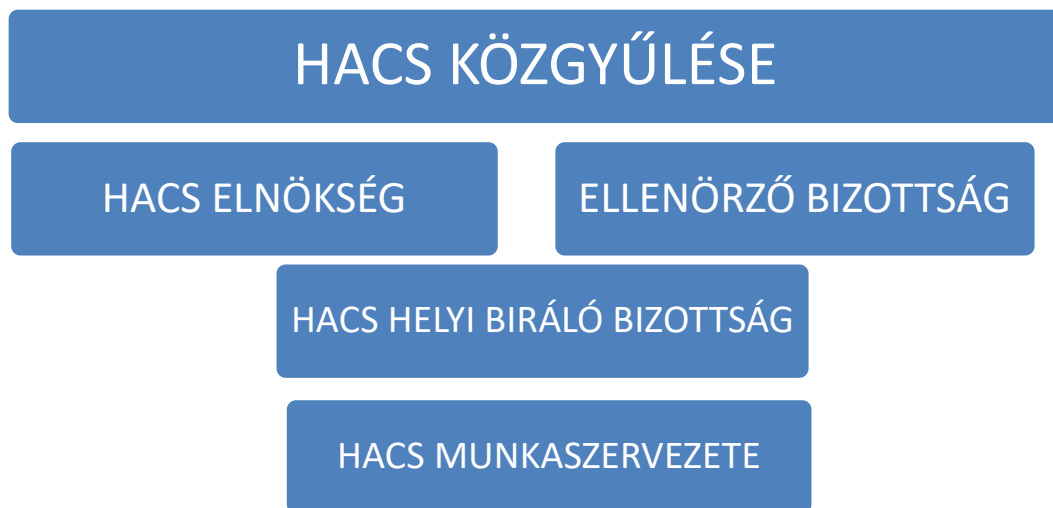
A megalakuló HACS összetétele az alábbi:

Név	Képviselet szervezet
H. Vörös Márta	Körmentdi Kulturális Központ
Bebes István	Körmentdi Város Önkormányzata
Körmentdy-Szalai Mónika	Körmentdi és Kistérsége Önkormányzati Társulás
Szálkai Istvánné	Körmentdi Szociális és Információs Központ
Hollósi Gábor	Körmentdi Rendészeti Szakközépiskola
Báger Szabolcs	Városi Vegyeskar Egyesület
Korbacsics Tibor	Béri Balogh Ádám Táncegyüttes
Zágorhidi Czigány Ákos	Vasi Hegyhát-Rábamente Turisztikai Egyesület
Hegedűs László	Alterába Kft.
Legáth Tibor	Batthyány Lovasbandérium
Légrády Rita	Szent György Közösségfejlesztő Egyesület
Gombásné Nardai Ibolya	Vas Megyei Kormányhivatal Körmentdi Járási Hivatal
Haholt Zoltán	Zenit Kft.
Dr. Vörös Ottó	Csaba József Honismereti Egyesület
Laczó Tamás	Körmentdi Kölcsey Ferenc Gimnázium
Jámbori Tamás	Körmentdi Híradó
Mándli Tibor	Má-Pi-Ker Kft.
Bakóczai-Ihrig Gusztáv	A Körmentdi Várkertért Egyesület
Viserálek Sándorné, Dr. Bárany Győző (1 együttes szavazat)	Körmentdi Idősekért Nonprofit Kft.
Biró Gyula	Körmentdi Darts Club Sport és Kulturális Egyesület
Sövegjártó Zoltán	Körmentdi Vívó Sport Club
Dr. Kovács Gyula Attila	Városi Fúvószenekar Egyesület
Berta József, Dr. Vargáné Bella Szilvia (1 együttes szavazat)	Egis Gyógyszergyár Zrt.
Farkas Tiborné	KLIK Körmentdi Tankerülete
Varga Zoltánné	SZMSZC Rázsó Imre Szakközépiskolája és Szakiskolája
Mészáros Árpád	Körmentdi Kölcsey Utcai Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
Varga Gábor István	Bereki Bártkás Egylet Egyesület
Sasvári László	Senior Néptáncegyüttes Körmentdi
Benedek János	Körmentdi Evangélikus Egyházközség
Dr. Szabó Barna	Körmentdi Gimnáziumi Öregdiákok Egyesület
Hegedűs Balázs	Maxmédia Kft.
Baranyai Sándor	Kör-Kábeltelevíziós Szolgáltató Szövetkezet
Vilics Tamás	Tónus Bt.

A HACS konzorciumnak bárki tagjává válhat. A taggá válás mikéntjéről az al-honlapon lehet tájékozódni. A konzorciumba eddig jellemzően azok a szervezetek léptek be, akik aktív szereplői a szakmai munkának.

A konzorcium testületeinek tagjait mindenkor a konzorciumi tagok választják közgyűlés keretében nyílt szavazással. A szavazás előtt a jelölés is nyitott, bármely tag előterjeszheti javaslatát.

A HACS egyes szervezeti egységei szerepének és felelősségi körének bemutatása

8.Ábra

A konzorcium legfőbb szerve a **Közgyűlés**. A Közgyűlés kizárólagos hatáskörébe tartozik a tisztségviselők megválasztása. A konzorcium ügyintéző és képviselői teendőit, az operatív feladatok elvégzését a konzorcium **Elnöksége** irányítja és látja el. Gondoskodik a konzorcium folyamatos működéséről és végrehajtja a Közgyűlés határozatait.

A konzorcium **Ellenőrző Bizottsága** ellenőrzi a működés és a meghozott határozatok jogszerűségét és gazdasági helytállóságát. Az ellenőrző bizottság határozatait tagjai egyszerű szótöbbséggel hozza – ülésen vagy akár elektromos levelezéssel. Határozatait ismertetésre kerülnek a Közgyűlésen.

A Körmentdi Helyi Közösség **Helyi Bíráló Bizottságát** 5 taggal megválasztotta. A CLLD program pályázatainak operatív működőképessége érdekében, és az összeférhetlenségi szabályok megtartása érdekében, a HACS 5 póttagot is kinevezett. A HACS szervezeti rendjét a **8. Ábra** mutatja.

A HACS feladatokat betöltő személyek köre:

A Körmentdi Helyi Közösség konzorcium vezetőségének tagjai:

- Bebes István, a közszefera képviselőjében,
- Dr. Vörös Ottó, a civil szfefera képviselőjében,
- Mándli Tibor, az üzleti szfefera képviselőjében.

A Körmentdi Helyi Közösség konzorcium ellenőrző bizottságának tagjai:

- H. Vörös Márta, a közszefera részéről
- Dr. Kovács Gyula Attila, a civil szfefera részéről
- Haholt Zoltán, az üzleti szfefera részéről

A Körmendi Helyi Bíráló Bizottság tagjai:

- **Haholt Zoltán üzleti szféra részéről**
- **Hegedűs Balázs üzleti szféra részéről**
- **Körmendy-Szalay Mónika közszféra részéről**
- **H. Vörös Márta közszféra részéről**
- **Dr. Szabó Barna civil szféra részéről**

A Körmendi Helyi Bíráló Bizottság póttagjai:

- **Vilics Tamás az üzleti szféra részéről**
- **Sövegjártó Zoltán a civil szféra részéről**
- **Gombásné Nardai Ibolya, a közszféra részéről**
- **Dr. Vörös Ottó a civil szféra részéről**

A HKFS stratégia elkészítése érdekében 3 tematikus területen, a képviseletre felkért szervezet koordinációja mellett önkéntes és nyitott tematikus munkacsoportot hozott létre:

6. a kulturális-közösség-szervezési programok és folyamat területén;
7. a város-fejlesztési és helyi gazdasági CLLD folyamat területén; valamint
8. a javasolt kulcsprojektek beazonosítása és tartalmának kidolgozása területén.

A Körmendi Helyi Közösség 6 fővel tervezési koordinációs bizottságot hozott létre, az alábbi tagokkal:

9. Haholt Zoltán és Mándli Tibor – az üzleti szféra részéről;
10. Dr. Szabó Barna és Legáth Tibor – a civil szervezeti kör részéről;
11. H. Vörös Márta és Farkas Tiborné – a közszféra szervezetek részéről.

A Konzorcium **Munkaszervezeti feladatait**, jóváhagyott pályázat esetén, a Vasi Hegyhát – Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület látja el. A munkaszervezet a konzorcium ügyviteli, adminisztratív szervezete, a konzorcium tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma az egyesület tevékenységeihez igazodóan változhat, amely a Vasi Hegyhát – Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület Szervezeti és Működési Szabályzatban kerül meghatározásra. A Munkaszervezet dolgozói tevékenységüket munkaviszony, kivételes esetben megbízási jogviszony keretében látják el. A munkáltatói jogkört az egyesület Elnöke gyakorolja.

A tervezett pályázati eljárásrend⁷

A teljes pályázattal kapcsolatos folyamatot a jelenleg kidolgozás alatt lévő eljárásrendnek megfelelően és az abban leírtakat alkalmazva bonyolítjuk le. Az akciócsoport a Tervezési Koordinációs Bizottság közreműködésével véglegesíti a pályázati felhívásokat a HKFS és az IH iránymutatásai alapján. A pályázati felhívást a HACS közgyűlése hagyja jóvá. A pályázatok meghirdetése az IH-val egyeztetett módon valósul meg.

A pályázati lehetőségek népszerűsítése során a kommunikációs tervben bemutatott eszközöket (weboldal, facebook, hírlevél, e-mail) alkalmazzuk a potenciális érdeklődők elérése érdekében. A térségi animációra és tanácsadásra vonatkozó feladatokat a munkaszervezet munkatársai látják el, a fórumok az átfogó, tájékoztatást, a pályázat teljessé tételét célozzák meg. Az munkaszervezet munkatársai személyes konzultációs lehetőséget is biztosítanak az Egyesület irodájában, amely lehetőséget nyújt egy-egy konkrét pályázat részleteinek áttekintésére is.

---

⁷ Az eljárásrend és a szabályzatok részletesebb kifejtése az Irányító Hatóság és a Miniszterelnökség által a közeljövőben rendelkezésre bocsájtott működési kézikönyv (ügyrend sablon, formanyomtatványok stb.) alapján fog elkészülni. Az ügyrendet, így a HBB ügyrendjét az Irányító Hatóság hagyja majd jóvá.

A fejlesztési források teljes és sikeres felhasználása érdekében az intézkedéseket szakaszolással kívánjuk meghirdetni. Az intézkedések meghirdetésénél figyelembe vesszük a felülvizsgálat lehetőségét az esetleg szükséges forrás átcsoportosítás lehetőségét.

A legfontosabb kiválasztási szempontrendszer a Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia céljaihoz és intézkedéseikhez való illeszkedés vizsgálata. A részletes szempontrendszert a cselekvési terv tartalmazza. A pályázati eredményeket a munkaszervezet honlapján kommunikáljuk a térség szereplői felé.

Az összeférhetlenségre vonatkozó szabályozás:

A 272/2014. (XI.5.) Kormányrendelet VI. fejezet 39.§. alapján azok, akik részt vettek a projektek kidolgozásában (tartalmának kialakítása, pályázat elkészítése), nem vehetnek részt az adott felhívásra beérkező pályázatokkal kapcsolatos döntés előkészítésben (a projektek értékelése) és a döntésben.

A munkaszervezet csupán segítséget nyújthat a projektek fejlesztése, és a pályázatok elkészítése során (javasol, tanácsol, információt szolgáltat), de nem dönthet tartalom felett és nem írhatja meg a pályázatot vagy annak részeit. Bárki, aki érintett egy adott projektben, nyilatkoznia kell erről, és nem vehet részt az értékelésben.

A HACS adminisztratív ügyintézését a munkaszervezet látja el. A munkaszervezet a HACS ügyviteli, adminisztratív szervezete, a HACS és a Konzorcium tevékenységét segítő iroda. Szervezeti felépítése, feladatai, létszáma a CLLD tevékenységeihez igazodóan változhat.

A HKFS megvalósítását szolgáló humán erőforrás bemutatása az elvégzendő feladatok tükrében

A HKFS megvalósításának operatív feladatai kapcsán legfontosabb szereplők a Vasi Hegyhát – Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület elnöke és a munkaszervezet tagjai. A stratégia sikeres lebonyolításához egyértelműen adottak a humán feltételek. Az egyesület elnöke, Zágórhidi Czigány Ákos is részt vállal a feladatokból. Vezetői tapasztalattal rendelkezik, 1995 óta foglalkozik vidékfejlesztési és közösségi projektek előkészítésével, fejlesztésével és megvalósításával. 2015 novemberétől az MNVH Vas megyei területi felelőse, ahol fő feladata a megyei szereplők informálása a vidékfejlesztés aktuális kérdéseiről, hálózatépítés, szereplők közötti koordináció.

A Vasi Hegyhát - Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesületet 2011. május 27-én hozták létre a Körmend és Vasvár térségében működő turisztikai szolgáltatók, önkormányzatok és civil szervezetek, azzal a céllal, hogy a létrejövő új desztináció átgondolt, egységes megjelenítése révén a vendégforgalom növekedjen, a jelenleg jellemzően átutazó turistákat, a térség kínálatának összekapcsolásával, többnapos itt tartózkodásra ösztönözzék.

2014 év elején elindult a korábbi LEADER-térségek újraszervezése, átstrukturálása a 2014-2020 közötti programozási időszak vidékfejlesztési feladatainak ellátásának érdekében. Az új szabályozás szerint egy megyéhez tartozó településeket összefogó, húsz ezer fős lakosságszámot meghaladó, tájegységi, illetve járási határok mentén szerveződő tervezési egységeknek kellett létre jönniük.

Körmend és Vasvár térségének polgármesterei úgy döntöttek, hogy együtt kívánják elindítani ezt a tervezési folyamatot. Körmend város – mivel a 10.000 főt meghaladja a lakossága – nem részesülhet majd a vidékfejlesztési támogatásokból, de fontosnak tartja, hogy részt vegyen a partnerségben a térségi együttműködés elősegítése érdekében. A feladat koordinálását a Vasi Hegyhát-Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület vállalta fel.

Az Egyesület eddigi tevékenysége elsősorban a térség turisztikai célú összefogása, valamint az ilyen irányú fejlesztési elképzeléseinek koordinálása és megvalósítása volt. Alapszabály már tartalmazza a vidékfejlesztési feladatok ellátásához szükséges célokat és feladatokat, amely teljesen összhangban van a CLLD feladatokkal, valamint megfelel a jelenlegi új Polgári Törvénykönyvnek.

A Vasi Hegyhát-Rábamente Turisztikai Egyesületen belül önálló szervezeti egységként, eljárásrendileg egymástól világosan elválasztva fog működni:

- a. a Turisztikai Desztináció Menedzsment munkaszervezet;
- b. a LEADER munkaszervezet; valamint a támogatási szerződés megkötése esetén megalakuló;
- c. CLLD munkaszervezet.

CLLD Munkaszervezeti munkaköri feladatok:

Munkakör 1: CLLD munkaszervezet vezető

Feladatkör: A CLLD pályázat végrehajtásának megszervezése, az érintett szervezetek mozgósítása, a HACS működésének a támogatása

Közvetlen felettese: egyesület elnöke

Heti 40 órában CLLD munkaszervezet vezetőként végzi el a program megvalósításához szükséges feladatokat. A munkaszervezet vezetője preferáltan közgazdász vagy azzal összevethető szakmai végzettséggel, projekt vezetői és koordinátori kompetenciákkal rendelkezik.

Munkakör2: CLLD munkaszervezeti munkatárs

Ellátandó feladatkör: CLLD programszervezési és végrehajtási feladatok

Közvetlen felettese: a munkaszervezet vezetője

Havi 40 órában, CLLD munkatársként segíti a stratégia megvalósítását. Preferáltan szakirányú felsőfokú végzettséggel, preferáltan projektmenedzsment és a pénzügyi elszámolási tapasztalatokkal. Minden munkatársnak szükséges, hogy jó kommunikációs képességekkel rendelkezzen, és ügyfélbarát szemlélettel bírjon.

A munkaszervezet fizikai feltételei:

A munkaszervezet körmendi irodájának alapterülete 30 m². Az irodában található vezetékes telefon, számítógép, többfunkciós nyomtató (nyomtató, fénymásoló, szkennelő) internet, wifi csatlakozás is elérhető. Az ügyfelek fogadására alkalmas tér is kialakításra került a helységben. Az iratok tárolására az iroda mögött található raktárhelység bizonyul alkalmasnak.

A működési költségvetés alátámasztása:

Az adminisztrációs költségek a teljes költségkeret 15%-át teszik ki. Ennek része a működési költségek, az operatív tevékenységekhez kapcsolódó költségek, szervezés, műveletek kidolgozása, projektek előkészítése, lehetséges végső kedvezményezettek felkészítése.

Ezen belül az előkészítés, tervezés költségvetése maximum 5%-ot (maximum 25 millió forintot), a HKFS elkészítése maximum 10 millió forintot, a közbeszerzési eljárások és a rezsi maximum 1-1%-ot (maximum 5-5 millió forintot), míg a tájékoztatás és nyilvánosság maximum 0,5%, azaz 2,5 millió forint összeget fog kitenni (ez utóbbit részletesen ismertetjük a kommunikációs terv fejezetben).

A működési költségek tartalmazzák a munkaszervezeti személyi közreműködések költségeit, az értékelés és monitoring költségeket, valamint az irodai és utazási költségeket, valamint mindazokat a szükséges felmerülő költségeket, amelyeket a felhívás 5.5. fejezete lehetővé tesz. Az animációs költségek: a HKFS megvalósításához szükséges találkozók, képzések, tréningek, fórumok szervezését, kisebb tanulmányutakat és szakértői megbízásokat jelentenek.

6.4 Kommunikációs terv

A HACS külső kommunikációját és a nyilvánosság tájékoztatásának kommunikációs tervre alapozzuk, amelynek összeállításához és felülvizsgálatához figyelembe vesszük a „KTK 2020” útmutatót a kedvezményezettek tájékoztatási kötelezettségeiről.

Kommunikációnk révén a városban élő felnőtt lakosságot fogjuk megszólítani. Természetes személyeket, szervezeteket, vállalkozókat és civil szervezeteket; elsősorban azokat, akik a települési közösség-szervezésben, a hátrányos helyzetű emberek felzárkóztatásában, vagy akár turisztikai fejlesztésekben aktívak. A célcsoportokat alapvetően e-mailen és honlapunkon keresztül tájékoztatjuk. A programok indulása időszakában workshop-ok tartásával tesszük ismertté a célcsoport minden tagja számára a kialakított beavatkozásokat.

Személyes konzultációra is nyílik lehetőség a munkaszervezet irodájában, ahol minden hétköznap megtalálhatóak vagyunk. A konzultációra nem csak a tervezés, hanem a megvalósítás teljes szakaszában is lehetőség van. Munkatársaink személyesen, telefonon és e-mail-ben is elérhetőek. A munkaszervezet tevékenységének, a Helyi Fejlesztési Stratégia kommunikálásának, innovatív projektgenerálásnak, együttműködések ösztönzésének kiváló helyet ad majd az egyesület honlapján működő almenü.

A HACS dokumentumaihoz és a HACS-ról szóló információkhoz a honlapon lehet hozzáférni. Ha valakinek a felcsatolt dokumentumokhoz kapcsolódóan észrevétele lenne, azt személyesen az irodákban, telefonon, e-mail-ben vagy postai úton is megteheti, a honlapon található elérhetőségek valamelyikén. Ezekre a beérkezést követő legrövidebb időn belül kívánunk reagálni, válaszunkat a beazonosított kommunikációs csatornán eljuttatva az észrevételt tevőnek. Ennek során a beérkezett és elküldött leveleket megőrizzük.

A kommunikáció biztosításának elsődleges felelőse a munkaszervezet vezetője. Az ő munkáját az elnök, és a munkaszervezet más munkatársai is segítik. Fontosabb, a térség egészét érintő eseményekről a célcsoportot a helyi és megyei írott és elektronikus sajtóban is nyilvánossá tesszük.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Kommunikációs tevékenység ütemterve	honlap fenntartás és sajtómegjelzés	honlap fenntartás és sajtómegjelzés	honlap fenntartás és sajtómegjelzés	honlap fenntartás és sajtómegjelzés	honlap fenntartás és sajtómegjelzés	honlap fenntartás és sajtómegjelzés
Kommunikációs tevékenység pénzügyi terve			150000	75000	75001	75000

6.4 Monitoring és értékelési terv

A munkaszervezet folyamatosan figyelemmel követi a megvalósuló pályázatokat. Vezeti a szerződéssel lekötött fejlesztési források összesítését, a helyi döntések eredményeinek összegzését. Különös figyelemmel jár el a 2020-ig teljesítendő mutatók tekintetében.

A munkaszervezet a kedvezményezettektől évente egy alkalommal éves előrehaladási jelentést kér a stratégiában vállalt indikátorok, és az egyéb vállalt eredmények figyelembe vételével is. A jelentés az egyesület által kiadott nyomtatványon történik. A jelentés mellé fényképek benyújtása is szükséges, amelyek a fejlesztés lépéseinek megvalósulását támasztják alá. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia felülvizsgálatakor ezen összesített mutatók alapján tudjuk majd eldönteni a módosítás szükségességét.

A HACS éves önértékelést végez, amely egyben alapja a következő évi műveletek finomhangolásának. A felülvizsgálatok és értékelések legfőbb eredményeit a HACS nyilvánosságra hozza a honlapján, és ismerteti a programokban résztvevő illetve az érdeklődő, és a programok által érintett szervezetek felé.

Az indikátorok adatforrásai, a begyűjtés módja és gyakorisága:

Az I.-VIII. beavatkozások kimeneti indikátora, „a beavatkozásból támogatásban részesülő projektek száma” esetén az adatforrás: HACS munkaszervezet; begyűjtés módja: pályázati nyilvántartás alapján; gyakorisága: évente.

„Városi területeken épített vagy renovált köz- vagy kereskedelmi épületek” CO39 esetén az adatforrás: HACS munkaszervezet; begyűjtés módja: pályázati nyilvántartás alapján; gyakorisága: évente.

„Városi területeken létrehozott vagy helyreállított nyitott terek” CO 38 esetén az adatforrás: HACS munkaszervezet; begyűjtés módja: pályázati nyilvántartás alapján; gyakorisága: évente.

„Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztési stratégiával érintett települések lakosság száma” PO16 esetén: KSH települési adatok. Gyakoriság: Először 2020 október 31., másodszor projektzáráskor.

„A kormányzati, önkormányzati, ill. társadalmi partnerek vagy nem önkormányzati szervezetek által a HFS keretében tervezett és végrehajtott programok száma” PO 23 esetén az adatforrás: HACS munkaszervezet; begyűjtés módja: pályázati nyilvántartás alapján; gyakorisága: évente.

Első specifikus cél eredményindikátora: „A fejlesztéseknek és a programoknak köszönhetően megtartott vagy létrejövő munkahelyek száma” esetén: az adatforrás: HACS munkaszervezet; begyűjtés módja: pályázati nyilvántartás alapján; gyakorisága: évente.

Második specifikus cél eredményindikátora: „Í programok által érintett és résztvevő körmendi lakosok száma mindösszesen” esetén az adatforrás: HACS munkaszervezet; begyűjtés módja: pályázati nyilvántartás alapján; gyakorisága: évente.

Harmadik specifikus cél eredményindikátorai: lásd fent CO 38, és CO 39.

Negyedik specifikus cél eredményindikátora: „A fejlesztésekben érintett és a programban résztvevő gyermekek és fiatalok, fogyatékkal élők és idősek száma mindösszesen” esetén az adatforrás: HACS munkaszervezet; begyűjtés módja: pályázati nyilvántartás alapján; gyakorisága: évente.

6.6. Horizontális célok

6.6.1 Esélyegyenlőség

Körmend város Önkormányzatának Képviselő-testülete az Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programját a 26/2014.(II.27.) határozatával fogadta el. A programot a 3.2.2. d) pont alatt mutatjuk be.

A kormány területfejlesztésről és területrendezésről szóló 290/2014.(XI) Kormány rendelet - járások területi fejlettség alapján történő besorolásánál a társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti mutatókból (négy mutatócsoport) - képzett komplex mutató szám alapján sorolja be a járásokat. A Vas megyei közgyűlés 2015. november 27-i 82/2015 (XI.27) számú megyei határozata alapján regionális szempontból kedvezményezett járásnak jelöli ki a Körmendi járás egészét – így Körmend városát is.

Stratégiánk megvalósítása során figyelembe vesszük az érintett csoportok, személyek speciális körülményeit, igényeit a hátrányos helyzetben lévő, és veszélyeztetett szereplők (szegénységben élők, fogyatékkal élők, nők, idősek, pályakezdők, stb.) helyzetbe hozását, **a veszélyeztetett rétegek egyenlő esélyei megteremtését az átfogó célokban, a specifikus célokban és a beavatkozásoknál is érvényesítjük.**

Számos megvalósult projekt segíti elő az egyenlő bánásmód, az anti-diszkrimináció betartását, hozzájárulva a nehéz, hátrányos élethelyzetűek esélyteremtéséhez. Így pl. a körmendi ÁROP projekt keretében Térségi esélyegyenlőségi gyakorlat került kialakításra. Kiemelt figyelmet fordítunk a városban élő fiatalokra, fogyatékkal élőkre és idősekre.

A hátrányos helyzetűek felzárkóztatása nagy humánerőforrás igényű, egyszerre több terület szakmai tapasztalatára van szükség egy időben. A mélyszegénységben élők helyzetének változtatása éppen azért sikertelen, mert nincs meg a megfelelő szinteken a partnerség, az együttműködés, az átfogó koncepció. Az esélyegyenlőség kiemelt kezelése érdekében a HKFS minden beavatkozásának része az esélyegyenlőség biztosítása, ösztönzése. A 2014-2020-as időszakra az EFOP és azon belül is az 1.7-es intézkedés - Az egymást erősítő, elmaradottságot konzerváló területi folyamatok megtörése - a korábbiaknál több, jobb lehetőséget teremt az esélyegyenlőség biztosításának helyi/térségi szintű kezelésére.

A stratégia elkészítése során a tematikus tervező munkacsoportba a térség szociális témákkal is foglalkozó szakemberei is bevonásra kerültek, akik intézményvezetőként nagy tapasztalattal rendelkeznek ezen a területen. Az érintett célcsoportokkal fókuszcsoportos műhelymunkákra került sor.

2014-2020-as tervezési időszakban az esélyegyenlőség biztosításának előmozdítására a következő tevékenységeket tervezzük: a meglévő helyi közösségi- és egyéni erőforrások, tudások feltárása, a helyi aktív, változást akaró meghatározó civil szervezetek aktivizálása és képzése. A közösen eltervezett programok megvalósítása, melyeken már a célcsoportok személyes megszólítása, mentorálása és személyre szóló segítése is megtörténik.

Nyitottság a belső egyensúly megtartása

A város közösségi életének megújításában fontos szerepet tölt be az innováció, a nyitottság, és az együttműködés. A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia ezért ösztönzi a nyitottság megteremtését a városon belül, a város közösségi életének egyes szereplői között, illetve mások felé, a városon kívül. A nyitottság értelmezhető az infrastruktúra nyitottsága, elérhetősége tekintetében, illetve az együttműködésre, megújulásra való nyitottságként is. Ezért a stratégia támogat minden olyan kezdeményezést, amely a nyitottság és együttműködést ösztönzi, annak feltételrendszerét (így például a civil szervezetek, azok vezetőinek és az önkénteseknek a kapacitásfejlesztését, tudásátadását, kommunikációját és az együttműködés különböző fórumait) erősíti, illetve teremti meg.

A város széleskörű együttműködéssel bír civil és üzleti szféra területén és meghatározó iparágga kívánja fejleszteni a turizmust mely magas színvonalú szolgáltatásokat biztosít. Élénk szerteágazó és sokszínű kulturális élettel, valamint egyre aktívabb lakossággal bíró, vonzó kisváros. Környezete rendezett, rendkívül barátságos, évszázadokon át megtartotta hagyományos településszerkezetét és megóvta épített és természeti örökségeit. A stratégia célkitűzései egy 33 tagot felölelő széleskörű részvétel biztosítása mellett történt hosszas tervezési folyamat során alakultak ki, ahol mind az érintettek, mind a város kisebb-nagyobb közösségei, városi intézmények és HACS tagjai elemezték a település helyzetét, állítottak jövőképet majd terveztek, és meghatározták a célokat és a szükségleteket, fejlesztési irányokat úgy, hogy mindvégig konszenzusra törekedtek. A mindenki számára megaláddással vagy minimális vállalható hátránnyal járó megoldásra törekedtek a felek. A fejlesztési stratégia megalkotása során mindvégig egy cél lebegett a kidolgozásában résztvevők előtt, hogy azok a területek kerüljenek fókuszba, ahol ezekre valóban szükség és igény van, és ne ott jelenjenek meg a források ahol az elmúlt esztendőben már teljes volt a kapacitásépítés és kellő infrastrukturális fejlesztés történt. Elképzeléseink szerint mindazok a célok és tevékenységek, amelyek meghatározásra kerültek, formálják és tovább építik a közösségünket, erősítik az egymástól olykor izoláltnak tűnő közösségek együvé tartozásának érzését a helyi identitást, és a fiataljaink számára megtartó erővé válnak.

6.6.2 Fenntarthatóság

Stratégiánk a helyi társadalmi igények és elvárások alapján került kialakításra, így természetes, hogy a dokumentum teljes egészében a város lakosságának aktuális problémáira keres megoldást és az élő kulturális örökség ápolásán túl a helyi közösségekben még fellelhető együttműködési készségét hivatott újjáéleszteni.

Körmenyi Helyi közösség Stratégiájának jövőképe „Körmenyi – ahol a kultúra alapvetés, és élettél hatja át a közösség és a helyi gazdaság fejlődését is!” Magában hordozza azoknak az értékeknek a megőrzését, melyek nélkül az életminőség fenntarthatósága rövid és hosszú távon nem lehetséges. A stratégiában megfogalmazott fő célkitűzések elérését szolgáló beavatkozásokban a környezeti, és társadalmi fenntarthatóság alapvető elemként jelenik meg.

A környezeti fenntarthatóságnak való megfelelés biztosítja a természeti erőforrások hosszú távú fennmaradását. A HKFS intézkedéseinek megvalósítása során kiemelt szerepe lesz a környezeti fenntarthatósággal kapcsolatos szemléletformálásnak, tudásátadásnak, a helyi értékek tudatosításának és megőrzésének.

A Stratégia valamennyi meghirdetésre kerülő beavatkozása esetében elvárás a város természeti értékeinek és a természetes térszerkezetnek a megőrzése, a megújuló, környezetkímélő energia hasznosítása és a helyi természeti adottságok figyelembevétele.

Az önkormányzatok döntő szerepet játszanak a klímaváltozás hatásainak enyhítésében, főleg ha figyelembe vesszük, hogy az energiafogyasztás és a CO₂-kibocsátás 80%-a városi tevékenységhez kapcsolódik. Az Európai Unió klíma- és energiacsomagjának 2008-ban történt elfogadását követően az Európai Bizottság által létrehozott Polgármesterek Szövetsége támogatja a helyi önkormányzatok fenntartható energiapolitika megvalósítása során tett erőfeszítéseit és a helyi és regionális szereplőket az uniós célkitűzések teljesítése érdekében mozgósítja.

A Fenntartható Energia Akcióprogram (SEAP) kulcsfontosságú konkrét intézkedéseket és projekteket tartalmaz. Az energia-megtakarításon kívül a SEAP egyéb eredményeket eléréséhez is hozzájárul, mint például:

- helyváltoztatást nem igénylő szakmunkák és stabil munkahelyek létrehozása;
- egészségesebb környezet és életminőség;
- jobb gazdasági versenyképesség és az energiától való nagyobb függetlenség.

A SEAP lehetőséget biztosít az anyag- és energiatakarékos technológiák alkalmazásával az ipar, az állattenyésztési ágazatok és az ahhoz kapcsolódó élelmiszeripar fejlesztésére is. A SEAP-okban a helyi önkormányzatok önkéntesen kötelezettséget vállalnak az energiahatékonyság javítására és a megújuló energiaforrások fokozott hasznosítására azért, hogy Magyarország összességében elérje az Európai Unió által 2020-ra kitűzött 20%-os CO₂-kibocsátás csökkentését.⁸

A társadalmi fenntarthatóságot a térségi szereplők közszféra, vállalkozói szféra és a civil szféra közötti kommunikáció, együttműködés és a kölcsönös előnyökön alapuló közös intézkedések és a projektek megvalósítása biztosítja. Stratégiánk elősegíti a helyi értékeink megismerését, a kulturális hagyományok sokféleségének megőrzését, támogatja a kulturális örökségünk fennmaradását.

A stratégiai elemzés során megbizonyosodtunk arról, hogy a projektnek nincs előrelátható klímakockázata. A tervezett beruházások vizsgálata azt mutatja, hogy azok ugyanis csökkentik, de semmiképpen nem növelik az éghajlatváltozás hatásaiból eredő kockázatokat. A tervezett programelemek pedig mind környezeti, mind gazdasági, mind társadalmi szempontból a fenntarthatóságot erősítik. A HKFS megvalósítása javítja a projekt környezetének ökológiai állapotát, és javítja az energia-felhasználás hatékonyságát is. Az éghajlati egyéb változások tekintetében a program megvalósítása nem releváns, mint viharkár, szárazság, forróság, tűz, vagy más időjárási kockázattal járó elemi kár. A HKFS megfelel a hatályos helyi környezeti, esélyegyenlőségi előírásoknak, valamint a vizek állapotára és a klímaváltozásra hatása nincs.

---

⁸ Körmenyi ITS

6.7. A HKFS innovatív elemeinek bemutatása

A Helyi Közösségi Fejlesztési Stratégia kidolgozása során **számos integrált és innovatív elem, fejlesztési cél is beépült** a cselekvési tervbe.

Stratégiánk, mint azt a 3.2. fejezetben kimutattuk, szervesen kapcsolódik a 2014-2020-as időszakban alkalmazott Operatív Programokhoz, és más megyei, térségi fejlesztési tervekhez, ugyanakkor több olyan innovatív elemet is tartalmaz, melyek elsősorban éppen a közösségi kezdeményezésnek köszönhetően kedvezően egészítik ki a nemzeti programokat.

Ezen célkitűzés a város jövőképében is megjelent, miszerint Kőrmend egy virágzó kulturális, gazdasági innovációs központtá kíván válni. Ennek fényében két tematikus cél, a kulturálisan gazdagodó város, illetve a „vállalkozóbarát önkormányzat” cél érdekében hozott rendeletek is tartalmaznak olyan elemeket, amelyek az innovációra sarkallnak.

A HKFS készítése alatt résztvevő szervezetek közti megbeszélések során megfogalmazódott, hogy a stratégia megvalósítása kizárólag úgy lehet igazán sikeres, ha minél több új megközelítést, új tevékenységet tud felölelni. Ezért a HACS úgy döntött, hogy az innovációt is kiemelt céljaként fogalmazza meg.

Ennek megfelelően a pályázatok elbírálása során plusz pontban részesülhetnek azok a pályázatok, amelyek innovatív elemeket (azaz új megközelítést, új tevékenységeket, új szereplőket, az ágazatok közötti együttműködést, hálózatosodáson alapuló új megoldásokat) tartalmaznak. A monitoringtevékenység során a vállalt releváns elemek ellenőrzése kiemelt figyelmet kap.

A stratégia készítésekor megerősítést nyert az a feltételezés, miszerint Kőrmenden sok kreatív, tenni akaró ember él, akik ma még nincsenek kapcsolatban, éppen ezért nem is gondolkodnak az együttműködésen, a projektek közös megvalósításán. Az alulról építkező közösségfejlesztés elvét követve az innovációt ezért a ma még passzív városlakók, elszigetelt közösségek bevonásával kapcsolatban kívánjuk bevezetni. Az informálisan együttműködő, csoportokat alkotó körmendiek kezdeményezéseit, ötleteit egy olyan platform életre hívásával kívánjuk támogatni, amelyen a közösségfejlesztőelképzelések gazdái és megvalósítói egymásra találhatnak, ötleteiket kidolgozhatják és projektekké fejleszthetik azokat. Ez a platform arra is alkalmas, hogy a jogi személyiséggel – tehát közösséghez tartozó bankszámlával, szerződéskötési joggal – rendelkező szereplők „ernyőszerzetként” tudják fogadni az ötletgazdákat, vagy a megvalósításba a szervezeten kívülről bekapcsolódni kívánó civileket. A platform működése azt is lehetővé teszi, hogy a Kőrmendi Helyi Közösség stratégia megvalósításában résztvevők adatbázisát (a jogszabályi feltételek betartásával) a fenntartás során is – mint egy hálózatos közösség tagjainak összefogó felületét – később városi akciókhoz, rendezvényi önkéntesség toborzásához vagy pályázati felhívások terjesztéséhez vegye igénybe.

Újszerű elemek alkalmazására **különösen a hátrányos helyzetű rétegek felzárkóztatásánál**, azaz a fiatalok közösségi kereteinek megújításában, az idősebb és fiatalabb generációk együttélésében, valamint a fogyatékkal élők közösség-szervezésében kerülhet sor.

Fontosnak tartjuk Stratégiánkban a fiatalok helyi identitásának megerősítését, melyben **nagy szerepet szánunk a generációk közötti tudásátadásnak, a hagyományos kézműves mesterségek és gazdálkodás megismerésének és akár újragondolásának**. A fiatalok bevonását, tevékenységük koordinálását, szakmai program megvalósítását elsősorban a városban működő civil szervezetek részvételével valósítjuk meg. Ez a korábbi kedvező példák nyomán, a tervezett mértékben és intenzitással mindenképpen innovatívnak minősül Kőrmenden.

Célunk, hogy a fiatalok ebből az új nézőpontból is megláthassák az őket körülvevő, élővárosi és vidéki értékeket, és mindebből idővel valami új, akár piacképes termék, szolgáltatás, település-imázs alakuljon ki. Megélhessék a fiatalok az alkotás és a közösség adta sikerélményeket. A program

megvalósítása a térségi társadalom általános állapotának javulásához járul hozzá, mely a szemléletformáláson keresztül segítheti területünkön a fiatalok elvándorlásának csökkenését.

Új elem a fiatalok korosztályi sportjainak megfelelő szabadtéri park, vagy parkok kialakítása, melynek különös eleme lehet, hogy egy szlovén-magyar Interreg program keretében, a résztvevő körmendi fiatalok konkrét javaslatot és megvalósítási módot is megfogalmaztak már erre. Évek után, a CLLD programban **megnyílik a lehetőség a korábbi, korosztályi közösségi tervezési folyamat továbbvitelére**, és megújult formában, a mai helyzetnek megfelelő megvalósítására.

További innovatív elem a fogyatékkal élőknek a városi kulturális és közösségi rendezvényeken való mind szabadabb és teljesebb részvétele feltételeinek a biztosítása. Ehhez a rendezvények szervezőinek az útja a városi legjobb gyakorlatok megismerésén és átvételén át vezethet. Itt különösen elterjedhet a Körmendi Kulturális Központ jó gyakorlata. A fogyatékkal élők részvételét alapvetően megsegítheti a kulturális központ akadálymentessége, és az általuk kifejezetten kért jó megközelíthetősége.

Körmend gazdasági megtartó ereje növelésének alapvető előfeltétele, hogy **a fiatalok számára olyan innovatív pl. pályaorientációs és kézműves gyakorlatokat vezessünk be**, mint az ún. „Rázsós mestergyerek” c. programsorozat vagy a Múzeum kézműves, iparos bemutató foglalkozásainak sorozata. Itt **a kalandjelleg, az élmény, az élő találkozások és közös műhelymunkák rendje** a meghatározó, ami **újdonságot jelent** majd a résztvevő fiatalok számára.

Körmenden jelentős újdonságot jelent majd, hogy pl. a Szent György Közösségfejlesztő Egyesületnek köszönhetően Felsőberkifaluban és Horvátnádalján már kialakított városrészi ünnepek, gyakori találkozások és műhely-foglalkozások rendjéhez hasonló módon, **másvárosrészek közösségeiben is megjelenhetnek a rendszeres városrészi, tematikus és közösségi programok.** Ez különösen az un. vasúton túli területeken illetve Alsóberki városrészen jelent jelentős újítást.

7. Indikatív pénzügyi terv

Az ERFA forrásfelhasználás 258,3 millió forint fejlesztési és 75 millió forint működési és animációs felhasználás, mindösszesen 333,3 millió forint (66,66%).

Az ESZA forrásfelhasználás 166,7 millió forint (a teljes pénzügyi keret 33,33%-a).

Működési és animációs költségek a teljes pénzügyi keret 15%-át teszik ki.

A kulcsprojekt javaslat a 425 millió forint fejlesztési forráskeret 37%-át.

A HKFS fejlesztési forrásfelhasználásának ütemezése (millió Ft)

Ssz.	ERFA műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen	%
1	Zárt közösségi terek felújítása és átalakítása	0	0	0	0	10	80	13	103	48,47
2	Városi fedett multifunkcionális, közösségi tér kialakítása (Kulcsprojekt)					0	0	0	0	0
3	Szabadtéri nyitott és fedett terek felújítása és kialakítása	0	0	0	19,25	0	0	0	19,25	9,05 %
	Közösségi tevékenységek eszközbeszerzése	0	0	0	0	7	0	0	7	3,29 %
	Összesen	0	0	0	19,25	17	80	13	129,25	60,8 %
	ESZA műveletek megnevezése	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen	%
5	Helyi kultúra és identitás	0	0	0	25,5	47,5	0	0	73	34,04 %
6	Együttműködési programok	0	0	0	3,4	6,85	0	0	10,25	4,75 %
	Összesen	0	0	0	28,9	54,35	0	0	83,25	38,81 %
	Fejlesztési források összesen	0	0	0	48,15	71,35	80	13	212,5	100 %

A HACS működési és animációs forrásfelhasználásának ütemezése – ERFA (millió Ft)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Összesen
Működési költségek	0	1	7	8	10	7	0	33
Animációs költségek	0	0	0	2,3	1,5	1	0	4,5
Összesen	0	1	7	10	11,5	8	0	37,5

Az adminisztrációs költségek a teljes költségkeret 15%-át teszik ki. Ennek része a működési költségek, az operatív tevékenységekhez kapcsolódó költségek, szervezés, műveletek kidolgozása, projektek előkészítése, lehetséges végső kedvezményezettek felkészítése. Ezen belül az előkészítés, tervezés költségvetése maximum 5%-ot (maximum 25 millió forintot), a HKFS elkészítése maximum 10 millió forintot, a közbeszerzési eljárások és a rezi maximum 1%-ot (maximum 5-5 millió forintot), míg a tájékoztatás és nyilvánosság maximum 0,5%, azaz 2,5 millió forint összeget tehet ki (ez utóbbit részletesen ismertetjük a kommunikációs terv fejezetben). Az animációs költségek, találkozók, képzések, tréningek, fórumok szervezését, kisebb tanulmányutakat és szakértői megbízásokat jelentenek. Az ütemezésben a 2016-os év az előkészítés éve, a 2017-2020-as év a tevékenységek egyenletesen magas szintű ideje. Természetesen a HACS és a Munkaszervezet erre az időszakra megerősítheti önálló működését. **(A pályázatkitöltő program hibát jelez egy ilyen értelmű és arányú költségvetés feltöltésekor. A pályázat jóváhagyása esetén, támogatási szerződés előtt – már az IH által adott részletes eljárásrend esetleges költségvetés módosító feltételei ismeretében is – szükséges ennek az adminisztrációs költségvetésnek a pontosítása.)**

A HKFS teljes költségvetése

A HKFS jelenlegi teljes költségvetése 250 millió forint. A HKFS támogatásra való elfogadása esetén a beavatkozások között szerepel a helyi közösségi fejlesztési stratégiai tervezés folytatása, így a következő fejlesztési fázisok részletes kidolgozása, ahogy azt a jelen stratégia helyzetelemző munkarésében és pl. a szükségletek leírásában is kifejezetten szerepeltettük (lásd pl. a művelődési központ igazgatási feladatainak a Batthyány Kastély-együttes területére telepítése, illetve a Kastély-együttes jelenlegi barnamezős területének a felújítása és nyitott szabadtéri nagy-rendezvényterré váló átalakítása.) Ezért az alábbi táblázatot szerepeltetjük, de jelenleg nem töltjük ki.

Sor-szám	A beavatkozás megnevezése	Indoklás, alátámasztás (legfeljebb 4-5 mondat)	Specifikus cél (legfeljebb 1-2 szó)	A beavatkozás tartalma (legfeljebb 4-5 mondat)	Kiegészítő jelleg, lehatárolás (legfeljebb 4-5 mondat)	Célcsoport (legfeljebb 1-2 szó)	Forrás (ezer Ft)	A finanszírozás fedezete	Tervezett időintervallum (év, hónap)
1.									
2.									